

План за интегрирано развитие на Община Елин Пелин - актуализация

ВЪЗЛОЖИТЕЛ:
ОБЩИНА ЕЛИН ПЕЛИН

ИЗПЪЛНИТЕЛ:
ПРОАКТИВ ТИЙМ ЕООД

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕЗЮМЕ	7
ЧАСТ I – ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЕЛИН ПЕЛИН	14
1.1. Обща характеристика/профил на община Елин Пелин.....	14
1.1.1. Покомпонентен анализ на природноресурсния потенциал на територията	15
1.1.1.1. Геоморфоложки и литогенни особености	15
1.1.1.2. Полезни изкопаеми.....	16
1.1.1.3. Климат и климатични ресурси.....	17
1.1.1.4. Води и водни ресурси.....	21
1.1.1.5. Почвени ресурси.....	22
1.1.1.6. Биологично разнообразие и горски ресурси	23
1.1.1.7. Елементи на националната екологична мрежа	24
1.1.1.8. Основни изводи от извършената обща характеристика на община Елин Пелин	25
1.2. Състояние на местната икономика	26
1.2.1. Обща характеристика на общинската икономика	28
1.2.1.1. Брой и структура на предприятията.....	29
1.2.1.2. Резултати от дейността на нефинансовите предприятия.....	30
1.2.2. Структура на общинската икономика по икономически сектори	32
1.2.2.1. Първичен сектор	34
1.2.2.2. Вторичен сектор.....	39
1.2.2.3. Третичен сектор.....	40
Възможности за развитие на туризма в община Елин Пелин	41
1.2.2.4. Основни изводи за икономическото развитие на община Елин Пелин	42
1.3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси.....	43
1.3.1. Демографска характеристика на територията.....	43
1.3.1.1. Брой и гъстота на населението	44
1.3.1.2. Раждаемост и смъртност на населението	49
1.3.1.3. Естествен и механичен прираст на населението	53
1.3.1.4. Полово-възрастова структура на населението	55
1.3.1.5. Образователна структура на населението	59
1.3.1.6. Основни изводи за демографската ситуация в община Елин Пелин.....	60
1.3.2. Характеристика на пазара на труда	62

1.3.3.	Здравеопазване	64
1.3.4.	Образование	65
1.3.5.	Социални услуги	69
1.3.6.	Дейности в областта на културата.....	71
1.3.7.	Спортна инфраструктура. Възможности за спорт и отдих.....	73
1.3.8.	Основни изводи за пазара на труда и обществените услуги на територията на общината.....	74
1.4.	Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията	76
1.4.1.	Транспортна инфраструктура.....	76
1.4.2.	Водоснабдителна и канализационна мрежа	78
1.4.3.	Телекомуникационна и съобщителна мрежа.....	81
1.4.4.	Енергийна мрежа.....	81
1.4.4.1.	Електроснабдяване.....	81
1.4.4.2.	Газоснабдяване	82
1.4.5.	Индустриални и бизнес зони	82
1.4.6.	Основни изводи за инфраструктурното развитие, свързаността и достъпността на територията.....	83
1.5.	Екологично състояние и рискове.....	83
1.5.1.	Качество на атмосферния въздух.....	83
1.5.2.	Повърхностни и подземни води	85
1.5.3.	Земи и почви.....	86
1.5.4.	Биоразнообразие	87
1.6.1.	Анализ на факторите за въздействие.....	89
1.6.1.1.	Отпадъци. Управление на отпадъците	89
1.6.1.2.	Акустична среда и радиоактивност.....	90
1.6.2.	Основни изводи за екологичното състояние и рискове	92
1.7.	Анализ на административния капацитет на общинската администрация за реализация на ПИРО, както и необходимостта от укрепването му.....	93
1.7.1.	Основни изводи	96
2.	Анализ на културно–историческото наследство.....	97
3.	Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор.....	101
3.1.	Селищна мрежа	101
3.2.	Жилищна среда	105
3.3.	Основни изводи за селищната мрежа и жилищния сектор.....	107

4. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните ѝ граници, които имат потенциал да повлияят върху развитието на населените места и териториите в рамките на общината	107
5. SWOT анализ	108
ЧАСТ II – ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЕЛИН ПЕЛИН ЗА ПЕРИОДА 2021–2027 г.	111
2.1. Предпоставки за формулиране на стратегическата рамка за развитие.....	111
2.2. Визия, цели и приоритети за развитие на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г.	113
ЧАСТ III – ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА, АКТУАЛИЗАЦИЯТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ.....	124
3.1. Описание на използваните основни подходи/действия/стъпки за насърчаване участието на партньорите и заинтересованите страни	127
3.2. Описание на начина на идентифициране на заинтересованите страни и подбора на участниците в процеса на разработването и актуализирането на ПИРО	130
3.3. Комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по Програмата за реализация.....	134
3.4. Описание на предвидените мерки за комуникация, информация и включване на заинтересованите страни и партньорите в процеса по бъдеща актуализация на Програмата за реализация и идентифициране на нови проектни идеи в плана	138
ЧАСТ IV – ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВОЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ.....	140
ЧАСТ V – ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ.....	142
ЧАСТ VI – МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ.....	146
ЧАСТ VII – НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО	147
ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.....	149

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1. Защитени територии в Община Елин Пелин	24
Таблица 2. Защитени зони на територията на община Елин Пелин	24
Таблица 3 БДС по икономически сектори в Област София за периода 2019-2022 г.....	27
Таблица 4 БВП и БВП на човек от населението в Област София за периода 2019-2022 г.....	28
Таблица 5 Динамика в броя и типа на предприятията от нефинансовия сектор в Община Елин Пелин за периода 2018-2022 г.....	30
Таблица 6 Динамика в основните икономически показатели на Община Елин Пелин за периода 2018-2022 г.....	31
Таблица 7 Резултати от дейността на типовете предприятия в Община Елин Пелин – 2022 г.....	31
Таблица 8 Класификация на икономическите дейности (КИД–2008) – сектори.....	32
Таблица 9 Секторна структура на икономиката на Община Елин Пелин (по основни икономически показатели) – 2022 г.....	33
Таблица 10 Засети площи с основни селскостопански култури в Община Елин Пелин през стопанската 2014/2015 г. и 2018/2019 г.....	36
Таблица 11 Брой селскостопански животни в Община Елин Пелин към 2015 и 2019 г.....	37
Таблица 12 Динамика на населението в периода 2001–2019 г.....	45
Таблица 13 Динамика на населението на община Елин Пелин по населени места в периода 01.02.2011-07.09.2021 г.....	48
Таблица 14 Средна гъстота на населението към 01.02.2011 г. и промяна в стойностите на показателя към 07.09.2021 г. (данни от последното преброяване на населението).....	49
Таблица 15 Естествено движение на населението на община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.....	54
Таблица 16 Механично движение на населението на община Елин Пелин в периода 2010–2019 г.....	55
Таблица 17 Полово–възрастова структура на населението на община Елин Пелин към 2023 г.....	56
Таблица 18 Население под, във и над трудоспособна възраст в община Елин Пелин към 2023 г.....	57
Таблица 19 Етническа структура на населението към 07.09.2021 г.....	59
Таблица 20 Население на 9 и повече навършени години по степен на завършено образование към 07.09.2021 г.....	59
Таблица 21 Работна сила, заети лица, безработни лица и лица извън работната сила на възраст 15 и повече навършени години към 07.09.2021 г.....	63
Таблица 22 Лечебни и здравни заведения към 31.12.2023 г.....	64
Таблица 23 Обхват на децата в детски ясли на територията на община Елин Пелин.....	65
Таблица 24 Брой деца и брой групи в детските градини на територията на община Елин Пелин.....	66
Таблица 25 Пространствено разпределение по населени места на ДГ в Община Елин Пелин.....	66
Таблица 26 Училища, паралелки, учители, учащи и завършили в общообразователни училища в община Елин Пелин в периода на учебните години 2020/2021 – 2022/2023.....	67
Таблица 27 Пространствено разпределение по населени места на ОУ в Община Елин Пелин	68
Таблица 28 Типологична характеристика на населените места в Община Елин Пелин.....	102
Таблица 29 Жилищни сгради по вид на територията на Община Елин Пелин (07.09.2021 г.).....	105
Таблица 30 Жилищни сгради на територията на Община Елин Пелин по периоди на застрояване(07.09.2021 г.).....	105
Таблица 31 Жилища на територията на Община Елин Пелин по начин на използване	106
Таблица 32 Жилища на територията на Община Елин Пелин според формата на собственост	106

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1 Географско положение и достъпност на Община Елин Пелин.....	14
Фигура 2 Физикогеографска подялба на България (по Гълъбов, 1966).....	16
Фигура 3 Климатично райониране на България – подобласти по Събев и Станев (1959 г.).....	17
Фигура 4 Пространствено разпределение на индекса на почвено засушаване (SMI) – м. март 2024 г., м. юли 2024 г. и м. октомври 2024 г.	18
Фигура 5 Потенциал за производство на фотоволтаична енергия на територията на България – осреднени стойности за периода 1994–2018 г., референтна база до 2030 г.	19
Фигура 6 Глобална хоризонтална слънчева радиация на територията на България – осреднени стойности за периода 1994–2018 г., референтна база до 2030 г.	20
Фигура 7 Плътност на енергийния поток на вятъра по зони	21
Фигура 8 Почви на територията на Община Елин Пелин	23
Фигура 9 Динамика на населението на община Елин Пелин по преброявания за периода 1934–2021 г.	46
Фигура 10 Относителен прираст на населението на община Елин Пелин в периода 2001–2023 г. (вляво).....	47
Фигура 11 Абсолютен прираст на населението на община Елин Пелин в периода 2001–2023 г. (вдясно).....	47
Фигура 12 Брой живородени деца в община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.....	50
Фигура 13 Брой живородени брачни и извънбрачни деца в община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.	51
Фигура 14 Коефициент на раждаемост на населението на община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.	51
Фигура 15 Коефициент на раждаемост на населението през 2023 г. (национално ниво, ниво район от ниво 2, областно ниво, общинско ниво).....	51
Фигура 16 Умирения в община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.....	52
Фигура 17 Коефициент на смъртност на населението на община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.....	53
Фигура 18 Коефициент на смъртност на населението през 2023 г. (национално ниво, ниво регион от ниво 2, областно ниво, общинско ниво).....	53
Фигура 19 Коефициент на естествен прираст на населението на община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.....	54
Фигура 20 Коефициент на естествен прираст на населението през 2023 г. (национално ниво, ниво район от ниво 2, областно ниво, общинско ниво).....	54
Фигура 21 Полово–възрастова пирамида на населението на община Елин Пелин към 2023 г.	57
Фигура 22 Население по етническа принадлежност в община Елин Пелин към 07.09.2021 г.	58
Фигура 23 Грамотност на населението на 9 и повече навършени години към 07.09.2021 г.	60
Фигура 24 Коефициенти на икономическа активност и заетост на лицата на възраст 15 и повече навършени години към 07.09.2021 г.	63
Фигура 25 Оси на развитие	76
Фигура 26 Структура на селищната мрежа в Община Елин Пелин	103
Фигура 27 Опорни обслужващи центрове в Община Елин Пелин	104

РЕЗЮМЕ

Планът за интегрирано развитие на община (ПИРО) е основен документ за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие на местно ниво, който определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини.

Стратегическият документ е организиран в следните раздели:

Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Елин Пелин;

Част II. Цели и приоритети за развитие на община Елин Пелин за периода 2021–2027;

Част III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност;

Част IV. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини;

Част V. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие;

Част VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия;

Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО;

Част VIII. Предварителна оценка, съгласно условията на чл. 32 от ЗРР – по преценка на кмета на общината.

Стратегическата рамка на ПИРО на Община Елин Пелин отчита нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, целите и приоритетите за развитие на страната, дефинирани на национално и регионално ниво, като съответства и на целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021–2027 г.

За периода 2021–2027 г. е дефинирана следната обновена визия за развитие на община Елин Пелин:

ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЕЛИН ПЕЛИН 2021–2027 г.

ОБЩИНА ЕЛИН ПЕЛИН – ОБЩИНА С ПОДОБРЕНО КАЧЕСТВО И СТАНДАРТ НА ЖИВОТ, ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАЩА СВОЯ ПРИРОДНО-РЕСУРСЕН ПОТЕНЦИАЛ ЗА РАЗВИТИЕ В УСЛУГА НА ХОРАТА И БИЗНЕСА ЗА ПО-ДОБРА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА, УСТОЙЧИВА И ЕКОЛОГИЧНА СРЕДА

Постигането на визията за развитие на Община Елин Пелин, следва да се реализира посредством изпълнението на йерархично структурирани приоритети, специфични цели, мерки, дейности и конкретни проекти.

За постигане на формулираната визия на Община Елин Пелин, са дефинирани следните приоритети и цели за развитие в периода 2021–2027 г.:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1 ПОВИШАВАНЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА ЧРЕЗ НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНОВАТИВНИ И ИНТЕЛИГЕНТНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ
ПРИОРИТЕТ 1.1. НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО И ИНВЕСТИЦИИТЕ
Специфична цел 1.1.1. Подкрепа на предприемачеството
Специфична цел 1.1.2. Насърчаване на инвестициите
ПРИОРИТЕТ 1.2. ПОВИШАВАНЕ НА ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ НА МЕСТНИЯ ПРИРОДО-РЕСУРСЕН ПОТЕНЦИАЛ
Специфична цел 1.2.1. Ефективно и устойчиво използване на местните ресурси
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2 СЪХРАНЕНИЕ И РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИЯ КАПИТАЛ ПОСРЕДСТВОМ ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА ВИСОКОКАЧЕСТВЕНИ ОБЩЕСТВЕНОЗНАЧИМИ УСЛУГИ
ПРИОРИТЕТ 2.1. РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИЯ КАПИТАЛ
Специфична цел 2.1.1. Повишаване качеството на образованието и уменията на хората
Специфична цел 2.1.2. Повишаване на административния капацитет на структурите на местната власт
ПРИОРИТЕТ 2.2. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ВИСОКОКАЧЕСТВЕНИ ОБЩЕСТВЕНОЗНАЧИМИ УСЛУГИ
Специфична цел 2.2.1. Подобряване параметрите на здравните услуги и инфраструктура
Специфична цел 2.2.2. Подобряване параметрите на предоставяните социални услуги
Специфична цел 2.2.3. Подобряване параметрите на културната инфраструктура и достъпа до културни услуги и събития

Специфична цел 2.2.4. Развитие на спортната инфраструктура и подобряване на възможностите за спорт
Специфична цел 2.2.5. Подобряване на техническите параметри за предоставяне на административни услуги на местно ниво
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3 ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА СЕЛИЩНАТА СРЕДА ЧРЕЗ ПОДОБРЯВАНЕ ПАРАМЕТРИТЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА И СЪХРАНЯВАНЕ ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
ПРИОРИТЕТ 3.1. ПОДОБРЯВАНЕ ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА И ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА
Специфична цел 3.1.1. Развитие на техническата инфраструктура
ПРИОРИТЕТ 3.2. СЪХРАНЯВАНЕ КОМПОНЕНТИТЕ НА ПРИРОДНАТА СРЕДА И АДАПТИРАНЕ КЪМ ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА
Специфична цел 3.2.1. Опазване на околната среда
Специфична цел 3.2.2. Адаптиране към климатичните промени
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4 УЧАСТИЕ НА ОБЩИНА ЕЛИН ПЕЛИН В СЪВМЕСТНИ ИНИЦИАТИВИ ЗА ТЕРИТОРИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И СЪТРУДНИЧЕСТВО
ПРИОРИТЕТ 4.1. ТЕРИТОРИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И СЪТРУДНИЧЕСТВО
Специфична цел 4.1.1. Развитие на териториалното сътрудничество

Идентифицирани са следните групи заинтересовани страни, имащи отношение към разработването, актуализирането и изпълнението на ПИРО на Община Елин Пелин за периода 2021-2027 г.:

- Органи на местната власт;
- Представители на бизнеса;
- Представители на неправителствения сектор;
- Представители на организации, институции и други, предоставящи различни общественозначими услуги на населението в областта на: здравеопазването, образованието, социалните услуги, дейности в областта на културата и спорта;
- Представители на местното население.

На база резултатите от актуализирания анализ на силните и слабите страни на територията на Община Елин Пелин, както и на установените потенциали за развитие, са определени следните приоритетни зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще се съсредоточи изпълнението на мерките от ПИРО:

Зона за въздействие 1: Зона за развитие на гр. Елин Пелин

- устройствените граници на град Елин Пелин съгласно ОУП на община Елин Пелин (предварителен проект)

Зона за въздействие 2: Зона за развитие на селата в община Елин Пелин с нарастваща жилищна функция

- устройствените граници на населените места – села съгласно ОУП на община Елин Пелин (предварителен проект)

Зона за въздействие 3: Зона за индустриално и бизнес развитие

- територии с производствено предназначение, в т.ч. на бившите стопански дворове, на производствените и складовите терени, както и на животновъдните комплекси и ферми съгласно ОУП на община Елин Пелин (предварителен проект)

Зона за въздействие 4: Зона за реализация на екологични проекти и алтернативни форми на туризъм

- рекреационни зони; територии, предназначени за осъществяване на курортни дейности; територии за озеленяване, спорт и атракции; нарушени територии за възстановяване; защитени територии; територии за защита и опазване на културно-историческото наследство съгласно ОУП на община Елин Пелин (предварителен проект)

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на община (ПИРО) е основен документ за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие на местно ниво. ПИРО за периода 2021–2027 г. съвместяват в един документ елементите на действащите в периода 2014–2020 г. Общински планове за развитие (ОПР) и Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР).

Прилагането на единен подход на планиране на регионалното и пространствено развитие, както и взаимната обвързаност и йерархична съподчиненост на системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, следва да се постигне посредством използването на:

- механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество;
- общи инструменти за финансово подпомагане.

Възприетият подход е насочен към постигането на по-значим ефект и ефикасност при реализацията на целите за развитие на местно ниво.

ПИРО определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини, в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на съответния регион за планиране от ниво 2 и Общия устройствен план (ОУП) на общината.

ПИРО осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

Документът интегрира регионалното и пространственото развитие, служейки за определяне на актуалните проблеми, нужди и потенциали за развитие на районите, общините и населените места. Те от своя страна се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на ЕС.

Разработването на ПИРО се извършва за цялата територия на общината, като могат да се определят т.нар. зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на

идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за коопериране със съседни общини.

Прилагането на интегриран подход на развитие, е в ролята на основно изискване по отношение на ПИРО за периода 2021–2027 г. В процеса на тяхното разработване следва да се приложи подход на тясна координация на различните публични политики, при отчитане местните специфики на територията. Важен компонент на политиката, съобразена с конкретните потребности и особености на дадена територия, е интегрирането на различни секторни дейности за въздействие. Така например, жилищното строителство, транспортът, заетостта, качеството на околната среда и множество социални елементи си взаимодействат, за да окажат влияние на икономическото развитие.

Разработването на ПИРО следва да се извърши и в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021–2027 г., допринасяйки в максимална степен към цел на политиката 5 *„Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“*.

ПИРО се приема от Общинския съвет по предложение на кмета на общината. Одобреният план се представя от кмета на общината пред съответния Областен съвет за развитие в срок до три месеца от неговото приемане от съответния общински съвет.

Настоящата актуализация на Плана за интегрирано развитие на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. е разработен в изпълнение на договор между Община Елин Пелин и „ПроАктив Тийм“ ЕООД.

Структура на Плана за интегрирано развитие на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г.:

Планът за интегрирано развитие на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. е структуриран спрямо разпоредбите на чл. 13 от Закона за регионалното развитие (ЗРР). Включените необходими елементи разкриват състоянието и актуалната ситуация в социално–икономическото развитие на територията, предвидената визия и стратегия за развитие в периода до 2027 г. и начините за нейното реализиране, включително конкретни проекти.

ПИРО като стратегически документ обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие, свързани

общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчиво развитие на територията.

Настоящата актуализация на Плана за интегрирано развитие на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. е изготвена в съответствие с Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021–2027 г.¹

Съгласно Указанията общата структура на стратегическия документ е организирана в следните раздели:

Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на съответната община;

Част II. Цели и приоритети за развитие на общината за периода 2021–2027 г.;

Част III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност;

Част IV. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини – приоритетни зони за въздействие;

Част V. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие;

Част VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия;

Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО;

Част VIII. Предварителна оценка, съгласно условията на чл. 32 от ЗРР – по преценка на кмета на общината.

Отделните структурни елементи на плана се отличават с логическа последователност и взаимна обвързаност помежду си. Аналитичната част на ПИРО изпълнява ролята на основа за формулиране на неговата стратегическа част, а подходите и механизмите за управление, наблюдение и оценка осигуряват практическото изпълнение и постигането на дефинираните цели и приоритети.

В съответствие с водещата роля на принципа на интегрирания подход, неговото прилагане е извършено при актуализирането на всеки от структурните елементи на ПИРО.

---

¹ Указанията са издадени на основание на чл. 17, т. 9 от Закона за регионално развитие (ЗРР), изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 март 2020 г.

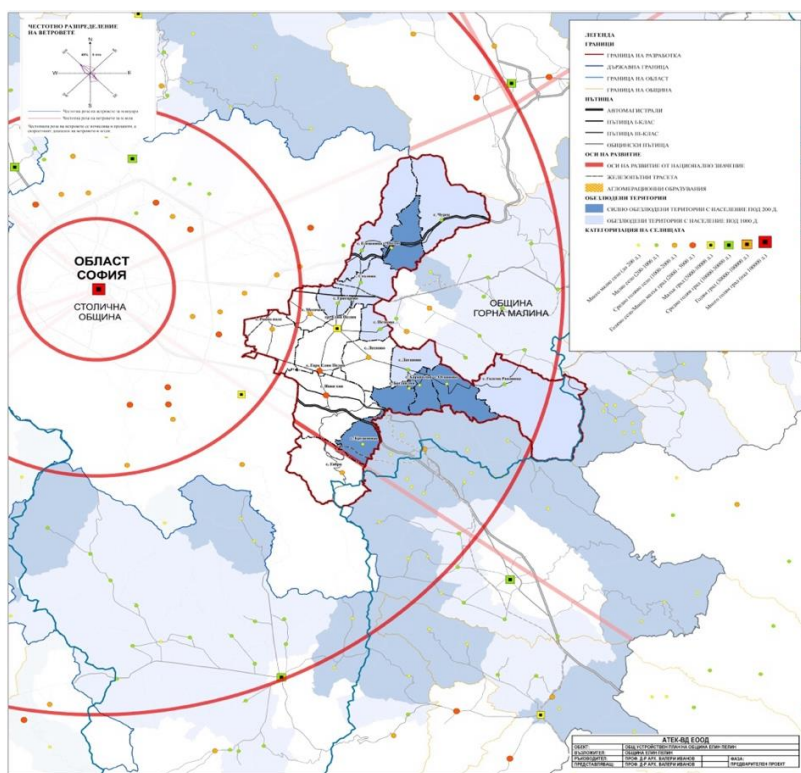
ЧАСТ I – ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЕЛИН ПЕЛИН

1.1. Обща характеристика/профил на община Елин Пелин

Община Елин Пелин се намира в Югозападен регион за планиране NUTS 2. Общината се намира в централната част на Софийска област (NUTS 3) и заема площ от 433 кв. км, като е 5-а по големина сред 22-е общини на областта, съставляваща 6,38% от територията на областта.

Освен със Столична Община, Община Елин Пелин граничи още и с общините Ботевград, Горна Малина, Ихтиман, Самоков и Своге. Общината е съставена е от 19 населени места – общинският център град Елин Пелин и осемнадесет села: с. Гара Елин Пелин, с. Нови хан, с. Габра, с. Крушовица, с. Мусачево, с. Равно поле, с. Григорово, с. Столник, с. Елешница, с. Потоц, с. Чурек, с. Петково, с. Лесново, с. Доганово, с. Караполци, с. Богданлия, с. Огняново и с. Голема Раковица. В Общината са разположени и една вилна зона - Побит камък.

Фигура 1 Географско положение и достъпност на Община Елин Пелин

Източник: Общ устройствен план на Община Елин Пелин – предварителен проект

През Община Елин Пелин преминават основните транспортни връзки на страната - АМ “Хемус”, АМ “Тракия” и Главен път № 6 (Подбалканското шосе), както и две от основните ж.п. магистрали София – Бургас и транс-европейската Калотина - София - Пловдив - Свиленград. През територията на Община Елин Пелин преминава и магистралният газопровод и нефтопровод на страната.

1.1.1. Покомпонентен анализ на природноресурсния потенциал на територията

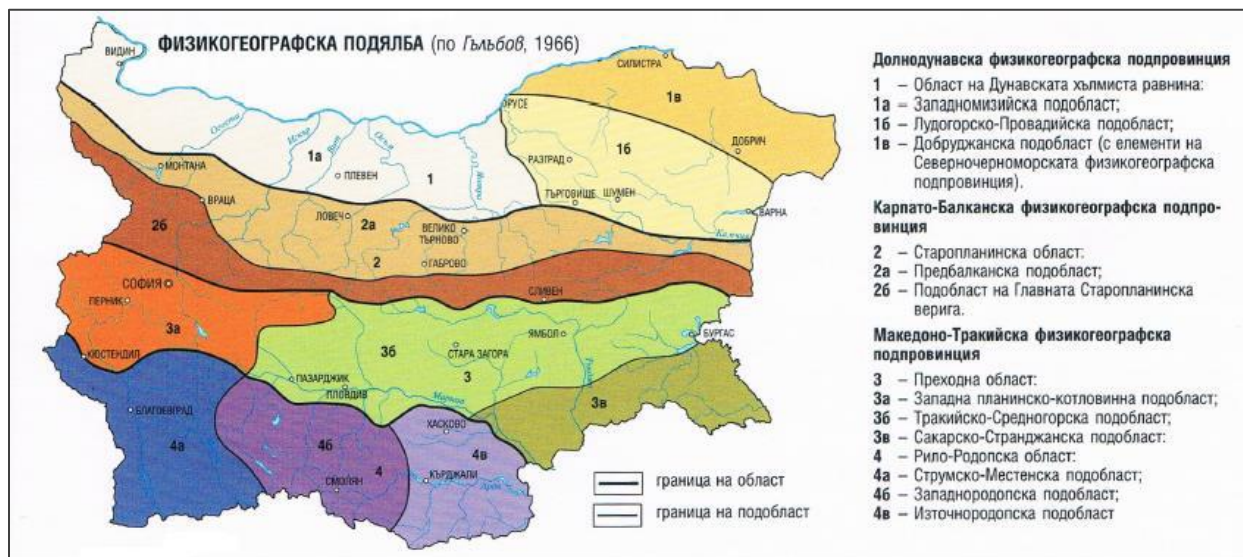
1.1.1.1. Геоморфоложки и литогенни особености

Според геоморфоложкото райониране на България община Елин Пелин попада в следните физикогеографски разделения и подразделения:

- Преходно планинско-котловинна област – средната надморска височина е 402 м. На север граничи със Старопланинската верига, а на юг със северната подножна линия на Рило-Родопския масив. Характеризира се със сложен и разнообразен релеф.
- Задбалканска котловинна подобласт – в направление изток-запад успоредно на Старопланинската верига между Стара планина и Средна гора се редуват малки и големи котловини, отделени една от друга с прагове. Тези котловини са разположени на височина от 500 до 900 м. Между котловините са се образували възвишения - Три уши (897 м) в Софийската котловина.
- Ихтиманско Средногорие - разположено е между долините на р. Искър и р. Тополница. Вакарелските височини попадат тук. Те представляват ниски, заоблени хълмове, съставени предимно от гнайс, отделени от плоски, широки седловини или от безрусови долини.

Фигура 2 Физикогеографска подялба на България (по Гълъбов, 1966)

Източник: Министерство на туризма – Природно-географски подялби на България,
<https://www.tourism.government.bg/sites/tourism.government.bg/files/uploads/raonirane/p6.pdf>

Релефът е високоравнинен, полупланински и планински. Много добре е развито котловинното дъно, което е разположено между 539 м. и 600 м. надморско равнище. За територията на община Елин Пелин планински първенец е връх Мургаш – 1687 м.

1.1.1.2. Полезни изкопаеми

На територията на общината са установени лигнитни въглища в Чукуровския басейн, железни руди, медно-пиритни проявления и манганови минерализации в района на с. Голяма Раковица, огнеупорни и керамични глинни в района с. Нови хан – в.з. Побит камък – с. Габра, ураниеви залежи в района на с. Габра, кварцов пясък в района на в.з. Побит Камък.

На територията на Община Елин Пелин се намира най-голямата открита мина на Балканите за добив на лигнитни въглища - мина “Чукурово” ЕАД, която е преустановила дейност и следва да бъде рекултивирана. В Общината се намира и кариера за добив на кварцов пясък над с. Нови хан.

С държавна концесия от март 2000 г. започва проучването за залежи на благородни метали в землището на с. Голема Раковица. В землището на с. Габра се намира замразен обект на редки метали за добив на уран.

1.1.1.3. Климат и климатични ресурси

Според климатичната класификация на България, изследваната територия се характеризира с умереноконтинентален климат. Типична е проявата както на големи застудявания, така и на много високи температури.

Фигура 3 Климатично районирание на България – подобласти по Събев и Станев (1959 г.)

Източник: Национален институт по метеорология и хидрология, Българско списание по метеорология и хидрология, http://global-change.meteo.bg/files/2015/00_VJMH_2015_05.pdf

Средната годишна температура е в порядъка на около 11,0°C. Средната температура през най-студения месец януари, се характеризира с отрицателна стойност от –2,0°C (до –3,0 °C), като при големи застудявания се отчитат температури до –15–20 °C. Средната температура през месец юли е над 23°C.

Разпределението на валежите подчертава типичния умереноконтинентален характер - със зимен минимум и вторичен минимум в края на лятото, а максимумът е в началото на лятото. Най-ниски са количествата на валежите в равнината - 547 мм/кв. м, а най-високи - в планинските части - 832 мм/кв. м. Валежите от сняг са в периода ноември-април.

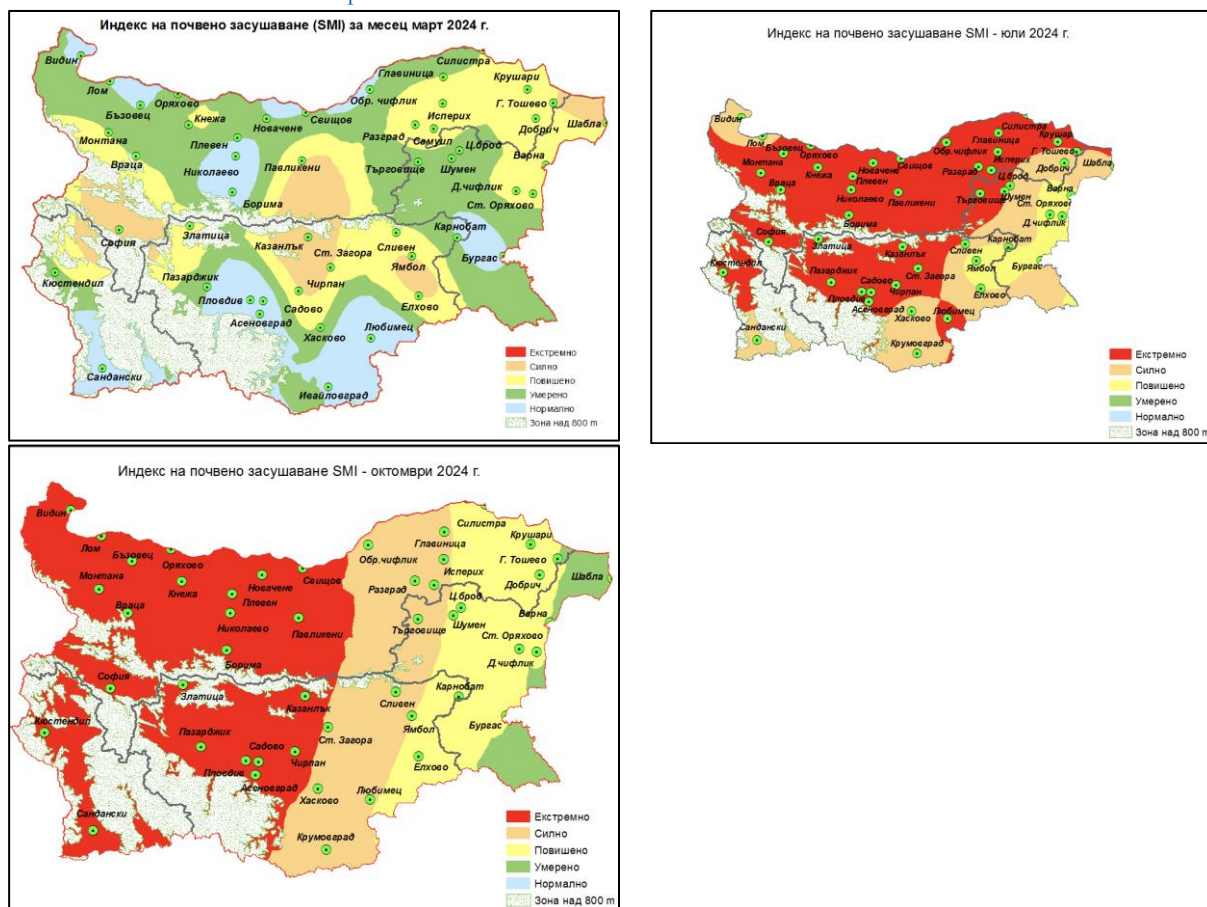
Годишното разпределение на валежите е типично за умереноконтиненталния климат и се характеризира с максимум на валежните суми през месеците май и юни, и минимум през месец февруари. В периода декември – март се задържа снежна покрива, която е с по-голяма

продължителност в южната част на общината. Годишният общ брой на дните със снежна покривка е в порядъка на 40–50.

Фигури 4 и 5 представят пространственото разпределение на индекса на почвеното засушаване (SMI) на територията на страната през пролетта (месец март 2024 г.), през лятото (месец юли 2024 г.) и през есента (м. октомври 2024 г.) Визуализираните стойности на индекса разкриват, че в обхвата на изследваната територия са налице условия за засушавания.

Фигура 4 Пространствено разпределение на индекса на почвено засушаване (SMI) – м. март 2024 г., м. юли 2024 г. и м. октомври 2024 г.

Източник: <https://hydro.bg/bg/data/SIndexesHist.php>

Преобладаващи в района са северните, северозападните и североизточните ветрове. Средногодишната скорост на вятъра е между 1,4 и 1,8 м/сек и се увеличава в южна посока, където в периода февруари – март достига до 2,0 м/сек. Силните ветрове със скорост на вятъра

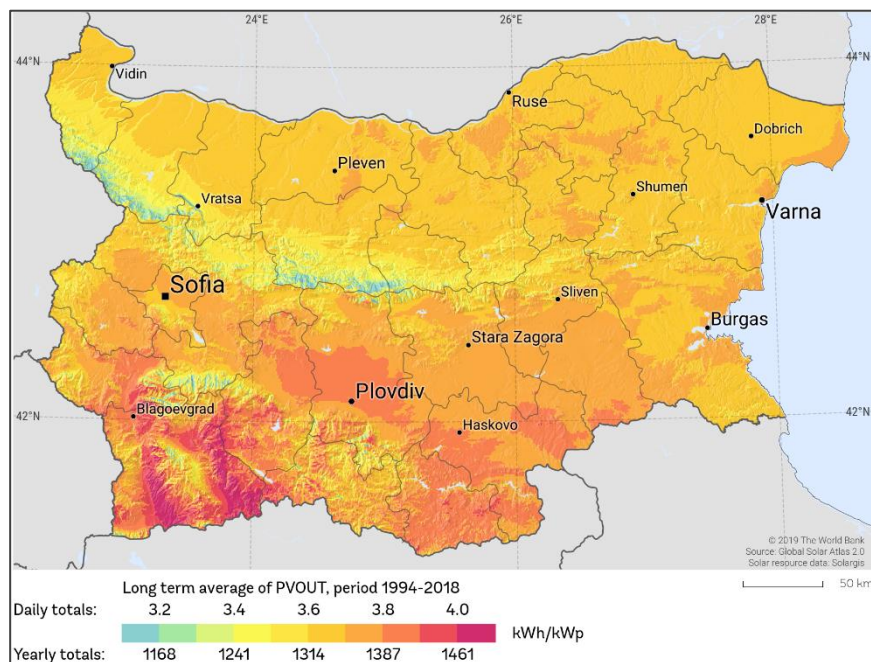
над 15,0 м/сек се наблюдават около 6 денонощия годишно, като сред тях преобладават тези в посока север – северозапад.

Характерно явление за периода октомври–март са мъглите, чийто среден годишен брой варира между 15 и 37. Най–много дни с мъгла (около 7–8), се наблюдават през месеците ноември и декември.

– Използване на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ)

Представената фигура разкрива потенциала за производство на фотоволтаична енергия на територията на страната на база осреднени стойности за периода 1994–2018 г.

Фигура 5 Потенциал за производство на фотоволтаична енергия на територията на България – осреднени стойности за периода 1994–2018 г., референтна база до 2030 г.

Източник: <https://solargis.com/maps-and-gis-data/download/bulgaria>

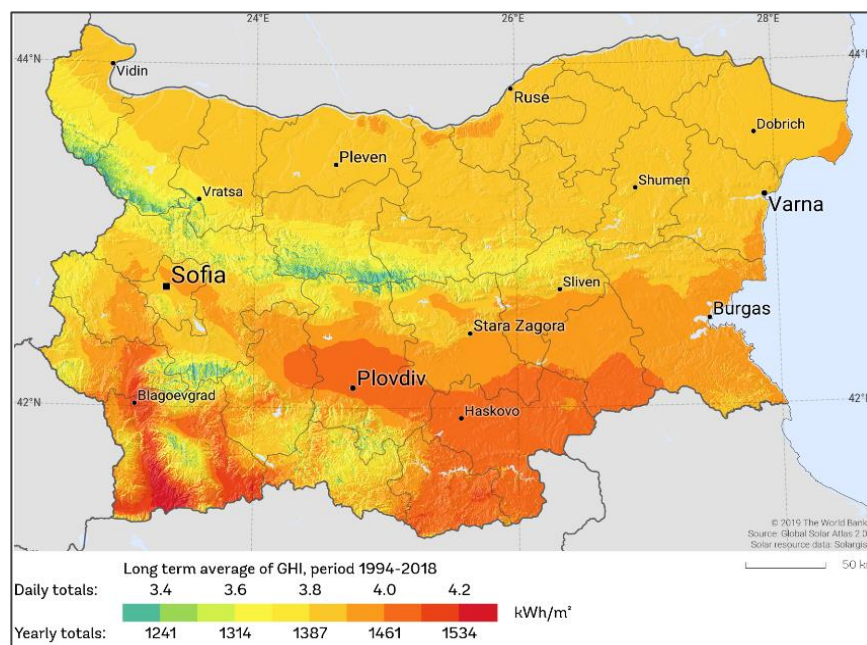
По данни на ИТРС на Югозападен регион за периода 2021–2027 г., към края на месец юни 2018 г. на територията на община Елин Пелин, са изградени следните мощности по видове ВЕИ:

- Водоелектрически централи (ВЕЦ) мощност: **0,0 MW**;
- Фотоволтаични електрически централи (ФтЕЦ) мощност: **0,2 MW**;
- Вятърни електроцентрали (ВяЕЦ) мощност: **0,0 MW**;
- Био електроцентрали (БиоЕЦ) мощност: **0,0 MW**;
- ВЕИ – общ брой: **2 бр.**;
- ВЕИ – общо мощност: **0,2 MW**;
- Плътност: **0,35 MW/1000 km²**.

Общата мощност от ВЕИ в община Елин Пелин е 0,2 MW и формира 0,1% в структурата на показателя на областно ниво (200,6 MW), отреждайки на общината единайсто място сред 17-те общини в Област София по мощност на изградените централи. С по–ниска стойност на разглеждания показател се отличават общините Божурище (0,0 MW), Горна Малина (0,0 MW), Костинброд (0,0 MW), Чавдар (0,0 MW), Годеч (0,1 MW), Долна Баня (0,1 MW) и Драгоман (0,1 MW).

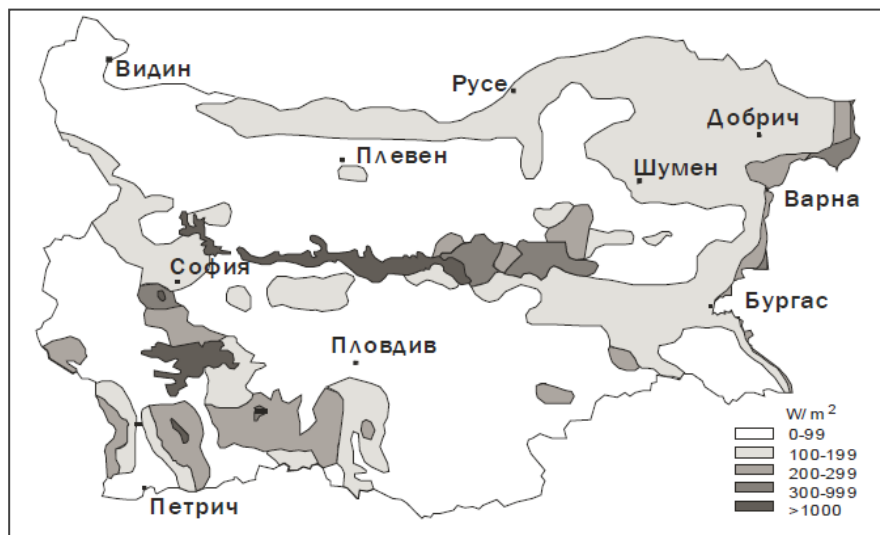
Фигура 6 Глобална хоризонтална слънчева радиация на територията на България – осреднени стойности за периода 1994–2018 г., референтна база до 2030 г.

Източник: <https://solargis.com/maps-and-gis-data/download/bulgaria>

Фигура 7 Плътност на енергийния поток на вятъра по зони

1.1.1.4. Води и водни ресурси

Основна водна артерия на община Елин Пелин е Лесновска река (Стари Искър, 65,2 km, десен приток на Искър), която протича през нея с горното и средното си течение. Тя извира под името Лопушна от северното подножие на връх Голямата Икуна в рида Белица на Ихтиманска Средна гора на около 1200 m н.в. До село Голема Раковица тече в северозападна посока в дълбока и залесена долина. След това преминава през язовир „Огняново“, насочва се на запад и навлиза в Софийското поле, като от село Доганово до устието нейното корито е коригирано с водозащитни диги. При село Равно поле отново завива на североизток и напуска пределите на общината. Нейни основни притоци на територията на общината са реките: Равна (десен), Треска (ляв, влива се в язовир „Огняново“), Вуковик (ляв, влива се в язовир „Огняново“), Умнишка река (ляв, влива се в язовир „Огняново“), Габра (ляв), Михов дол (десен), Азмак (десен), Макоцевска река (десен) и Елешница (Матица, десен).

Макоцевска река протича през общината с последните си 3 km и се влива в Лесновска река южно от село Петково.

Най-големият приток на Лесновска река е река Елешница (Матица, 30 km), която протича през общината с цялото си течение. Тя води началото си от седловината Витиня, на 990 m н.в. под името Чурешка река е тече в западна посока в дълбока залесена долина. След село Потоп завива на юг и след село Елешница навлиза в Софийското поле. От село Столник до устието ѝ коритото ѝ е коригирано с водозащитни диги. Северно от град Елин Пелин Елешница завива на югозапад и на 1,7 km западно от града се влива отясно в Лесновска река на 538 m н.в.

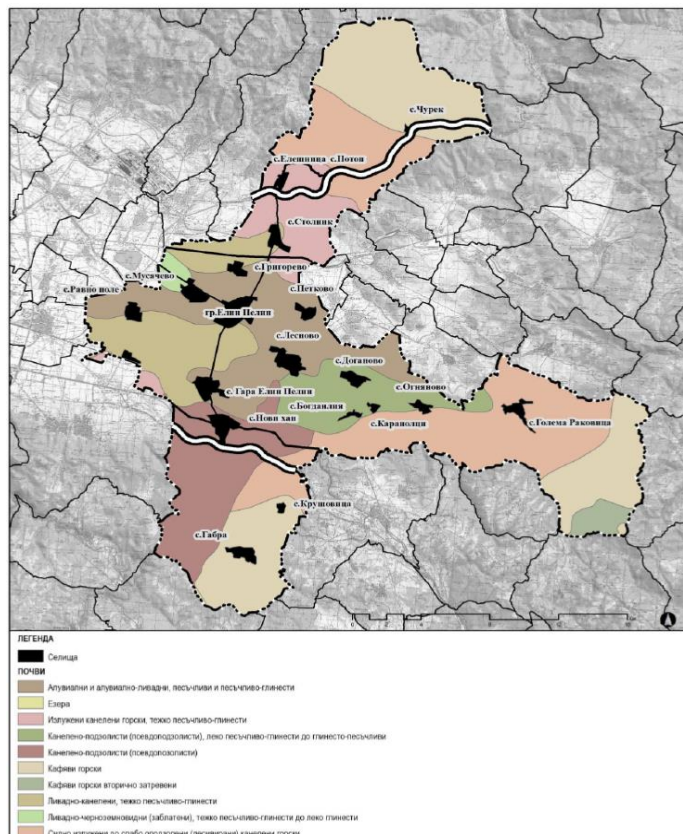
На територията на общината са изградени язовир „Огняново“ с обем 40 млн. m³ и микроязовир „Тараторското“ над село Габра с обем около 5 млн. m³. В село Равно поле се намира находище на минерална вода „Казичене- Равно поле“. Находището на минерална вода № 31 „Казичене- Равно поле“ е предоставено с Решение № 45/07.02.2019 г. на МОСВ за срок до 01.01.2036 г. за безвъзмездно управление и ползване на община Елин Пелин. Находището има действащи 7 сондажа с минерална вода с температура на минералната вода от 50,7 – 58,6° С. Минералният състав на водата и дебитът позволяват развитието на балнеоложки центрове. Другите два извора са в село Елешница – „Топлика“, и в град Елин Пелин. Равнинната част се характеризира с високи подпочвени води.

1.1.1.5. Почвени ресурси

Община Елин Пелин се отличава с изключително пъстра почвена покривка. Най-високите части от територията ѝ са покрити с кафяви горски почви. По тях обикновено са разположени канелени горски почви или рендзини - в района на с. Голяма Раковица. Равнинните терени са заети с богат набор от ливадни почви, на места заблатени в различна степен.

Фигура 8 Почви на територията на Община Елин Пелин

Източник: Общ устройствен план на Община Елин Пелин – предварителен проект

1.1.1.6. Биологично разнообразие и горски ресурси

Географското положение на община Елин Пелин, спецификите на релефа и климата, както и наличието на богат воден ресурс, създават условия за наличието на разнообразна флора и фауна, които представляват не само природно богатство, но и потенциал за бъдещото развитие на територията, поради което тяхното управление е важен елемент в контекста на устойчивото ѝ развитие и средство за повишаване на общественото благосъстояние.

Горските територии в рамките на общината са разпространени във високите части. От общо 154 000 дка гори в общината, 150 000 са широколистни, а останалите площи се падат на иглолистните, ливадите и пасищата, чиито площи са по около хиляда декара. Земеделските земи са над 260 000 дка, от които преобладават пасищата с 241 000 дка, около 17 000 дка са

естествените ливади. Много по-малко са орните площи и трайните насаждения. В горите съотношението между високостъблени видове и нискостъблени е около 2,5:1. Сред насажденията преобладават цер, бор, зимен бук, драка, край водните площи топола и върба. На места се среща акация, като много от представителите на този вид са засадени изкуствено с цел укрепване на бреговете. По-горе растат космат дъб, благун, габър, драка, зимен дъб, клен, дива круша. Най-високо са зимен дъб, трепетлика, габър, бук и по-влаголюбиви видове.

Видовото разнообразие на животински свят е ограничено. Местните видове отстъпват на мигриращите, особено при птиците. Преобладават дребните гризачи, птици, влечуги и земноводни.

1.1.1.7. Елементи на националната екологична мрежа

На територията на община Елин Пелин попада 1 защитена територия (ЗТ), обявени по Закона за защитените територии (ЗЗТ)², в категорията „защитена местност“.

Таблица 1. Защитени територии в Община Елин Пелин

ЗТ „ЕЛЕШНИШКИ МНАСТИР“	– Категория на ЗТ: <i>Защитена местност</i> – Област: София, Община: Елин Пелин, Населено място: с. Елешница
-------------------------------	--

Източник: Изпълнителна агенция по околна среда, <http://eea.government.bg/zpo/bg/>

По данни на Информационната система за защитени зони от екологична мрежа Natura 2000, на територията на община Елин Пелин попадат 3 защитени зони (ЗЗ), обявени по Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):

Таблица 2. Защитени зони на територията на община Елин Пелин

ЗЗ „Долни Богров – Казичене“ - BG0002004
– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за птиците
ЗЗ „Етрополе – Байлово“ - BG0001043
– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за местообитанията
ЗЗ „Средна гора“ – BG0001389
– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за местообитанията

Източник: Информационна система за защитени зони от екологична мрежа Natura 2000,

² Категории защитени територии: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк, защитена местност.

<http://natura2000.moenv.government.bg/>

Съхраняването и поддържането на защитените територии и зони, попадащи в обхвата на община Елин Пелин се свързва с необходимостта от повишено внимание за тяхното интегриране в стопанската организация на територията. Биологичното разнообразие е фактор за развитието на природен (екотуризм) и някои специализирани алтернативни форми на туризъм.

1.1.1.8. Основни изводи от извършената обща характеристика на община Елин Пелин

В резултат на извършената обща характеристика, включваща анализ на местоположението и покомпонентен анализ на природноресурсния потенциал на община Елин Пелин, можем да направим следните изводи:

- През Община Елин Пелин преминават основните транспортни връзки на страната - АМ “Хемус”, АМ “Тракия” и Главен път № 6 (Подбалканското шосе), както и две от основните ж.п. магистрали София – Бургас и транс-европейската Калотина - София - Пловдив - Свиленград. През територията на Община Елин Пелин преминава и магистралният газопровод и нефтопровод на страната;
- Релефът е високоравнинен, полупланински и планински. Много добре е развито котловинното дъно, което е разположено между 539 м. и 600 м. надморско равнище. За територията на община Елин Пелин планински първенец е връх Мургаш – 1687 м;
- Изследваната територия се отличава с типични умереноконтинентални черти на климата – средната януарска температура е отрицателна и е в диапазона между $-2,0^{\circ}\text{C}$ до $-3,0^{\circ}\text{C}$, а средната юлска се характеризира с висока стойност от над 23°C . Валежите са в порядъка на 600–800 мм годишно и се отличават с максимум през месеците май и юни, и минимум през месец февруари. Неблагоприятно влияние върху качеството на атмосферния въздух в общината оказват мъглите, които са характерно явление за периода октомври–март. Средният годишен брой на дните с мъгла е между 15 и 37;

- Основна водна артерия на община Елин Пелин е Лесновска река (Стари Искър, 65,2 km, десен приток на Искър), която протича през нея с горното и средното си течение. На територията на общината са изградени язовир „Огняново“ с обем 40 млн. m³ и микроязовир „Тараторското“ над село Габра с обем около 5 млн. m³. “.
- Находището на минерална вода № 31 „Казичене- Равно поле“ е предоставено с Решение № 45/07.02.2019 г. на МОСВ за срок до 01.01.2036 г. за безвъзмездно управление и ползване на община Елин Пелин. Находището има действащи 7 сондажа с минерална вода с температура на минералната вода от 50,7 – 58,6° С. Минералният състав на водата и дебитът позволяват развитието на балнеоложки центрове.
- Община Елин Пелин се отличава с изключително пъстра почвена покривка. Най-високите части от територията ѝ са покрити с кафяви горски почви. По тях обикновено са разположени канелени горски почви или рендзини - в района на с. Голяма Раковица. Равнинните терени са заети с богат набор от ливадни почви, на места заблатени в различна степен;
- Горските територии в рамките на общината са разпространени във високите части. От общо 154 000 дека гори в общината, 150 000 са широколистни, а останалите площи се падат на иглолистните, ливадите и пасищата, чиито площи са по около хиляда декара. Земеделските земи са над 260 000 дека, от които преобладават пасищата с 241 000 дека, около 17 000 дека са естествените ливади. Много по-малко са орните площи и трайните насаждения.
- В обхвата на общината попадат 1 защитена територия и 3 защитени зони по Natura 2000, обявени по Закона за биологичното разнообразие.

1.2. Състояние на местната икономика

Особеностите на икономическото развитие на община Елин Пелин са резултат от влиянието на редица фактори от природно, социално и демографско естество. Сред най-важните фактори, оказващи влияние върху местната икономика се открояват: особеностите на природноресурсния потенциал, характерът на протичащите демографски процеси, степента на

изграденост на различните видове инфраструктура (количествени и качествени параметри), наследените производствени традиции на местното население и др.

На база съществуващата връзка в развитието между отделните териториални нива в страната, икономическото развитие на общинско ниво следва да се разглежда като част от процесите, проявяващи се на по-високи териториални нива – областно, регионално³, национално.

Водещо място в структурата на БДС по икономически сектори на територията на област София формира сектор „Индустрия“ – 62% (3 156 млн. лв.) през 2022 г. (при общ размер на БДС в областта – 5 089 млн. лв.). Второ място заема сектор „Услуги“, който формира 33% (1 696 млн. лв.) от БДС. През посочената година за аграрния сектор се отчита дял от 5% (237 млн. лв.) в структурата на разглеждания показател.

Структурата на БДС по икономически сектори в Област София се различава от характерната за Югозападен регион тенденция, изразяваща се във водещо място на сектор „Услуги“.

Таблица 3 БДС по икономически сектори в Област София за периода 2019-2022 г.

Икономически сектор	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
	млн. лв.			
Аграрен	147	184	191	237
Индустрия	1889	1927	2133	3156
Услуги	1331	1442	1652	1696
ОБЩО	3367	3552	3977	5089

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В периода 2019-2022 г. стойността на БДС в област София нараства от 3 367 млн. лв. през първата наблюдавана година, на 5 089 млн. лв. през последната година в периода. Отчетеният ръст е в рамките на 1 722 млн. лв. равняващи се на 51%. През 2022 г. за трите сектора „Индустрия“, „Услуги“ и Аграрен“ се отчитат най-високите стойности за разглеждания 4-годишен период.

³ Регионално – ниво от район 2 (NUTS 2).

Стойността на БДС на областно ниво през 2022 г. отрежда на Област София второ място в структурата на показателя сред петте области в Югозападен регион от ниво 2. На първо място се нарежда Област София - град с 68 657 млн. лв.

В разглеждания период БВП на територията на областта нараства от 3 892 млн. лв. през 2019 г., на 5 725 млн. лв. през 2022 г. Отчетеният ръст в стойността на показателя е в размер на 1 833 млн. лв., равняващи се на 47%.

Таблица 4 БВП и БВП на човек от населението в Област София за периода 2019-2022 г.

	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
БВП (млн. лв.)	3892	4093	4546	5725
БВП на човек от населението (лв.)	17079	17599	19259	25014

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Стойността на БВП на областно ниво през 2022 г., отрежда на Област София второ място в структурата на показателя сред петте области в Югозападен регион от ниво 2.

По отношение на относителния качествен стопански показател – БВП на човек от населението, в изследвания четиригодишен период се наблюдава ръст в размер на 7 935 лв. – от 17 079 лв. през 2019 г., на 25 014 лв. през 2022 г. Стойността на показателя за 2022 г. отрежда на Област София второ място в Югозападен регион от ниво 2. Посоченият размер на БВП на човек от населението в областта представлява една от най-високите стойности сред отчетените за 28^{-те} области в страната. По-висока стойност се отчита само за Област София - град.

Отчетените високи стойности за Област София в структурата на разглежданите основни стопански показатели, се свързват с нейното непосредствено разположение до столицата на страната.

1.2.1. Обща характеристика на общинската икономика

Община Елин Пелин се характеризира с развитие на многоотраслова икономика. На територията на общината развиват дейност нефинансови предприятия от няколко икономически дейности (отрасли). Структурата на местната икономика е многопрофилна. Водещи функции в нея имат преработващата промишленост, транспорта и логистиката, както и икономически дейности от аграрния сектор и сектора на услугите.

В икономическия профил на общината са представени сектори и икономически дейности, за които са налице налични ресурси и традиции в развитието им. Възникването на редица икономически дейности е резултат от близостта до гр. София, който е най-големият и мощен икономически център. Инвестиционният интерес към община Елин Пелин е продиктуван и от свободни площи, които се използват за появата на нови производствени мощности (вкл. и в сферата на логистиката), обслужващи столичния град.

Общината е специализирана в редица индустриални направления, които се основават както на заварени, традиционни производства, така и на нови такива, свързани с използването на местната суровинна база, както и на теренни ресурси.

1.2.1.1. Брой и структура на предприятията

Икономическата характеристика на общината до голяма степен се определя от броя и вида на функциониращите предприятия. Структурата на предприятията е определена по критерия брой заети лица. Съобразно него, предприятията са включени в следните четири групи:

- Микро предприятия – с брой на заетите до 9 д.
- Малки предприятия – с брой на заетите от 10 до 49 д.
- Средни предприятия – с брой на заетите от 50 до 249 д.
- Големи предприятия – с брой на заетите над 250 д.

Към 2018 г. на територията на общината са функционирали общо 998 предприятия от нефинансовия сектор. Тук не се включват предприятия от бюджетния сектор (икономически дейности, ”Държавно управление”, “Образование”, “Хуманно здравеопазване и социална работа” и др.).

За анализирания период (2018– 2022 г.) се наблюдава плавна тенденция на нарастване броя на предприятията, както е видно от таблицата по-долу.

Таблица 5 Динамика в броя и типа на предприятията от нефинансовия сектор в Община Елин Пелин за периода 2018-2022 г.

Тип предприятия	Години				
	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
Общо	998	1,047	1,090	1,125	1,219
Микро (до 9 заети)	913	955	1,000	1,031	1,122
Малки (от 10 до 49)	67	74	73	76	79
Средни (от 50 до 249)	..	..	..	..	..
Големи (над 250)	..	..	..	..	..

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Посочените в таблицата данни показват, че в структурата на нефинансовите предприятия с най-висок брой са микро предприятията. За разглеждания период броят им е нарастнал с 209 или близо 23%. При малките предприятия, които са с по-нисък относителен дял от общия брой на предприятията в общината се наблюдава също ръст с 12 или близо 18%. За средните и големите предприятия липсва информация (НСИ - конфиденциални данни). Косвена представа за техния брой дават данните, получени като разлика от общия им брой и броя на микро и малките предприятия. В случая, през 2022 г. общият брой на средните и големите предприятия в общината е 18 общо за двата типа предприятия.

1.2.1.2. Резултати от дейността на нефинансовите предприятия

За дейността на нефинансовите предприятия се използват стойностите на някои от основните икономически показатели. Статистическите данни за ретроспективния 5-годишен период дават възможност да бъдат очертани и тенденциите в икономическото развитие на общината. В анализирания период се очертава положителна тенденция в развитието на местната икономика.

Таблица 6 Динамика в основните икономически показатели на Община Елин Пелин за периода 2018-2022 г.

Икономически показател	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
произведена продукция (хил. лв.)	837,229	813,605	865,729	994,461	1,317,556
нетни приходи от продажби (хил.лв.)	1,700,193	1,834,691	2,033,077	2,378,788	3,103,285
ДМА (хил. лв.)	1,058,224	1,177,777	1,250,733	1,343,676	1,557,818
заети лица (брой)	8,816	7,913	8,109	8,511	9,251

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Данните от таблицата показват, че за анализирания период е налице ръст по всички основни икономически показатели. Представа за степента на развитие на икономиката на община Елин Пелин дават и изчислените темпове на развитие. Темповете на развитие са изчислени за 2022 г. спрямо 2018 г. Постигнатият темп на нарастване през 2022 към 2018 г. варира от 82,5% за показателя „нетни приходи от продажби“ до 4,9% за показателя „заети лица“.

Представа за икономическите резултати на отделните типове предприятия дават някои от основните икономически показатели, отразени в таблицата по-долу.

Таблица 7 Резултати от дейността на типовете предприятия в Община Елин Пелин – 2022 г.

Групи предприятия според заетите в тях лица	Предприятия	Заети лица
	Брой	
Общо	1,219	9,251
Микро (до 9 заети)	1,122	2,151
Малки (от 10 до 49)	79	1,668
Средни (от 50 до 249)	..	..
Големи (над 250 заети)	..	..

Източник: ТСБ - Югозапад (отдел "Статистически изследвания" – София)

Данните сочат, че гръбнакът на местната икономика са микро и малките фирми. Те съставляват 98,5% от всички предприятия в общината и в тях намират препитание 41,36% от общия брой на заетите. ДМА в микро предприятия са с относителен дял от 8,3%, докато ДМА в средните предприятия са с относителен дял от 17,6%.

1.2.2. Структура на общинската икономика по икономически сектори

Извършеният структурен анализ разглежда дейности на трите икономически сектора (първичен, вторичен и третичен) на територията на община Елин Пелин. Последователността и наименованията на анализиранияте дейности са в съответствие със секторите, определени в Класификацията на икономическите дейности (КИД) от 2008 г. (еднобуквен код = сектор А, В, С, D и т.н.).

Таблица 8 Класификация на икономическите дейности (КИД–2008) – сектори

Класификация на икономическите дейности: сектори	
Код	Наименование на позицията
А	Селско, горско и рибно стопанство
В	Добивна промишленост
С	Преработваща промишленост
Д	Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
Е	Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
F	Строителство
G	Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети
Н	Транспорт, складиране и пощи
І	Хотелиерство и ресторантьорство
J	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения
К	Финансови и застрахователни дейности
L	Операции с недвижими имоти
М	Професионални дейности и научни изследвания
N	Административни и спомагателни дейности
О	Държавно управление
Р	Образование
Q	Хуманно здравеопазване и социална работа

Класификация на икономическите дейности: сектори	
Код	Наименование на позицията
R	Култура, спорт и развлечения
S	Други дейности
T	Дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление
U	Дейности на екстериториални организации и служби

Източник: <https://kik-info.com/spravochnik/kid-2008.php>

Секторната структура на местната икономика показва, че по част от основните икономически показатели (брой предприятия, заети лица, приходи от дейност) водещ е сектор „Услуги“. Сектор „Индустрия“ е със стойности на икономическите показатели, доближаващи се до тези в сектора „Услуги“. Допълващи икономически функции изпълнява първичният сектор („Селско, горско и рибно стопанство“).

Таблица 9 Секторна структура на икономиката на Община Елин Пелин (по основни икономически показатели) – 2022 г.

Икономически дейности (A21)	2022						
	Брой предприятия	Произв. продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Заети лица	Наети лица	ДМА
	брой	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове	брой	брой	хиляди левове
ОБЩО	1,219	1,317,556	3,218,323	3,103,285	9,251	8,257	1,557,818
A СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	100	42,848	48,792	38,442	242	149	17,882
B ДОБИВНА ПРОМИШЛЕННОСТ	..	..	..	..	..	..	..
C ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕННОСТ	109	459,421	501,618	483,147	1,610	1,531	191,696
D ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	7	..	..	..	..	..	5,437
E ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	..	..	..	..	182	181	..

Икономически дейности (A21)		2022						
		Брой предприятия	Произв. продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Заети лица	Наети лица	ДМА
		брой	хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове	брой	брой	хиляди левове
F	СТРОИТЕЛСТВО	74	27,905	30,202	24,429	231	178	27,187
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	389	558,468	2,370,337	2,312,295	5,187	4,847	..
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	141	122,587	126,214	123,223	704	601	36,815
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТБОРСТВО	64	3,443	7,750	6,187	169	119	..
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	32	9,667	10,849	10,022	117	90	2,486
L	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	55	7,592	11,404	9,051	60	22	54,618
M	ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	78	..	..	..	191	130	..
N	АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	32	4,008	4,219	4,080	113	90	1,126
P	ОБРАЗОВАНИЕ	8	234	234	234	17	5	..
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	32	14,649	16,188	14,654	264	241	1,003
R	КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	8	..	..	..	37	..	89
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	84	2,006	2,079	2,036	104	21	1,608

Източник: ТСБ - Югозапад (отдел "Статистически изследвания" – София)

1.2.1.1. Първичен сектор

Отнасяйки икономическите дейности на първичния сектор към наименованията на отделните позиции в категория „сектор“ по КИД–2008, анализът обхваща сектор А – „Селско, горско и рибно стопанство“.

– Сектор А – „Селско, горско и рибно стопанство“

Основно място в аграрния сектор заема селското стопанство. Развитието му е свързано с наличните качествени поземлени ресурси и с производствения опит на населението. По данни на кадастъра, земеделските територии са с размер 233 982 дка или 54,0% от общата площ на общината.

Селското стопанство е с растениевъдно-животновъдно направление. По-добре развит подотрасъл е растениевъдният.

Основните производствени единици в растениевъдството са земеделските производители (земеделски стопанства). В Регистъра на земеделските стопани в община Елин Пелин за стопанската 2018/2019 г. са вписани общо 154 физически и юридически лица, които стопанисват общо 105 904 дка използвани земеделски площи (ИЗП). По своя статут те са както следва:

- ЕООД – 18 бр., стопанисващи общо 24 060 дка,
- ООД – 6 бр., стопанисващи общо 21 558 дка,
- Физически лица – 124 бр., стопанисващи общо 38 150 дка,
- ЕТ – 5 бр., стопанисващи общо 22 041 дка,
- АД – 1 бр., стопанисващ 38 дка.

На територията на общината са регистрирани 3 земеделски кооперации, обработващи общо 9 503 дка. Земеделските кооперации обработват земеделски земи в землищата на селата Лесново (15 201 дка), Мусачево (5347 дка) и Петково (8020 дка) (фиг.6).

Освен от земеделските кооперации, немалка част от земеделските земи се обработват и от арендатори. Броят на регистрираните арендатори е 98, а общият размер на ИЗП е 98 099 дка. Най-голям брой регистрирани арендатори са в гр. Елин Пелин – 37, обработващи общо 34 032 дка, както и в селата Равно поле – 14 (20 058 дка), Нови хан – 14 (4856 дка), Елешница – 8 (3267 дка). Един арендатор е регистриран в с. Огняново, който обработва 12 058 дка.

Стопанствата (земеделските производители), характеризирани по показателя „размер на ИЗП“ са преобладаващо дребни (до 20 дка) и малки (от 20 до 100 дка). Тази диференциация на стопанствата по отношение на ИЗП е както следва:

- стопанства с размер на ИЗП до 50 дка – 42, стопанисващи общо 751 дка, или средно по 18 дка на стопанство;
- стопанства с размер от 50 до 500 дка – 62, стопанисващи общо 11 027 дка, или средно по 178 дка на стопанство;
- стопанства с размер над 500 дка – 40, стопанисващи 117 262 дка, или средно по 2932 дка на стопанство.

Земеделските производители, стопанисващи над 500 дка ИЗП, са регистрирани като арендатори и земеделски кооперации.

Важен ресурс за развитие на растениевъдството е наличната земеделска земя. Преобладаващата част от обработваемите земи са със средно и високо качество – със среден и висок бонитет.

Наличните обработваеми площи се използват основно за производството на зърнени и на окопни култури.

Таблица 10 Засети площи с основни селскостопански култури в Община Елин Пелин през стопанската 2014/2015 г. и 2018/2019 г.

Вид култура	Засети площи (дка)	
	Стопанска 2014/2015 г.	Стопанска 2018/2019 г.
Пшеница	40 070	37 615
Царевица	2724	2000
Ечемик	3610	3200
Слънчоглед маслодаен	2410	7000

Източник: Общинска служба „Земеделие и гори“ – Елин Пелин

Анализите показват, че засетите площи със зърнени и технически култури варират в определени граници. Това е наложено от прилагане на сеитбооборота при такива основни култури като пшеницата и царевичката. Площите, засети с маслодаен слънчоглед и с рапица, са почти непроменени през посочените две стопански години. Площите, използвани за

отглеждане на зеленчуци, са символични и те са основно за самозадоволяване на земеделските стопани. Малко са и площите, заети с трайните насаждения от ябълки и сливи.

Животновъдството е по-слабо развитият подотрасъл на селското стопанство на общината. Животновъдни ферми с по-голям брой отглеждани животни липсват. Животновъдството е с дребностоков характер, независимо че са налице благоприятни условия за осигуряване на фуражна база. С изключение на свиневъдството, което на практика не е представено в общината, при останалите селскостопански животни се запазва техният брой.

Таблица 11 Брой селскостопански животни в Община Елин Пелин към 2015 и 2019 г.

Брой към:		
Животни	Стопанска 2014/2015 г.	Стопанска 2018/2019 г.
Свине	2250	0
Птици	14 000	1800
Говеда	1100	1200
Биволи	100	35
Овце	3000	2600
Кози	700	350
Зайци	1000	500
Пчелни семейства	1100	2800

Източник: Общинска служба „Земеделие и гори“ – Елин Пелин

За анализирания период свиневъдството е изцяло ликвидирано. Причина за това е проявилото се през стопанската 2018/2019 г. заболяване африканска чума по свинете, в резултат на което се извършва пълно унищожение.

Тенденция на намаляване на поголовието се наблюдава и при останалите видове селскостопански животни. Най-силно тази тенденция се проявява при птицевъдството. Рязко е намален броят и на отглежданите биволи. Биволовъдството е специфично за област София и около половината от отглежданите биволи са в общините Елин Пелин и Горна Малина. По-слабо намаление в броя се наблюдава при говедовъдството и овцевъдството. Значително е увеличението при пчелните семейства – постигнат е ръст в броят им над два пъти.

Горският фонд на територията на община Елин Пелин е с площ 168 878 дка, което е 37,6% от територията на общината. От тях залесени са 91 072 дка, от които 574 780 дка

държавни горски територии (ДГТ). Средната лесистост на общината е 21,3%. Средната възраст на гората общо за стопанството е 56 години.

Горите в община Елин Пелин се стопанисват от ТП „ДГС Елин Пелин“. То стопанисва и горския фонд на съседната община Горна Малина. Горският фонд на общината е включен в обхвата на Горско стопански участък (ГСУ) Елин Пелин.

В територията на ГСУ Елин Пелин са обособени следните горски охранителни участъци (ОУ):

- I ОУ “Нови хан” – 28 050 дка - в т.ч. ДГТ – 9606 дка.
- II ОУ “Габра” – 197 400 дка - в т.ч. ДГТ – 171 620 дка.
- III ОУ ”Голема Раковица” – 150 590 дка - в т.ч. ДГТ – 102 930 дка.
- IV ОУ “Елешница “ – 292 350 дка - в т.ч. ДГТ – 204 170 дка.

Горската растителност е представена от иглолистни и широколистни дървесни видове и храстовидни растения. От иглолистните се срещат масиви от бял и черен бор, ела и др., а от широколистните – зимен дъб и бук, а в по-ниските части – цер, благул, габър, акация, сребриста липа и др. От дървесните видове преобладаващо място имат букът, зимният дъб, благулът, черът, червеният дъб, черният бор, белият бор, акацията и др. За осигуряване на фиданки за лесокултурни мероприятия (залесяване на нови площи) на територията на ГСУ Елин Пелин е създаден горски разсадник “Елин Пелин”.

Особеност на горския фонд на община Елин Пелин е, че части от землищата на някои от селата са включени в обхвата на няколко Държавни ловни стопанства. Така части от землището на с. Потоп попадат в ДЛС “Витиня”, част от землищата на с. Караполци, с. Огняново и с. Голема Раковица попадат в ДЛС “Арамлиец”, а част от землището на с. Габра попада в ДЛС “Искър”.

За местната икономика от значение е добитата дървесина от ТП „ДГС Елин Пелин“. Поради липса на данни конкретно за ГСУ „Елин Пелин“ се ползват данните за цялото горско стопанство (вкл. и ГСУ „Горна Малина“).

Средногодишният добив на строителна дървесина през последните години в ДГС “Елин Пелин” възлиза на 10 922 куб.м, а на дърва – 14 138 куб.м. От общия размер на добитата

дървесина около 65% е от възобновителни сечи, около 34 – 35% от огледни и от санитарни сечи.

Важно значение за икономиката на общината има и ползването от недървесни горски продукти от горите. Ежегодно (съгласно горскостопанския план) се предоставят площи на местното население за паша на добитък. При благоприятни години се събират значителни количества гъби, билки и горски плодове.

1.2.1.2. Вторичен сектор

От общата и секторната характеристика на общинската икономика е видно, че на територията на общината, в сферата на индустрията, осъществяват дейност голям брой предприятия. Те са основно в преработващата индустрия, производството на строителни и огнеупорни материали, производство на храни и напитки и др. Местната икономика има многоотраслов характер с представени различни икономически дейности в сектор „Индустрия“. Поради изискванията за конфиденциалност, статистическата информация е непълна, което затруднява подробната характеристика (профила) на промишлените дейности.

Добивната промишленост в общината е свързана с дейността на мина „Чукурово“, намираща се в землището на с. Габра. Поради ниското качество на каменните въглища и изчерпване на залежите, мината е в ликвидация. През 2015 г. добивът на въглища от мината е прекратен, а през 2020 г. е прекратена и концесията за експлоатацията на въглищния басейн.

През последните 10 – 15 години на територията на община Елин Пелин са изградени няколко съвременни предприятия за производство на храни. Характерна особеност на този бранш е, че производството е насочено към готови суровини и заготовки, а не на преработката на суровини от растениевъдството и животновъдството.

В с. Гара Елин Пелин е и предприятието „Талар фуудс“ (с бивше наименование „Кенар“) за производство на готови салати, майонези и др. храни. Друго предприятие от хранително-вкусовия бранш е „Оберон“ АД.

Друга сериозна ниша в промишлените дейности е заета от производството на строителни материали и изделия за строителството. Няколко са по-големите фирми, които формират облика на тази икономическа дейност. С най-дълга история е фирма „Изида“ АД,

специализирана в производството на фаянсови и теракотни плочки, кухненски порцелан и санитарен фаянс. Производството на огнеупорни материали за металургията и други ползватели се извършва от фирма „Шамот“ АД в с. Гара Елин Пелин“. Производството на строителни смеси, изолационни и други материали за строителството е организирано във фирма „Баумит България“ в гр. Елин Пелин.

Мебелната промишленост е сравнително нова икономическа дейност в сектор „Индустрия“. С италиански инвестиционен ресурс стартира производството на мебели във фирма „МИМ – България“, разположена в с. Петково. Други производители на мебели са фирма „Виденов-груп“ ООД с производствени мощности, разположени в с. Столник и „Би Джи Еф Дизайн“ в с. Равно поле. Условието за разкриване на мебелно производство в общината са свързани със спецификата на тази дейност, а именно - удобна транспортна локация, големи производствени и складови площи и близост до големи потребители на мебели (гр. София).

Основни локации на производствени мощности на предприятия от вторичния сектор са гр. Елин Пелин, селата Гара Елин Пелин, Равно поле, Мусачево, Столник, Нови хан.

1.2.1.3. Третичен сектор

От анализите и оценките на секторната структура на икономиката, се констатира, че в сектора на услугите попадат голям брой предприятия от нефинансовия сектор. Основната част от тях са в няколко икономически дейности – „Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети“, „Транспорт, пощи и складиране“, „Строителство“ и др.

➤ Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети

Данните от фирмения каталог на община Елин Пелин показват, че търговските обекти са с най-широко разпространение в общината. Такива са разкрити във всички населени места. Техният брой е най-висок в гр. Елин Пелин (70 бр.) както и в селата Нови хан (23 бр.), Равно поле (16 бр.), Гара Елин Пелин (14 бр.) и др.

➤ **Строителство**

Високата инвестиционна активност в общината през последните две десетилетия е основен фактор за появата на голям брой строителни фирми в общината. Данните от информационния портал gestapo.bg, показват, че в на територията на общината са регистрирани 105 действащи строителни фирми. В периода 2021-2023 общината е издала общо 875 строителни разрешения, от които през 2021 – 211 бр., през 2022 – 290 бр. и през 2023 – 374 бр., което е показателно за увеличаване на инвестиционния интерес.

➤ **Транспорт и складиране**

Територията на общината е предпочитана за изграждане на средни и големи складови комплекси. Големи фирми с производствени и обслужващи дейности в Столична община и конкретно в гр. София изграждат свои складове на територията на общината.

Възможности за развитие на туризма в община Елин Пелин

Община Елин Пелин е класифицирана като община с потенциал за развитие на селски туризъм.

На територията на община Елин Пелин работят няколко хотела с общо 50 легла, къщи за гости и частни квартали с още легла за настаняване. В град Елин Пелин е на разположение легловата база на хотел "Гайдарец", хотел "Димоли", хотел "Парадайс" и други.

В град Елин Пелин функционира музейна сбирка към НЧ „Елин Пелин 1896“, събрала ценни исторически, археологически и етнографски експонати от района.

Елинпелинският край е едно от най-запазените средища на шопската етнокултурна общност. Традициите на местното население намират своята ежегодна изява на Шопския празник в град Елин Пелин, който се провежда от 1970 г. около църковния празник „Свети Дух“.

На територията на общината са разположени язовир „Огняново“ с обем от 32 млн. куб. м и микроязовир „Тараторското“ над село Габра с обем около 5 млн. куб. м. Язовир Огняново създава отлични предпоставки за развитие на водни и водомоторни спортове. Възможности за ловен туризъм представят ловните стопанства „Арамлиец“ и ДДивС „Витиня“.

В общината има три геотермални извора. Със статут от държавно значение е изворът в село Равно поле и чрез инвестиционно намерение в момента се изгражда балнеоложки център. Другите два извора са в село Елешница – „Топлика“, и близо до град Елин Пелин, където сондажът е замразен.

➤ „Св. София“ голф клуб и СПА, село Равно поле

„Св. София“ голф клуб и СПА е най-близкият голф клуб до София - само на 20 минути от центъра на столицата. Той предлага уникална комбинация от модерно голф игрище, стилин ресторант и СПА център. Голф игрището е първото сертифицирано игрище в България с официален рейтинг от Европейската голф асоциация. 18-те дупки са по дизайн на легендата в голфа Пол МакГинли. Клубът разполага с Голф академия, която включва драйвинг рейндж, учебни тренажори, учебно игрище с 2 дупки, видеосистеми за компютърен анализ.

СПА центърът включва финландска сауна, билкова сауна, парна баня, душ на удоволствията, ледена стая, релакс зона, фитнес и басейн. Басейнът е с минерална вода и разполага с вътрешна и външна част.

1.2.1.4. Основни изводи за икономическото развитие на община Елин Пелин

В резултат на извършения анализ на местното икономическо развитие на община Елин Пелин, можем да направим следните основни изводи:

- Гръбнакът на местната икономика са микро и малките фирми. Те съставляват 98,5% от всички предприятия в общината и в тях намират препитание 41,3% от общия брой на заетите.
- Секторната структура на местната икономика показва, че по част от основните икономически показатели (брой предприятия, заети лица, приходи от дейност) водещ е сектор „Услуги“. Сектор „Индустрия“ е със стойности на икономическите показатели, доближаващи се до тези в сектора „Услуги“. Допълващи икономически функции изпълнява първичният сектор („Селско, горско и рибно стопанство“).

- Основно място в аграрния сектор заема селското стопанство. Развитието му е свързано с наличните качествени поземлени ресурси и с производствения опит на населението. Важен ресурс за развитие на растениевъдството е наличната земеделска земя. Преобладаващата част от обработваемите земи са със средно и високо качество – със среден и висок бонитет.
- Местната икономика има многоотраслов характер с представени различни икономически дейности в сектор „Индустрия“. На територията на общината, в сферата на индустрията, осъществяват дейност голям брой предприятия, специализирани основно в преработващата индустрия, производството на строителни и огнеупорни материали, производство на храни и напитки и др.
- В сектора на услугите попадат голям брой предприятия от нефинансовия сектор. Основната част от тях са в няколко икономически дейности – „Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети“, „Транспорт, пощи и складиране“, „Строителство“ и др.
- Община Елин Пелин е класифицирана като община с потенциал за развитие на селски туризъм, но са налице ресурси и за развитие на културен, ловен, спа и голф туризъм.

1.3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

1.3.1. Демографска характеристика на територията

Развитието на социалната сфера и човешките ресурси на територията на община Елин Пелин е съгласувано с проявата на различни проблеми с икономически и социален характер. В резултат на цялостното негативно демографско развитие, наблюдаваната ситуация на общинско ниво, не прави изключение от проявяващите се национални тенденции, характеризиращи демографското развитие.

Настоящият анализ поставя акцент върху състоянието на човешките ресурси в ролята на ключов елемент за развитието на дадена територия. Анализът на основните демографски

показатели⁴ е неотменен елемент, на основата на който можем да определим наблюдаваните тенденции в развитието, както и да обвържем протичащите демографски процеси с възможностите за развитие на територията.

Наблюдаваният основно негативен темп на демографските процеси на национално ниво, се проявява и на по-ниските териториални нива в страната – регионално (ниво от район 2 – NUTS 2), областно, общинско. Неблагоприятните процеси на обезлюдяване, застаряване, стеснена репродуктивна нагласа и нестабилна социална сигурност на населението, съпътстват развитието на голяма част от териториалните единици в страната. Тревожно е, че успоредната проява на тези негативни процеси, ще окаже цялостен неблагоприятен ефект върху демографското развитие на голяма част от териториалните единици в страната.

Стойностите на показателите, характеризиращи динамиката на населението, раждаемостта, смъртността, естествения и механичен прираст в община Елин Пелин свидетелстват, че изследваната територия обаче прави изключение от негативната тенденция на демографско развитие на национално ниво, което се дължи основно на механичния прираст.

Всички данни, използвани при разработването на настоящия структурен елемент, са предоставени от официални публикации на Националния статистически институт (НСИ).

1.3.1.1. Брой и гъстота на населението

По данни от последното преброяване на населението, към 07.09.2021 г. в община Елин Пелин живеят 23 104 д., в т.ч. 11 311 д. (49%) мъже и 11 793 д. (51%) жени. Посоченият брой население на местно ниво формира 10% от жителите на Област София, 1,1% от населението на Югозападен район от ниво 2.

В периода между последните две преброявания на населението през 2011 г. и 2021 г., жителите на община Елин Пелин се увеличават с 263 д., равняващи се на ръст от 1,2% (от 22 841 д. към 01.02.2011 г., на 23 104 д. към 07.09.2021 г.).

---

⁴ Брой и гъстота на населението, раждаемост, смъртност, естествен и механичен прираст, полово-възрастова, етническа, професионална, образователна структура на населението.

Таблица 12 Динамика на населението в периода 2001–2019 г.

Население	2011	2021	Прираст
	Брой	Брой	%
Общо за страната	7364570	6519789	-11.5%
Югозападен регион	2132848	2024404	-5.1%
София Област	247489	231989	-6.3%
Община Елин Пелин	22841	23104	1.2%

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Посоченият темп на прираст се отличава с по-благоприятна положителна стойност спрямо тази за страната, областта и за района от ниво 2.

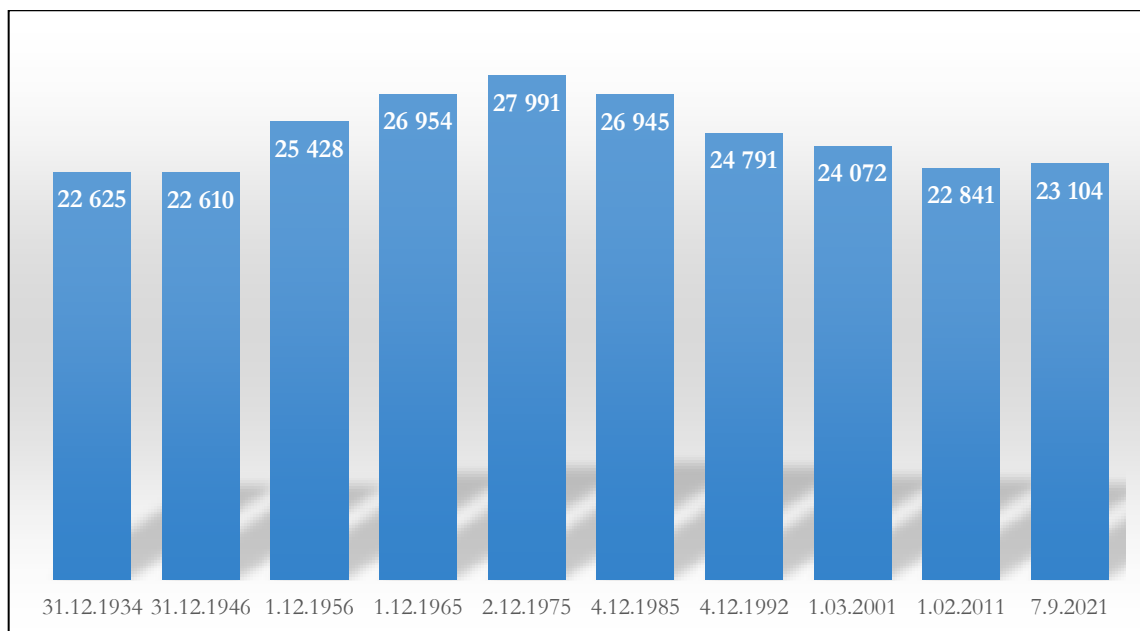
Важен момент от демографския анализ е определяне мястото на общината сред 22-те общини в Област София в структурата на показателя „брой население“. Към 07.09.2021 г. броят на жителите на местно ниво (23 104 д.) отрежда на община Елин Пелин трето място в структурата на населението на областно ниво. С по-голям брой население към посочената дата, се отличават общините Самоков и Ботевград.

С цел очертаване на проявяващата се тенденция в демографското развитие на местно ниво, динамиката в броя на населението следва да се проследи за достатъчно дълъг времеви период. Представената фигура проследява броя на жителите на община Елин Пелин към датите на всички десет преброявания на населението в страната, извършени в периода 1934–2021 г.

Броят на населението в общината нараства до 1975 г., когато е отчетен най-голям брой население на местно ниво – 27 991 д. След това настъпва период на негативен прираст, последователно отчетен при проведените следващи четири преброявания на населението в периода 1975–2011 г. Към датата на последното преброяване, броят на жителите на община Елин Пелин започва да се повишава. Намалението между годината с най-голям брой население и тази с най-неблагоприятна стойност на показателя е 5 366 д., равняващи се на 23,7%.

Фигура 9 Динамика на населението на община Елин Пелин по преброявания за периода 1934–2021 г.

* Посочените данни в периода 1934–1965 г. отговарят на показателя „налично население“. Данните в периода 1965–2021 г. се отнасят до показателя „постоянно население“ към датата на проведеното преброяване.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Намалението на населението следва да се проследи от гледна точка на неговия абсолютен (бр.) и относителен (%) прираст. В периода 2001–2021 г. жителите на община Елин Пелин намаляват с 968 д., равняващи се на 4,2%.

В посочения период се разглежда броят на населението към:

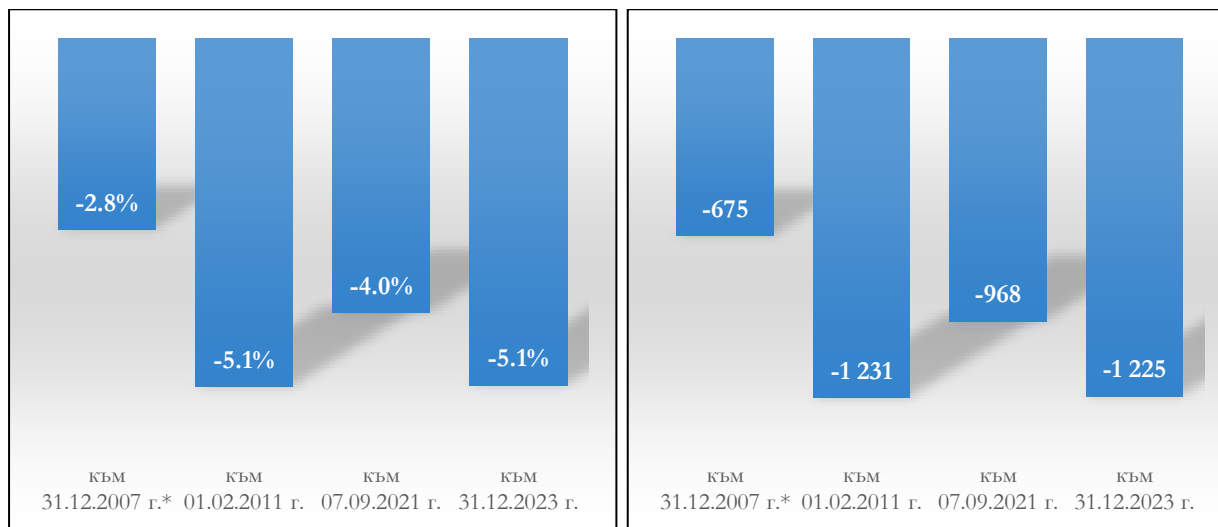
- **01.03.2001 г.** – пред предпоследно преброяване на населението в страната;
- **31.12.2007 г.** – реперна година (членство на България в Европейския съюз);
- **01.02.2011 г.** – предпоследно преброяване на населението;
- **07.09.2021 г.** – последно преброяване на населението;
- **31.12.2023 г.** – последно налични статистически данни.

В периода между пред предпоследното преброяване на населението в страната от 2001 г. и годината на членство на България в ЕС (2007 г.), жителите на община Елин Пелин намаляват с 672 д., които формират спад от 2,9%. В периода 31.12.2007 г. – 07.09.2021 г. населението на местно ниво намалява с 1,3% (293 д.). В резултат на протичащите неблагоприятни демографски процеси, независимо от отчетения ръст между последните две

переброявания, броят на населението през 2023 г. намалява спрямо 2021 г. като отчетеният спад е с 257 д., равняващи се на 1,1%.

Фигура 10 Относителен прираст на населението на община Елин Пелин в периода 2001–2023 г. (вяляво)
Фигура 11 Абсолютен прираст на населението на община Елин Пелин в периода 2001–2023 г. (вдясно)

* спрямо 01.03.2001 г.; към 01.02.2023 г. – спрямо броя към 31.12.2007 г.; към 31.12.2023 г. – спрямо броя към 07.09.2021 г.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Важен структурен елемент на демографския анализ представляват териториалните особености в разпределението на населението по населени места. Към 07.09.2021 г. с най-голям брой жители се отличава общинският център – гр. Елин Пелин (6 600 д.). В общината има 18 села, с най-голям брой население сред които към посочената дата, са с. Елин Пелин (3 598 д.), с. Нови хан (2 511 д.), с. Лесново (1 773 д.), с. Равно поле (1 493 д.), с. Мусачево (1 121 д.) и с. Габра (1 092 д.).

В периода 01.02.2011 г. – 07.09.2021 г., броят на населението намалява на територията на 10 населени места в Община Елин Пелин. Най-тревожни относителни стойности (%), характеризиращи динамиката на населението в периода, се отчитат за селата Габра (-18,8%), Петково (-13,2%), Чурек (-12,4%) и Огняново (-10,9%). С най-неблагоприятни абсолютни стойности (бр.) се отличават с. Елин Пелин (-324 д.), общинският център – гр. Елин Пелин (-210 д.), следван от селата Габра (-205 д.) и Петково (-112 д.).

В посочения период се наблюдава най-голям ръст в броя на населението на селата Нови хан (883 д. или 35,2%), Равно поле (126 д. или 8,4%) и Мусачево (125 д. или 11,2%).

Таблица 13 Динамика на населението на община Елин Пелин по населени места в периода 01.02.2011-07.09.2021 г.

Населено място	(брой)		Прираст 2011-2021 г.	
	2011	2021	%	брой
с. Богданая	62	103	66.1%	41
с. Габра	1092	887	-18.8%	-205
с. Голема Раковица	392	353	-9.9%	-39
с. Григорово	487	490	0.6%	3
с. Доганово	824	887	7.6%	63
с. Елешница	425	442	4.0%	17
с. Елин Пелин	3598	3274	-9.0%	-324
гр. Елин Пелин	6810	6600	-3.1%	-210
с. Караполци	105	126	20.0%	21
с. Крушовица	29	113	289.7%	84
с. Лесново	1773	1677	-5.4%	-96
с. Мусачево	1121	1246	11.2%	125
с. Нови хан	2511	3394	35.2%	883
с. Огняново	165	147	-10.9%	-18
с. Петково	848	736	-13.2%	-112
с. Потоп	36	34	-5.6%	-2
с. Равно поле	1493	1619	8.4%	126
с. Столник	780	722	-7.4%	-58
с. Чурек	290	254	-12.4%	-36

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Към 07.09.2021 г. жителите на гр. Елин Пелин (6 600 д.) формират 28,6% от населението на общинско ниво (23 104 д.), при стойност от 71,4% (16 504 д.) за територията на останалите 18 населени места – села в общината. Следователно, съотношението между градското и селското население в община Елин Пелин към посочената дата, е 29% към 71% в полза на селското население.

Гъстотата на населението (д/км²) е основен показател, който разкрива характера на протичащите демографски процеси на дадена територия.

Таблица 14 Средна гъстота на населението към 01.02.2011 г. и промяна в стойностите на показателя към 07.09.2021 г. (данни от последното преброяване на населението)

	Територия (км ²)	Население – брой		Гъстота на населението (д/км ²)	
		01.02.2011 г.	07.09.2021 г.	01.02.2011 г.	07.09.2021 г.
България	111001.9	7364570	6519789	66.3	58.7
Югозападен регион	20329.7	2132848	2024404	104.9	99.6
Област София	7071.4	247489	231989	35.0	32.8
Община Елин Пелин	433.5	22841	23104	52.7	53.3

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Към 01.02.2011 г. средната гъстота на населението на община Елин Пелин е 52,7 д/км². Отчетената стойност е по-ниска от тази за България (66,3 д/км²), значително по-ниска от тази за Югозападен регион (104,9 д/км²), но по-висока от тази за Област София (35 д/км²).

В резултат на отчетеното увеличение в броя на жителите на общината в периода 01.02.2011 г. – 07.09.2021 г., е налице промяна и в гъстотата на населението, която към годината на последното преброяване на населението е 53,3 д/км². Следователно, в периода между последните две преброявания на населението средната гъстота на населението в община Елин Пелин се е увеличила с 0,6 д/км².

1.3.1.2. Раждаемост и смъртност на населението

Стойностите на показателите, разкриващи тенденциите в протичащите процеси на раждаемост и смъртност на населението, са в пряка връзка от влиянието на редица фактори със социално-икономически характер. Сред основните показатели, анализирани в настоящия структурен елемент на анализа, са: брой живородени деца, брой живородени брачни и извънбрачни деца, коефициент на раждаемост, брой умиралия, коефициент на смъртност.

Стойностите на посочените показатели следва да се разглеждат в контекста на тяхната роля на пряко отражение на средата на живот на хората – жизнен стандарт и качество на живот, образование, достъп до здравеопазване, социална стабилност, както и на особеностите на репродуктивните нагласи на населението.

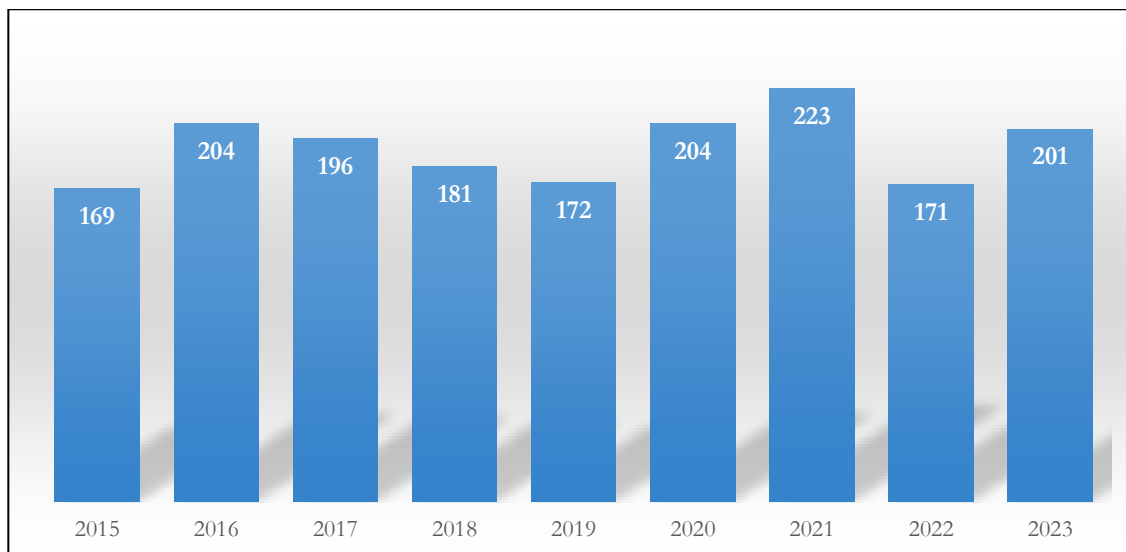

В периода 2015-2023 г. броят на живородените деца в община Елин Пелин варира между 169 през 2015 г. (най-ниска стойност) и 223 през 2021 г., когато е отчетена най-висока стойност на показателя. През последната изследвана 2023 г. броят на живородените деца в общината е 201, като посочената стойност формира 9,8% от живородените деца в Област София (2 043 бр.). Отчетеният брой на живородените на местно ниво отрежда на община Елин Пелин трето място сред 22-те общини в областта.

Отчетените устойчиво ниски стойности, характеризиращи раждаемостта на населението на община Елин Пелин в периода 2015-2023 г., предопределят продължаващата проява на бъдеща негативна демографска ситуация на местно ниво. Тази ситуация се свързва с проявата на продължаващ спад в броя на населението, както и със застрашаване възможността за предлагане на различни общественозначими публични социални услуги на хората.

В изследвания деветгодишен период, съотношението между живородените деца по пол варира – години по-голям брой живородени момичета се редува с такива, в които живородените момчета вземат превес. През 2023 г. отчетеното съотношение е с превес на момчетата, които формират 55,2% (111 бр.) от живородените, при стойност от 44,8% (90 бр.) за момчетата.

Фигура 12 Брой живородени деца в община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.

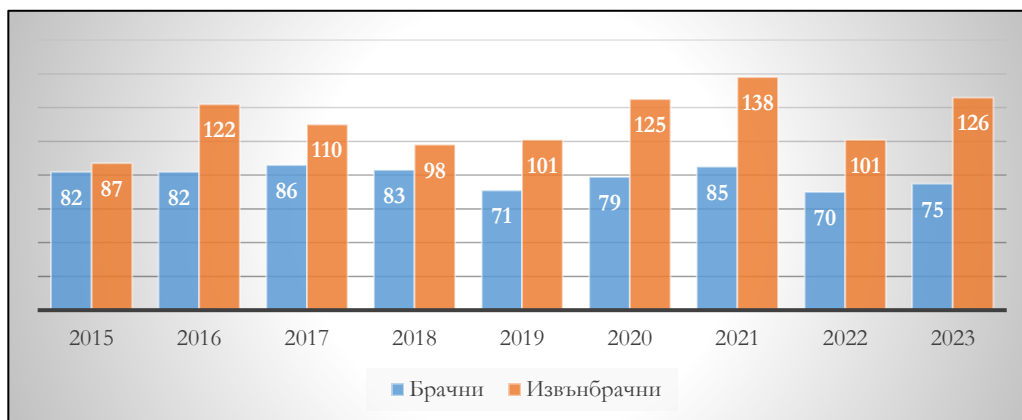

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Особеностите на репродуктивните нагласи на населението, следва да се проследят от гледна точка на съотношението между живородените брачни и извънбрачни деца. Делът на живородените извънбрачни деца в община Елин Пелин е по-висок от този на живородените брачни през всички девет години в изследвания период.

Фигура 13 Брой живородени брачни и извънбрачни деца в община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.

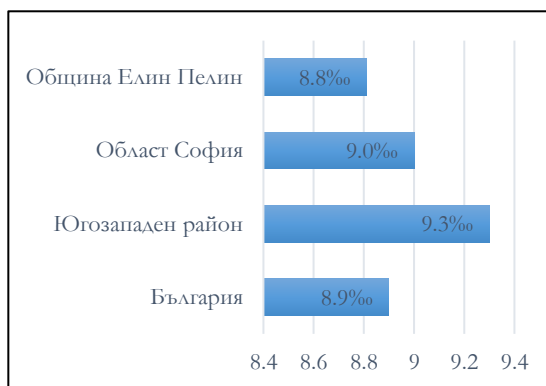
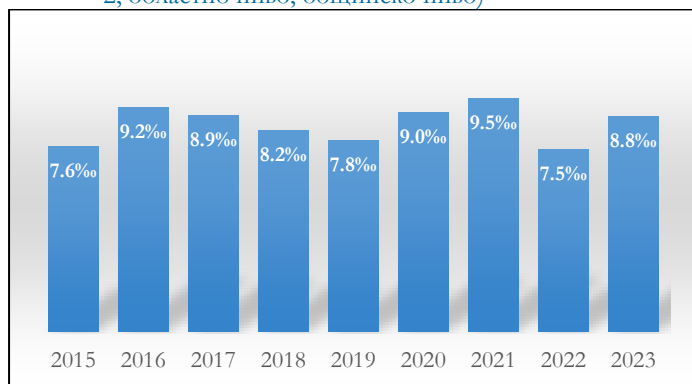
Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

През 2023 г. съотношението между брачните и извънбрачните деца е 75 бр. брачни деца, съставляващи 37,3% от живородените на местно ниво, при 126 бр. извънбрачни деца, формиращи дял от 62,7%.

В периода 2015-2023 г. коефициентът на раждаемост на населението в община Елин Пелин варира между 7,5‰ през 2022 г. (най-ниска стойност) и 9,5‰ през 2021 г. (най-висока стойност).

Фигура 14 Коефициент на раждаемост на населението на община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.

Фигура 15 Коефициент на раждаемост на населението през 2023 г. (национално ниво, ниво район от ниво 2, областно ниво, общинско ниво)

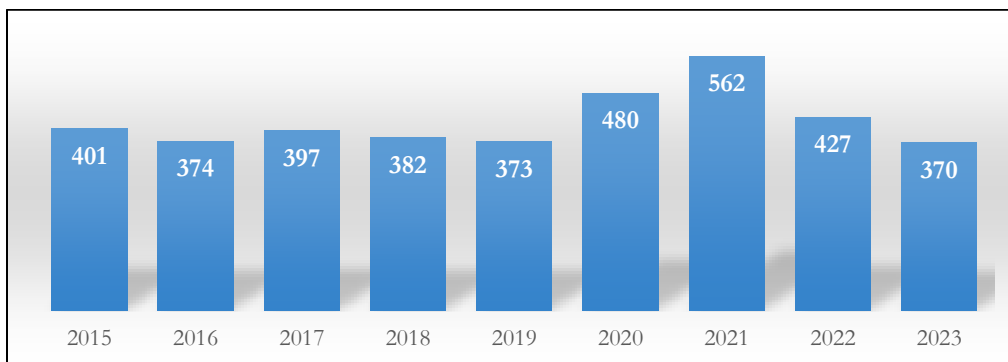
Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Коефициентът на раждаемост на населението в община Елин Пелин през 2023 г. (8,8‰), се отличава с по–ниска стойност от средната за страната (8,9‰), за региона от ниво 2 (9,3‰) и за областта (9,0‰).

В изследвания период, броят на умираанията на територията на общината варира между 370 през 2023 г. и 562 през 2021 г., когато са отчетени съответно най–ниската и най–високата стойност на показателя. Умираанията през 2023 г. формират 9,2% от умираанията в Област София (4 001 бр.). Посочената стойност отрежда на общината трето място по брой умираания сред 22-те общини в областта.

Фигура 16 Умираания в община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.

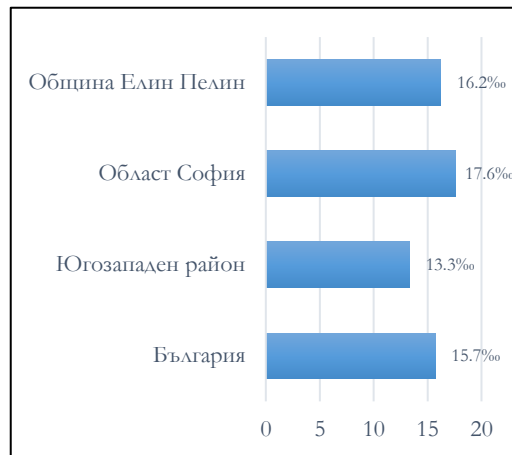
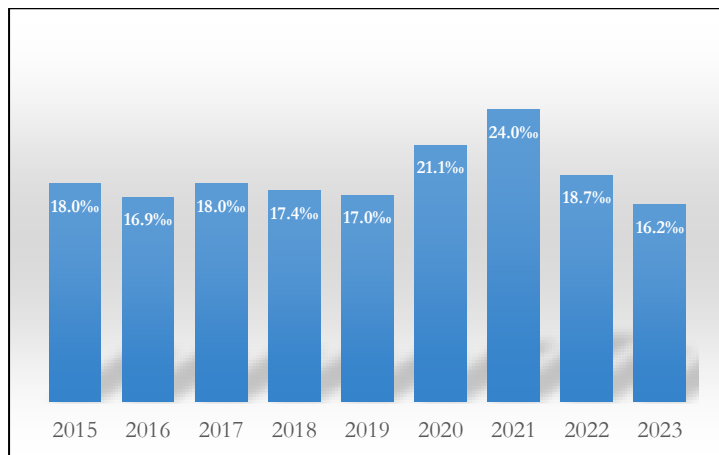

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Съотношението на умираанията в общината по пол се отличава с по–голям дял на умираанията при мъжете в периода 2015-2023 г. През 2023 г. разглежданото съотношение отново отрежда по–голям дял на умираанията при мъжете –54,9% (203 бр.), при стойност от 45,1% (167бр.) за жените.

Фигура 17 Коефициент на смъртност на населението на община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.
Фигура 18 Коефициент на смъртност на населението през 2023 г. (национално ниво, ниво регион от ниво 2, областно ниво, общинско ниво)

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Коефициентът на смъртност на населението в община Елин Пелин варира между 16,2‰ през 2023 г. (най–ниска стойност) и 24,0‰ през 2021 г., когато е отчетена най–висока стойност на показателя за изследвания период.

Коефициентът на смъртност на населението на местно ниво през 2023 г. (16,2‰), отрежда на общината по–неблагоприятна позиция спрямо тази за страната (15,7‰) и за Югозападен регион (13,3‰), но по–благоприятна от тази за област София (17,6‰).

1.3.1.3. Естествен и механичен прираст на населението

Естественият прираст на населението (разликата между броя на живородените и броя на умиращите) в община Елин Пелин се отличава с отрицателна стойност през всички девет години в изследвания период 2015-2023 г. Най–ниска отрицателна стойност е отчетена през 2021 г., когато броят на умиращите надвишава този на живородените със 339 д. През последната разглеждана 2023 г. броят на умиращите (370) надвишава този на живородените (201) със 169 бр.

Таблица 15 Естествено движение на населението на община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.

Година	Живородени (бр.)	Умрели (бр.)	Естествен прираст
2015	169	401	-232
2016	204	374	-170
2017	196	397	-201
2018	181	382	-201
2019	172	373	-201
2020	204	480	-276
2021	223	562	-339
2022	171	427	-256
2023	201	370	-169

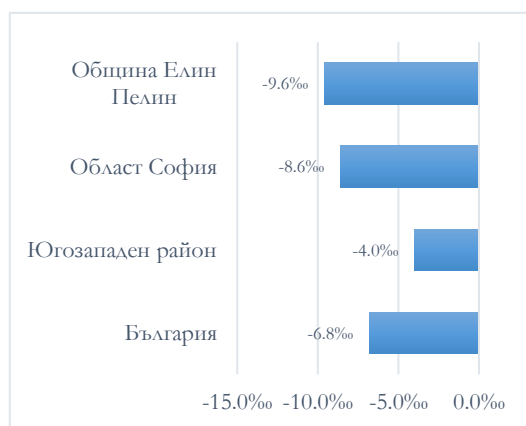
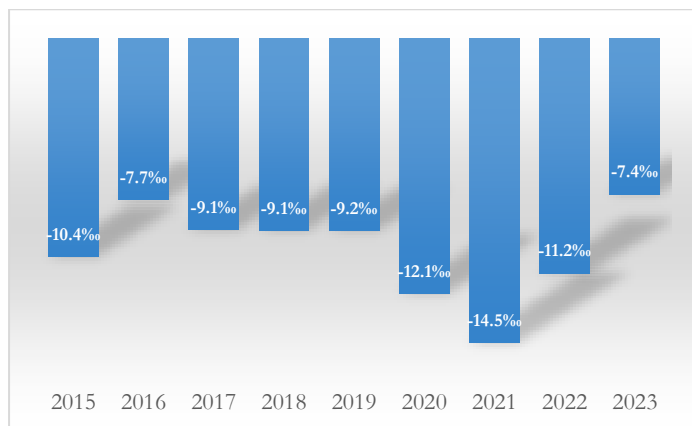
Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

По-големият брой умирация спрямо броя на живородените в общината, е причина за отрицателните стойности на коефициента на естествен прираст на населението в община Елин Пелин през всички години в разглеждания период. Най-висока отрицателна стойност на показателя от $-14,5\%$ е отчетена през 2021 г., докато с най-ниска стойност се отличава 2023 г., когато стойността на показателя е $-7,4\%$.

Стойността на коефициента на местно ниво през 2023 г. ($-9,6\%$) отрежда на община Елин Пелин по-неблагоприятна позиция спрямо тази за България ($-6,8\%$), за Югозападен район ($-4,0\%$) и за Област София ($-8,6\%$).

Фигура 19 Коефициент на естествен прираст на населението на община Елин Пелин в периода 2015-2023 г.

Фигура 20 Коефициент на естествен прираст на населението през 2023 г. (национално ниво, ниво район от ниво 2, областно ниво, общинско ниво)

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В периода 2015-2023 г. механичният прираст на населението (разликата между броя заселени и броя изселени лица) в община Елин Пелин се характеризира с положителна стойност през осем години от разглеждания деветгодишен период. Единствено отрицателен механичен прираст се отчита през 2021 г. (-50 д.).

Най-благоприятна стойност е отчетена през 2020 г., когато броят на заселените (2437) надвишава този на изселените (473) лица с 1 964 д. През последната 2023 г. разглежданото съотношение е 240 д. в полза на заселените лица на територията на община Елин Пелин.

Таблица 16 Механично движение на населението на община Елин Пелин в периода 2010–2019 г.

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Заселени								
637	527	675	706	720	2437	711	558	724
Изселени								
582	459	579	573	593	473	761	525	484
Механичен прираст								
55	68	96	133	127	1964	-50	33	240

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

1.3.1.4. Полово-възрастова структура на населението

По данни на НСИ към 2023 г. разпределението на населението в община Елин Пелин по пол, се отличава с по-голям брой на жените 11 708 д. (50,5%), при стойност от 11 473 д. (49,5%) за мъжете.

Към 31.12.2023 г. най-голям дял в структурата на населението на местно ниво формират лицата, попадащи във възрастовата група „45-49“ години, равняващи се на 8,3% (1 904 д.), следвани от лицата на възраст „40-44“ години – с дял от 7,8% (1 783 д.). Броят на населението на възраст на 65 и повече години се равнява на 5 029 д., което представлява 22% от общия брой на населението на територията на общината. Отчетените стойности разкриват проявата на процес на застаряване на населението на територията на община Елин Пелин. Броят на лицата между 0 и 4 години – 1 037 д., отнежда на представителите на тази възрастова група дял от 4,5% в структурата на населението на местно ниво.

Таблица 17 Полово–възрастова структура на населението на община Елин Пелин към 2023 г.

Възраст	Общо	Мъже	Жени	% мъже	% жени
0 - 4	1037	562	475	54.2%	45.8%
5 - 9	1146	572	574	49.9%	50.1%
10 - 14	1134	598	536	52.7%	47.3%
15 - 19	1095	557	538	50.9%	49.1%
20 - 24	946	489	457	51.7%	48.3%
25 - 29	900	459	441	51.0%	49.0%
30 - 34	1386	700	686	50.5%	49.5%
35 - 39	1658	853	805	51.4%	48.6%
40 - 44	1783	939	844	52.7%	47.3%
45 - 49	1904	1033	871	54.3%	45.7%
50 - 54	1772	949	823	53.6%	46.4%
55 - 59	1523	760	763	49.9%	50.1%
60 - 64	1534	746	788	48.6%	51.4%
65 - 69	1491	688	803	46.1%	53.9%
70 - 74	1305	528	777	40.5%	59.5%
75 - 79	1066	387	679	36.3%	63.7%
80 +	1167	365	802	31.3%	68.7%
Общо	22847	11185	11662	49.0%	51.0%

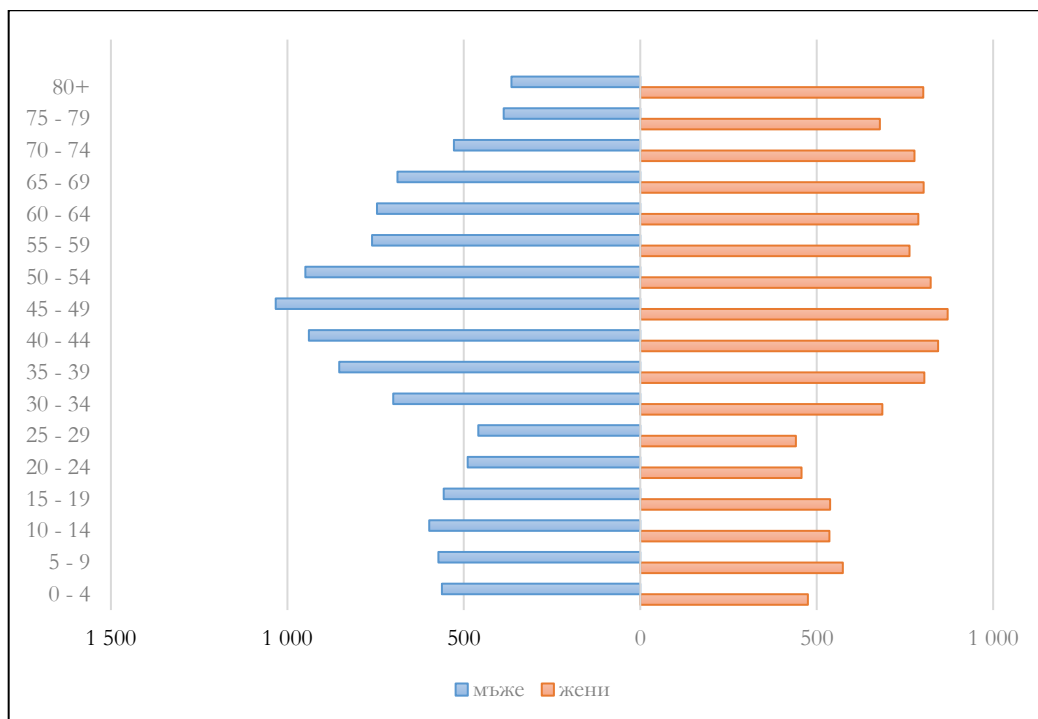
Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Разпределението на лицата в отделните възрастови групи по пол, се отличава с по-голям дял на мъжете във възрастовите групи, включващи лицата от 0-4 до 50-54 години. В останалите възрастови групи от 55-59 до 80+ години, жените представляват по-голям брой от общия на населението в съответната възрастова група. С най-съществена разлика се отличава превесът на жените на възраст между 80+ години, където техният дял е 68,7% (802 д.), при стойност от 31,3% (365 д.) за мъжете.

Анализираните особености на полово–възрастовата структура на населението на община Елин Пелин към 2023 г. (брой и съотношение по пол на хората в отделните възрастови групи), са визуализирани посредством представената полово–възрастова пирамида на населението.

Фигура 21 Полово–възрастова пирамида на населението на община Елин Пелин към 2023 г.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Възrastовата структура на населението следва да се проследи и от гледна точка на разпределението на жителите на общината в под, във и над трудоспособна възраст. Към 2023 г. лицата в трудоспособна възраст в община Елин Пелин заемат първо място в структурата на населението с дял от 63,5% (14 501 д.). На второ място се нареждат хората в над трудоспособна възраст с дял от 22%, равняващ се на 5 029 д. от жителите на местно ниво. Особено неблагоприятен е фактът, че делът на лицата в подтрудоспособна възраст в общината е с най-нисък дял – 14,5% (3 317 д.), което в дългосрочен план означава недостиг на работна ръка, както и негативно въздействие върху осигурителната и пенсионна система.

Таблица 18 Население под, във и над трудоспособна възраст в община Елин Пелин към 2023 г.

	Население (брой)	Структура (%)
Под трудоспособна възраст	3 317	14.5%
В трудоспособна възраст	14 501	63.5%
Над трудоспособна възраст	5 029	22.0%
Общ брой население	22 847	100,0%

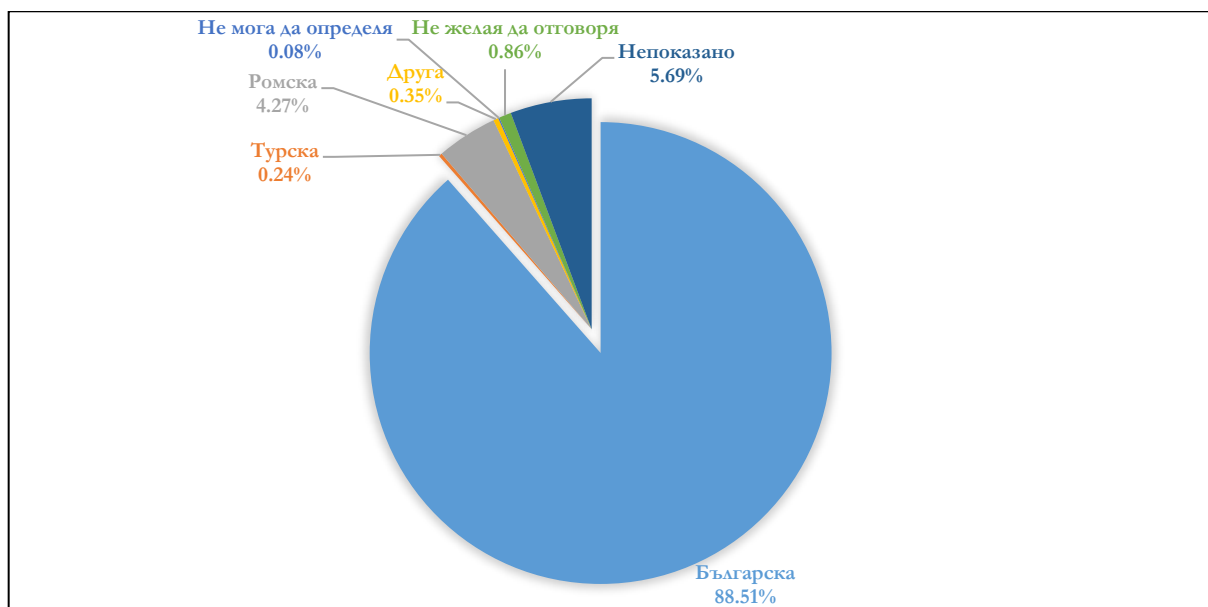
Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Етническа и конфесионална структура на населението

Данните за етническата и конфесионалната структура на населението отразяват самоопределението на лицата, участвали в преброяването на населението от 2021 г.⁵ Въпросите за етническата и конфесионална принадлежност са право на личен избор на преброявания дали да посочи етническата и конфесионалната група, към които се самоопределя.

Фигура 22 Население по етническа принадлежност в община Елин Пелин към 07.09.2021 г.

Забележка: В категорията "Непоказана" са включени лицата, добавени от административни източници, за които липсва информация в използваните при преброяването регистри.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

По данни на НСИ, отговор на въпроса за своята етническа принадлежност са дали 21 789 д., равняващи се на 94,3% от населението на община Елин Пелин към 07.09.2021 г. (23 104 д.). Най-голям дял от 88,5% (20 449 д.) от отговорилите, се самоопределят към българската етническа група. Отчетеният дял е близък до средния за областта (88,2%) и по-висок от този за страната (78,5%). Ромската етническа група заема второ място с 4,3%, равняващи се на 986 д. от отговорилите на въпроса за своята етническа принадлежност. Посочената относителна стойност за община Елин Пелин е близа до тази за страната (4,1%) и за областта (4,9%).

⁵ Последни налични данни за стойността на разглежданите показатели, отнасящи се към 07.09.2021 г.

Таблица 19 Етническа структура на населението към 07.09.2021 г.

	Етническа принадлежност						
	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказана
Общо за страната	78.5%	7.8%	4.1%	1.2%	0.2%	1.0%	7.2%
Област София	88.2%	0.1%	4.9%	0.3%	0.1%	0.5%	5.8%
Община Елин Пелин	88.5%	0.2%	4.3%	0.4%	0.1%	0.9%	5.7%

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

1.3.1.5. Образователна структура на населението

Към 07.09.2011 г. лицата на девет и повече навършени години в община Елин Пелин са 21 074 д.⁶ Най-голям дял сред тях са със завършено средно образование – 56,2% (12 117 д.), следвани от лицата с висше образование – 21% (4 524 д.). Лицата на девет и повече навършени години с основно образование формират 13,7%, равняващи се на 2 957 д. от жителите на общината, попадащи в разглежданата възрастова група. На четвърто място се нареждат лицата със завършено начално и по-ниско образование, чийто дял от 9% (1 941 д.) отрежда на общината по-благоприятна позиция спрямо тази за страната и за областта.

Таблица 20 Население на 9 и повече навършени години по степен на завършено образование към 07.09.2021 г.

	Висше образование	Средно образование	Основно	Начално и по-ниско образование	Дете до 7 години вкл., което още не посещава училище
Общо за страната	25.5%	184.5%	34.8%	66.6%	0.5%
Област София	18.4%	54.9%	16.7%	9.9%	0.0%
Община Елин Пелин	21.0%	56.2%	13.7%	9.0%	0.0%

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

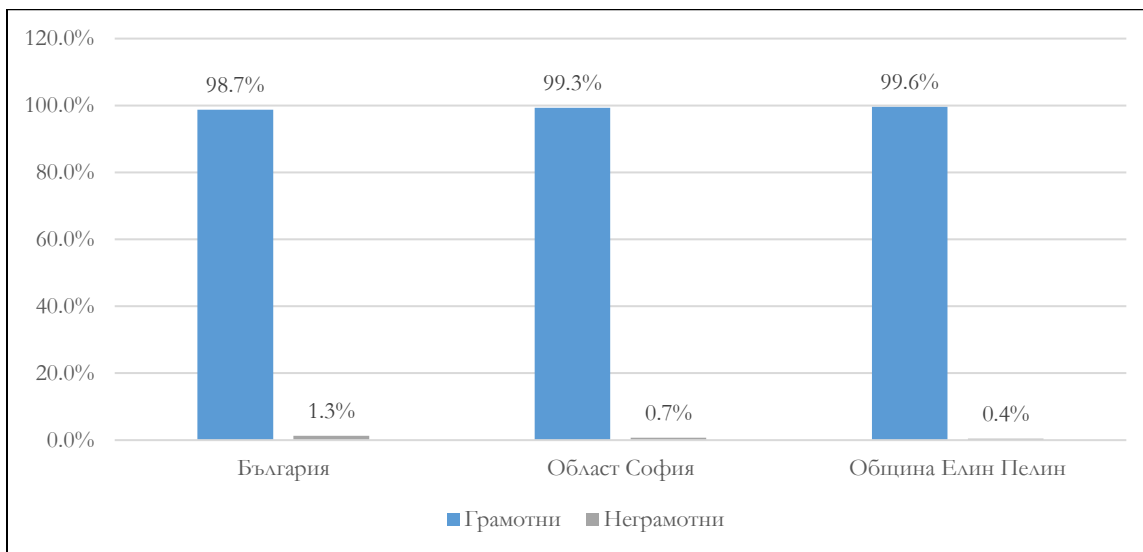
Сред важните показатели, характеризиращи образователната структура, следва да проследим грамотността на населението. Към 07.09.2021 г. броят на грамотните лица на девет и повече навършени години в община Елин Пелин е 20 998 д., които формират 99,6% от жителите на общината в тази възрастова група (21 074 д.). Отчетеният дял на неграмотните лица

⁶ Последните налични данни за образователната структура на населението се отнасят към 07.09.2021 г.

на девет и повече навършени години в общината е 0,4% (76 д.) и е по-нисък от средния за Област София (0,7%) и за България (1,3%).

Фигура 23 Грамотност на населението на 9 и повече навършени години към 07.09.2021 г.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

1.3.1.6. Основни изводи за демографската ситуация в община Елин Пелин

В резултат на извършения демографски анализ, можем да направим следните изводи за наблюдаваната демографска ситуация в община Елин Пелин:

- В периода между последните две преброявания на населението през 2011 г. и 2021 г., жителите на община Елин Пелин се увеличават с 263 д., равняващи се на ръст от 1,2% (от 22 841 д. към 01.02.2011 г., на 23 104 д. към 07.09.2021 г.). Посоченият темп на прираст се отличава с по-благоприятна положителна стойност спрямо тази за страната, областта и за района от ниво 2;
- В периода 2015-2023 г. броят на живородените деца в община Елин Пелин варира между 169 през 2015 г. (най-ниска стойност) и 223 през 2021 г., когато е отчетена най-висока стойност на показателя. През последната изследвана 2023 г. броят на живородените деца в общината е 201, като посочената стойност формира 9,8% от живородените деца в Област София (2 043 бр.). Отчетеният брой на живородените на местно ниво отрежда на община Елин Пелин трето място сред 22-те общини в областта;

- В изследвания период, броят на умиращите на територията на общината варира между 370 през 2023 г. и 562 през 2021 г., когато са отчетени съответно най-ниската и най-високата стойност на показателя. Умиращите през 2023 г. формират 9,2% от умиращите в Област София (4 001 бр.). Посочената стойност отрежда на общината трето място по брой умиращи сред 22-те общини в областта.;
- Естественят прираст на населението (разликата между броя на живородените и броя на умиращите) в община Елин Пелин се отличава с отрицателна стойност през всички девет години в изследвания период 2015-2023 г. Най-ниска отрицателна стойност е отчетена през 2021 г., когато броят на умиращите надвишава този на живородените със 339 д. През последната разглеждана 2023 г. броят на умиращите (370) надвишава този на живородените (201) със 169 бр. Най-висока отрицателна стойност на показателя от $-14,5\%$ е отчетена през 2021 г., докато с най-ниска стойност се отличава 2023 г., когато стойността на показателя е $-7,4\%$;
- В периода 2015-2023 г. механичният прираст на населението (разликата между броя заселени и броя изселени лица) в община Елин Пелин се характеризира с положителна стойност през осем години от разглеждания деветгодишен период. Единствено отрицателен механичен прираст се отчита през 2021 г. (-50 д.). Най-благоприятна стойност е отчетена през 2020 г., когато броят на заселените (2437) надвишава този на изселените (473) лица с 1 964 д. През последната 2023 г. разглежданото съотношение е 240 д. в полза на заселените лица на територията на община Елин Пелин.;
- Към 31.12.2023 г. най-голям дял в структурата на населението на местно ниво формират лицата, попадащи във възрастовата група „45-49“ години, равняващи се на 8,3% (1 904 д.), следвани от лицата на възраст „40-44“ години – с дял от 7,8% (1 783 д.). Броят на населението на възраст на 65 и повече години се равнява на 5 029 д., което представлява 22% от общия брой на населението на територията на общината. Отчетените стойности разкриват проявата на процес на застаряване на населението на територията на община Елин Пелин;

- По време на последното преброяване, най-голям дял от 88,5% (20 449 д.) от отговорилите, се самоопределят към българската етническа група. Отчетеният дял е близък до средния за областта (88,2%) и по-висок от този за страната (78,5%). Ромската етническа група заема второ място с 4,3%, равняващи се на 986 д. от отговорилите на въпроса за своята етническа принадлежност. Посочената относителна стойност за община Елин Пелин е близа до тази за страната (4,1%) и за областта (4,9%);
- Към 07.09.2011 г. лицата на девет и повече навършени години в община Елин Пелин са 21 074 д. Най-голям дял сред тях са със завършено средно образование – 56,2% (12 117 д.), следвани от лицата с висше образование – 21% (4 524 д.). Лицата на девет и повече навършени години с основно образование формират 13,7%, равняващи се на 2 957 д. от жителите на общината, попадащи в разглежданата възрастова група. На четвърто място се нареждат лицата със завършено начално и по-ниско образование, чийто дял от 9% (1 941 д.) отрежда на общината по-благоприятна позиция спрямо тази за страната и за областта.;
- Към 07.09.2021 г. броят на грамотните лица на девет и повече навършени години в община Елин Пелин е 20 998 д., които формират 99,6% от жителите на общината в тази възрастова група (21 074 д.). Отчетеният дял на неграмотните лица на девет и повече навършени години в общината е 0,4% (76 д.) и е по-нисък от средния за Област София (0,7%) и за България (1,3%).

1.3.2. Характеристика на пазара на труда

Община Елин Пелин се характеризира с ниско равнище на безработицата (2,8%) от общия брой на работната сила, като тази стойност е по-благоприятна от коефициентите на областно, регионално и национално ниво.

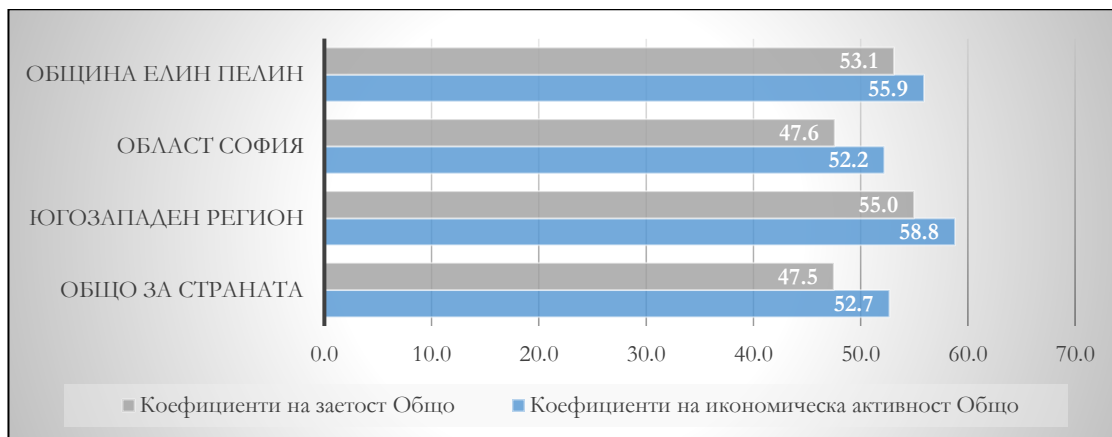
Таблица 21 Работна сила, заети лица, безработни лица и лица извън работната сила на възраст 15 и повече навършени години към 07.09.2021 г.

	Общо	Работна сила	Заети	Безработни	Лица извън работната сила
Общо за страната (брой)	5602067	2953937	2661292	292645	2648130
(% от общия брой)		52.7%	47.5%	5.2%	47.3%
Югозападен регион (брой)	1734220	1020473	954336	66137	713747
(% от общия брой)		58.8%	55.0%	3.8%	41.2%
Област София (брой)	199275	103940	94934	9006	95335
(% от общия брой)		52.2%	47.6%	4.5%	47.8%
Община Елин Пелин (брой)	19697	11015	10468	547	8682
(% от общия брой)		55.9%	53.1%	2.8%	44.1%

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

По отношение на икономическата активност на населението, общината се намира в по-благоприятна позиция в сравнение с областта, региона от ниво 2 и страната, а по отношение на коефициента на заетост, единствено Югозападния регион бележи по-висока стойност от общината в сравнение с останалите йерархични административни нива.

Фигура 24 Коефициенти на икономическа активност и заетост на лицата на възраст 15 и повече навършени години към 07.09.2021 г.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

1.3.3. Здравеопазване

Количествените и качествените параметри на обектите на здравеопазването са в ролята на ключов фактор, оказващ влияние върху качеството на живот на хората на дадена територия. Анализът на системата на здравеопазването в община Елин Пелин разглежда особеностите, свързани с възможността за навременен достъп на населението до болнична и извънболнична помощ, както и качествените характеристики на предоставяните медицински и здравни грижи на територията на общината. Благоприятен фактор от гледна точка на здравеопазването е близката дистанция на населените места на територията на Община Елин Пелин до столицата на страната, където се намират най-много лечебни заведения в страната.

По данни на НСИ, към 2023 г. структурната организация на системата на здравеопазването в община Елин Пелин, Област София и Област София - град е представена от следните видове обекти за извънболнична помощ:

Таблица 22 Лечебни и здравни заведения към 31.12.2023 г.

(брой)	Област София (столица)	Област София	Община Елин Пелин
Лечебни заведения за болнична помощ - общо	67	14	2
Многопрофилни болници	28	9	2
Специализирани болници	38	4	-
Центрове за кожно-венерически заболявания	-	-	-
Комплексни онкологични центрове	-	-	-
Центрове за психично здраве	1	1	-
Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо	602	48	7
Диагностично-консултативни центрове	43	1	-
Медицински центрове	239	18	3
Дентални центрове	27	1	1
Медико-дентални центрове	33	2	-
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	260	26	3
Други лечебни и здравни заведения	31	1	-

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Системата на здравеопазването в община Елин Пелин включва лечебни заведения за болнична помощ - 2 бр., многопрофилни болници – 2 бр., лечебни заведения за извънболнична помощ – 7 бр., медицински центрове – 3 бр., дентални центрове – 1 бр. и самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории – 3 бр.

МБАЛ Елин Пелин разполага със 75 легла, разделени в 4 отделения: Вътрешно, Детско, Неврология, Физиотерапия и рехабилитация. Годишно през болницата преминават за лечение 2000 болни.

Като част от системата на здравеопазването са и детските ясли, като на територията на Община Елин Пелин процентът на обхванати деца бележи константен спад за периода 2015-2023 г. от 25,9% през първата референтна година на изследвания период до 18% през 2023 г. или намаление от 7,9 процентни пункта.

Таблица 23 Обхват на децата в детски ясли на територията на община Елин Пелин

	(процент)								
Година	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Община Елин Пелин	25.9	21.9	16.4	25.9	24.9	19.4	18.5	19.0	18.0

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

1.3.4. Образование

Сред основните приоритети в сектора на образованието на национално ниво са постигането на високо качество на образованието, както и осигуряването на равнопоставен достъп до обекти на образователната инфраструктура за всички групи на населението. Тези общоприети национални приоритети са неотменна част от провежданата политика на общинско ниво и следва да намерят отражение чрез реализацията на мерки и дейности в областта на образованието, които общината е в правото си да определи и реализира.

На територията на община Елин Пелин са представени предучилищното образование, осъществявано в Детски градини (ДГ), общото и професионалното училищно образование, реализирано в 2 типа (в зависимост от застъпената образователна степен) общообразователни училища – начално (НУ), основни (ОУ) и средни училища (СУ). Професионалното образование се реализира в професионални гимназии (ПГ).

➤ Предучилищно образование

Броят и капацитетът (брой места и брой групи) на ДГ се определя от броя на лицата във възрастовата група от 3 до 6-годишна възраст, както и от действащите нормативи за минимален брой деца за образуване на детска група. През учебната 2023/2024 г. в община Елин Пелин действат общо 11 ДГ.

Броят на децата в детските градини за учебната 2023-2024 г. е 1086. Наблюдава се ръст в броя на децата спрямо преходните години.

Таблица 24 Брой деца и брой групи в детските градини на територията на община Елин Пелин

№	ПОКАЗАТЕЛ	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
1	Брой деца	1008	1033	1048	1086
2	Брой групи	41	46	46	51

Източник: Община Елин Пелин

Общинските детски градини са на целодневна организация, разполагат с добра материална база, педагогически и непедагогически персонал с опит и добра квалификация, оптимални условия за отглеждане, възпитание, обучение и социализация на децата. Разположението на ДГ по населени места показват, че 11-те ДГ са разположени в 10 населени места, а именно – гр. Елин Пелин (2 ДГ), и по 1 – в по-големите села. Без действащи ДГ са селата Богданлия, Огняново, Потоп, Караполци, Крушовица, Чурек, т.е. най-малолюдните села в общината.

Таблица 25 Пространствено разпределение по населени места на ДГ в Община Елин Пелин

Населено място	Наименование на ДГ
гр. Елин Пелин	ДГ Радост
гр. Елин Пелин	ДГ Здравец
с. Гара Елин Пелин	ДГ Слънце
с. Нови хан	ДГ Детелина
с. Габра	ДГ Детелина
с. Лесново	ДГ Славейче
с. Доганово	ДГ Камбанка
с. Петково	ДГ Звездичка
с. Столник	ДГ Зорница

с. Мусачево	ДГ Пчелица
с. Равно поле	ДГ Кокиче

Източник: Общинска администрация Елин Пелин

Мрежата от детски градини на територията на Община Елин Пелин съответства на демографските и социално-икономическите промени в общината.

Броят на детските градини е оптимизиран и задоволява потребността от услугата в малките населени места. Не така стои въпросът в град Елин Пелин, село/гара Елин Пелин и село Нови хан, независимо от пристрояване.

➤ **Общо и средно образование**

Съгласно действащата нормативна уредба в сферата на образованието, основната степен на образователно равнище (I – VII/ VIII клас) е задължителна. Това е и причината в училищната мрежа на Община Елин Пелин да преобладават основните училища. От общо 11-те училища в общината 10 са общообразователни и 1 – професионална гимназия.

Таблица 26 Училища, паралелки, учители, учаци и завършили в общообразователни училища в община Елин Пелин в периода на учебните години 2020/2021 – 2022/2023

Учебна година	Учаци (брой)		Паралелки (брой)		Учители (брой)	Завършили (брой)		
	ОУ	ПГ	ОУ	ПГ		ОУ		ПГ
						Основно образование	Средно образование	
2020/2021	1988	164	94	9	164	183	56	9
2021/2022	1562	289	103	Няма данни	171	158	47	12
2022/2023	1598	356	Няма данни	Няма данни	Няма данни	201	58	14

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

От представената в таблицата по-горе информация става ясно, че броят на учащите в общообразователните училища в изследвания период намалява за сметка на тези в

професионалната гимназия. Увеличава се броят на учителите, както и броят на учениците, завършили основно и средно образование и тези, завършили професионалната гимназия.

Мрежата от общообразователни училища в община Елин Пелин включва 2 начални, 7 основни, 1 средно училище и 1 професионална гимназия.

Таблица 27 Пространствено разпределение по населени места на ОУ в Община Елин Пелин

УЧИЛИЩА	Финансиране (общинско, държавно)	Брой паралелки	Брой ученици (ДФО*)
Средно училище „Васил Левски“, гр. Елин Пелин	общинско	35	795
Професионална гимназия по керамика, с./гара Елин Пелин	общинско	11	180
Начално училище „Христо Ботев“, гр. Елин Пелин	общинско	13	294
Начално училище „Отец Паисий“, с./гара Елин Пелин	общинско	4	48
Основно училище „Стефан Стефанов“, с./гара Елин Пелин	общинско	7	112
Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Нови хан	общинско	10	170
Основно училище „Отец Паисий“, с. Габра	общинско	4	40
Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Доганово	общинско	6	53
Основно училище „Христо Ботев“, с. Лесново	общинско	7	66
Основно училище „Иван Вазов“, с. Мусачево	общинско	6	60
Основно училище „Христо Ботев“, с. Равно поле	общинско	6	49
	Общо	109	1867

*Дневна форма на обучение

Източник: Общинска администрация Елин Пелин

Две от общообразователните училища в общината са със статут на „средищни училища“. Такива са СУ „Васил Левски“, както и НУ „Христо Ботев“ – и двете в гр. Елин Пелин. Основно училище „Отец Паисий“ в с. Габра е със статут на защитено училище.

Общият брой на учениците в общинските училища за учебната 2023/2024 г. е 1867, наблюдава се увеличение спрямо предходната учебна година.

Негативният демографски тренд се отразява върху броя на учениците в по-малките населени места на територията на общината. Независимо от факта, че броят на учениците като цяло за общината спрямо предходните години бележи известен ръст, наблюдава се намаление в техния брой в малките населени места от общината.

На територията на община Елин Пелин има двете средни училища - СУ „Васил Левски“, град Елин Пелин и Професионална гимназия по керамика, с. гара Елин Пелин. В СУ „Васил Левски“ се обучават ученици от I до XII клас, а след завършено основно образование - по профилите „Софтуерни и хардуерни науки“, „Предприемачески“ и в пет професионални паралелки по специалността „Компютърен график“.

Обучението на учениците след завършено основно образование в ПГ по керамика се осъществява по специалностите „Дизайнер“, „Електромонтьор“ и „Спедитор - логистик“, дуално обучение и дневна форма на обучение. За ученици от други населени места училището осигурява общежитие.

Съществуващият в училищата на територията на Община Елин Пелин набор от профили, специалности и професии дава възможност всеки ученик да направи своя избор.

1.3.5. Социални услуги

В сферата на услугите по социално подпомагане в община Елин Пелин тежестта е поставена върху превенция срещу социалното изключване на хората в неравностойно положение и на лицата в риск. По данни от Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Елин Пелин 2016 – 2020 г. броят на лицата с трайни увреждания с над 71% трайно намалена работоспособност са 1659 д. и се разпределят, съобразно степента на загубена работоспособност както следва:

- от 71% до 90% трайно намалена работоспособност - 1076 лица;
- от 91 % до 100% трайно намалена работоспособност - 403 лица. Броят на децата с намалена възможност за социална адаптация са 71.

Местните власти провеждат политика за социалното подпомагане, което води до развитие на услуги в общността и в обичайната среда. Същите са насочени към: превенция на деца и семейства в риск, подпомагане на други целеви групи, нуждаещи се от подкрепа и социално подпомагане. Целта на провежданите социални дейности, освен превенция от изпадане в риск, е да се ограничават възможностите за социалното изключване и изолацията на лицата с физически и умствени увреждания. С разкритите услуги за социално подпомагане се дава възможност тези лица да останат в тяхната семейна и домашна среда и в среда, близка до обичайната.

На територията на общината са развити следните социални услуги:

➤ **Социални услуги за подпомагане в общността:**

- Център за обществена подкрепа;
- Център за настаняване от семеен тип за деца;
- Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства;
- Модел за нова патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в община Елин Пелин и община Етрополе, по процедура - „патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – компонент 2“;
- Модел за нова патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в община Елин Пелин и община Етрополе, по процедура - „патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – компонент 3“.

➤ **Социални услуги по оперативни и национални ведомствени програми**

- Личен асистент – услугата се предлага във всички населени места в общината.

➤ **Услуги общински ангажимент (общинско финансиране)**

- Домашен социален патронаж –ползватели от следните населени места в общината: гр. Елин Пелин, с. Гара Елин Пелин, с. Нови хан, с. Габра, с. Григорово, с. Столник, с. Мусачево, с. Лесново, с. Доганово, с. Караполци;
- Клубове на пенсионера за общината: в гр. Елин Пелин, с. Гара Елин Пелин,

с. Голема Раковица, с. Габра, с. Петково и с. Чурек.

1.3.6. Дейности в областта на културата

От широкия набор на културни дейности, в община Елин Пелин са представени както специализирани културни дейности (музейна), така и комплексна читалищна дейност. И двата типа културни дейности се издържат със средства от общинския бюджет.

Музейна дейност

Музейната дейност е свързана с музейна сбирка към НЧ „Елин Пелин“ в гр. Елин Пелин и музей „Килийно училище“ в с. Голема Раковица. Училището е в двора на храм „Свети Николай Мирликийски“ и е строено и открито през 1856. Музеят е с местно значение.

Комплексна читалищна дейност

Мисията на читалищата днес е да съхранят, развиват и предават националната ни култура и идентичност в контекста на предизвикателствата на днешния ден - развити информационни технологии, модерни средства за комуникация и глобалното общуване.

Тяхна задача е да отговарят на духовните нужди на местната общност, да участват активно в обществения живот и да бъдат естествени притегателни културно - образователни и информационни центрове.

На територията на Община Елин Пелин съществува изградена мрежа от 16 читалища. Всички те са съдебно регистрирани и са вписани в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата. Най-стари, с дълга културно-просветна дейност са НЧ „Елин Пелин 1896“ в гр. Елин Пелин, НЧ „Възраждане 1911“ в с. Доганово и НЧ „Отец Паисий 1012“ в с. Петково. И трите читалища са с над 100-годишна история.

Библиотечно-информационна дейност

Читалищните библиотеки са една от основните дейности на читалищата като културни институции. Тяхната мисия е да бъдат посредници между информацията и потребителите в

един бързо променящ се свят и да работят за превръщането им в развити културно - информационни центрове, отговарящи на съвременните потребности на гражданите от широка информация и осигуряващи равен достъп на всички.

В последните години обществените приоритети се променят, което налага библиотеката да смени подхода си към читатели и общество и да се ориентира към използването на различни, адекватни на съвременната ситуация технологии на работа.

Ето защо днес библиотеките са изправени пред големи предизвикателства. Традиционната роля на библиотекаря прераства в информационен специалист и преподавател по информационна грамотност.

В това отношение част от читалищата на общината се справят успешно, като успяват да поддържат своята читателска аудитория. Не така стои въпросът с читалищата в малките населени места. Най-голяма посещаемост се отчита през лятото, когато учениците търсят книги от задължителната литература. През този период за тях се организират летни читални, занимални и занимателни игри. Сред редовните посетители на библиотеките преобладават ученици и студенти, следвани от пенсионерите и хората в трудоспособна възраст.

През 2023 г. библиотечния фонд на читалищата продължи да се обогатява, макар и в минимална степен, чрез закупуване на нови книги и чрез дарения.

Любителско творчество

Читалищата в Община Елин Пелин се явяват като най-естествения мост между миналото и съвременното и ролята им при създаването, укрепването и възпроизвеждането на традициите и културата по места е незаменима. Те са основното място за развитие на любителското творчество. Почти във всички читалища се развиват различни по своя обхват и жанр любителски формации.

В голямата си част това са основно фолклорни състави - певчески групи, групи за изворен фолклор, танцови състави.

Любителското творчество се проявява във всички сфери на изкуството и е предназначено за всяка възрастова група. По традиция читалищата в Община Елин Пелин са основното място за развитие на любителското творчество като институция.

Засилен интерес се наблюдава и към музикалните и езиковите школи и тези по изобразително и приложни изкуства. Всички тези формации имат важно значение не само за

развитието на художествената култура на общината, но и за социализирането и израстването на отделната личност.

С богата културна дейност е НЧ „Елин Пелин 1896“ в гр. Елин Пелин. Повечето от читалищата участват активно в културния календар на общината. Читалищната материална база освен библиотечните салони, включва и по-големи и по-малки зали – читалищни салони с различен капацитет. Читалищни салони с капацитет между 250 и 200 места имат НЧ в гр. Елин Пелин, с. Лесново, с. Габра и с. Мусачево. Сградният фонд е с различни физически качества – в добро състояние са читалищните сгради в гр. Елин Пелин, с. Лесново, с. Габра, с. Петково и др. От различни видове ремонтни дейности се нуждаят читалищните сгради в селата Нови хан, Григорево, Голема Раковица, Столник и др.

1.3.7. Спортна инфраструктура. Възможности за спорт и отдих⁷

➤ Спортни клубове

Спортните клубове са регистрирани по закон спортни обединения по отделни видове спорт. На територията на община Елин Пелин са регистрирани общо 17 СК по различни видове спорт. От всичките спортни клубове, 15 СК са регистрирани на територията на гр. Елин Пелин. Това са спортен клуб по лека атлетика, крикет клуб, 2 клуба по художествена гимнастика, 2 клуба по футбол, шахмат, карате, кик бокс, айкидо, таекуон-до, спортен клуб по стрелба с лък, бадминтон клуб, волейболен клуб, спортен клуб по тенис на корт. През 2020 г. е приета Наредба за финансово подпомагане на спортни клубове и индивидуални състезатели.

➤ Спортни обекти

Спортните обекти, намиращи се на територията на общината, са няколко:

- спортни обекти за различни видове спорт, ползвани от спортните клубове в общината;
- училищна спортна база, която включва физкултурните салони в училищата и спортните площадки в училищните дворове.

---

⁷ Структурният елемент е разработен на база информация, съдържаща се в Годишния доклад за наблюдение на изпълнението за 2019 г. на Общински план за развитие на община Елин Пелин 2014–2020 г.

Към основните спортни обекти в общината се отнасят:

- Градски стадион „Левски“, разположен на площ от 11 000 м². Капацитетът на стадиона е малък – 1800 седящи места. Разполага със съблекални и други обслужващи помещения. Физическото състояние на Градския стадион е добро.
- Спортна зала „Янко Янков“ – гр. Елин Пелин. Представява масивна сграда, разположена на площ от 1200 кв.м и капацитет – 435 места за сядане.
- 3 броя комплексни игрища в гр. Елин Пелин, разположени на обща площ от 9000 м².
- Стадиони в селата Гара Елин Пелин и Столник, които са футболни игрища със затревени терени.
- Спортни площадки в селата Мусачево, Равно поле, Столник и Нови хан. Те са с различен капацитет и площ.

Втората група спортни обекти, които са с тясно предназначение за ученически спорт, са включени в групата на училищната спортна база. В нея попадат:

- физкултурните салони в училищата.
- спортните площадки в училищните дворове.

Физкултурни салони няма във всички училища в община Елин Пелин. Състоянието на физкултурните салони варира от добро до незадоволително и лошо.

Спортните площадки в училищните дворове, включват от 1-2 до 4 игрища. Същите се използват за спортни занимания на открито на учениците от съответните училища. Физическото състояние на по-голямата част от училищната спортна база не е добро. В най-голяма степен това се отнася за спортните площадки.

1.3.8. Основни изводи за пазара на труда и обществените услуги на територията на общината

- Община Елин Пелин се характеризира с ниско равнище на безработицата (2,8%) от общия брой на работната сила, като тази стойност е по-благоприятна от коефициентите на областно, регионално и национално ниво;

- Системата на здравеопазването в община Елин Пелин включва лечебни заведения за болнична помощ, многопрофилни болници, лечебни заведения за извънболнична помощ, медицински центрове, дентални центрове и самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории. Благоприятен фактор от гледна точка на здравеопазването е близката дистанция на населените места на територията на Община Елин Пелин до столицата на страната, където се намират най-много лечебни заведения в страната;
- На територията на община Елин Пелин са представени предучилищното образование, осъществявано в Детски градини (ДГ), общото и професионалното училищно образование, реализирано в 2 типа (в зависимост от застъпената образователна степен) общообразователни училища – начално (НУ), основни (ОУ) и средни училища (СУ). Професионалното образование се реализира в професионални гимназии (ПГ). Броят на учащите в общообразователните училища в периода 2020-2023 г. намалява за сметка на тези в професионалната гимназия. Увеличава се броят на учителите, както и броят на учениците, завършили основно и средно образование и тези, завършили професионалната гимназия;
- В сферата на услугите по социално подпомагане в община Елин Пелин тежестта е поставена върху превенцията срещу социалното изключване на хората в неравностойно положение и на лицата в риск. Местните власти провеждат политика за социалното подпомагане, което води до развитие на услуги в общността и в обичайната среда. Същите са насочени към: превенция на деца и семейства в риск, подпомагане на други целеви групи, нуждаещи се от подкрепа и социално подпомагане;
- От широкия набор на културни дейности, в община Елин Пелин са представени както специализирани културни дейности (музейна), така и комплексна читалищна дейност, в т.ч. библиотечно-информационна и любителска дейност. И двата типа културни дейности се издържат със средства от общинския бюджет;
- На територията на община Елин Пелин са регистрирани общо 17 СК по различни видове спорт. Физкултурни салони няма във всички училища в община Елин Пелин. Състоянието на физкултурните салони варира от добро до незадоволително и лошо.

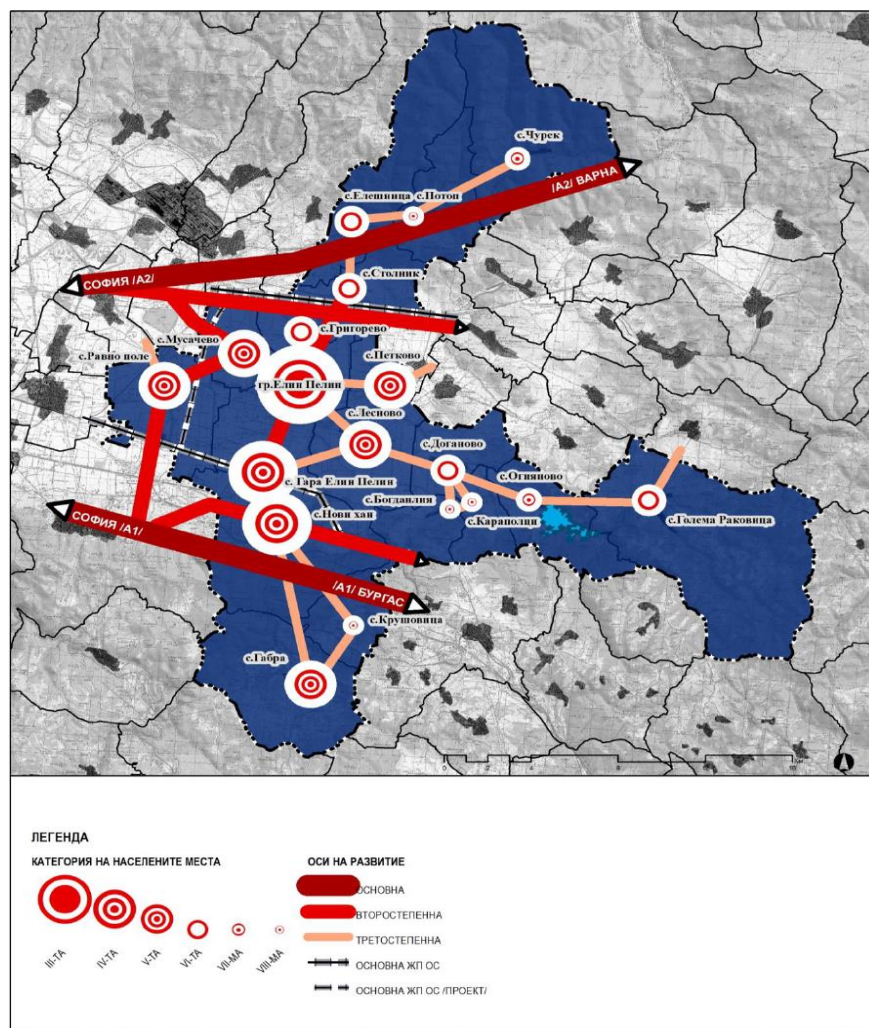
Физическото състояние на по-голямата част от училищната спортна база има нужда от подобрене. В най-голяма степен това се отнася за спортните площадки.

1.4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

1.4.1. Транспортна инфраструктура

През територията на Община Елин Пелин преминават основните пътни артерии на страната - АМ "Хемус", АМ "Тракия" и Главен път № 6 (Подбалканското шосе), както и пътища от 1-и до 3-и клас. През територията на общината преминават три участъка от Железопътната мрежа на България с обща дължина 27,8 км. В южната част по протежение на 15,6 км минава участък от трасето на трансевропейската жп линия Калотина – София – Пловдив – Свиленград, в централната част, от запад на изток, по протежение на 5,7 км минава участък от трасето на жп линията София – Карлово – Бургас, а в най-южната част, по протежение на 6,5 км – последният участък от трасето на жп линията Вакарел – Габра (гара Чукурово). На територията на общината има две основни ж.п. гари - гара Елин Пелин на линията София - Пловдив - Свиленград и гара Столник на линията София - Карлово - Бургас. И двете гари са с много добра инженерна инфраструктура и са разположени на основната пътна артерия на общината.

Фигура 25 Оси на развитие

Източник: ОУП на Община Елин Пелин – предварителен проект

През общината преминават изцяло или частично 7 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 86,9 км:

- участък от 8,1 км от автомагистрала Тракия;
- участък от 16 км от автомагистрала Хемус;
- участък от 18,8 км от Републикански път I-1;
- участък от 11,8 км от Републикански път I-6;
- участък от 10,1 км от Републикански път I-8;
- целият участък от 17,4 км от Републикански път III-105;
- последният участък от 4,7 км от Републикански път III-6002.

Важна пътна комуникация за общината е републиканският път III-105 гр. Елин Пелин - с. Столник, осъществяващ връзка между двете магистралаи.

Общата дължина на общинските пътища е 111 км, на републиканските е 107 км, и на уличната мрежа в населените места е 193 км.

В близост до с. Лесново има изградено летище, което е създадено за ползване от леката авиация. Намира се на 5 километра на североизток от гара Елин Пелин, в южния край на с. Лесново. Близостта до летище София, железопътната и пътната инфраструктура, преминаващи през територията на общината, я правят изключително привлекателна за наши и чуждестранни инвеститори. С оглед на ключовото транспортно-комуникационно разположение на общината, тя все повече се очертава като транспортно-логистичен център. През последните години са изпълнени редица проекти в тази насока.

1.4.2. Водоснабдителна и канализационна мрежа

Основен източник за напояване на територията на Община Елин Пелин е водосборната р. Лесновска, която се влива в р. Искър и р. Матица. В реките Лесновска и Матица се заустват и отпадъчни води от населените места, за които има издадени разрешения за заустване от БД - Плевен. Водите на многобройните кладенци в населените места и вилните зони се използват за питейни нужди и напояване. В общината са разположени и язовир Огняново с обем около 40 млн.м³ и микроязовир „Тараторското” с обем около 5 млн.м³., с обща площ около 100 дка. В общината има геотермални извори: в с. Равно поле, в с. Елешница „Топлика” и в гр. Елин Пелин, където сондажът е замразен. Общината е богата на водни ресурси. Водата за битови и питейни нужди се осъществява посредством сондажни кладенци, помпени станции и каптажи с напорни резервоари.

Канализацията на гр. Елин Пелин е гравитачна от смесен тип – провежда битови и дъждовни отпадъчни води. Степента на изграденост на канализационната мрежа е 94%, а степента на присъединеност – 77% . На територията на община Елин Пелин са реализирани следните проекти в сферата на инфраструктурата за ВИК:

- „Реконструкция на водопроводна мрежа на с. Лесново“ Етап I – гл.кл. I (от о.т.61 до о.т.63), кл.2, кл.3, кл.4, кл.5, кл.7, кл.8, кл.9, кл.11, кл.12, кл.26 (Дължините на

трасето в I-ви етап са 2921м с тръби Ф90ПЕВП и 227м с тръби Ф110ПЕВП. Това са гл.кл. I (от о.т.61 до о.т.63), кл.1, кл.2, кл.3, кл.4, кл.4', кл.5, кл.5', кл.7, кл.8, кл.9, кл.9', кл.10, кл.11, кл.12, кл.26, кл.26', кл.29 (от о.т. 239 до о.т.241);

- „Рехабилитация на външното водоснабдяване на с. Гара Елин Пелин и с. Нови хан” включващ: “Рехабилитация на водопровод Ф250 мм АЦ(етернит) от ПС “Лесново” до гара Елин Пелин - дължина 5000 м”, “Рехабилитация на водопровод Ф250мм АЦ(етернит) от ПС “Лесново” до РШ(разпределителна шахта)-дължина 3800м”, “Рехабилитация на водопровод Ф200мм АЦ(етернит) от РШ (разпределителна шахта) до НР 400м³ за гара Елин Пелин – дължина 1300м” и “Рехабилитация на водопровод Ф150мм АЦ(етернит) от РШ(разпределителна шахта) до ЧР 100м³ на ПС Нови хан – дължина 1200м”;
- „Реконструкция и рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа на с. Нови хан, северно от улица „Васил Левски“ между о.т.22 и о.т.73 и „Пловдивско шосе“ между о.т.73 и о.т.108“;
- „Реконструкция и рехабилитация на водопроводна мрежа на с. Гара Елин Пелин – I етап- по ул. „Синанец“ между о.т.77 и о.т.89 и ул. „Кирил и Методий“ между о.т.64 и о.т.75“ по улица „Синанец“ – о.т.77 до о.т.78 – кл.27; о.т.78 до о.т.85 – кл.2; о.т.85 до о.т.86 – кл.7 по улица „Кирил и Методий“ – о.т.64 до о.т.65 – кл.26; о.т.65 до о.т.72 – кл.16; о.т.72 до о.т.75 – кл.2; о.т.75 до о.т.74 – кл.2; о.т.74 до о.т.75 – кл.5;
- „Довеждащ водопровод от ПС „Нови хан“ до НР Нови хан – 800м. Ф150 ПЕВП,
- „Вътрешна водопроводна мрежа по ул. „Лесновка в град Елин Пелин“ със съпътстващите сградни водопроводни отклонения“ – 850м. Ф 90 РЕНД.

Общо подменена водопроводна мрежа на територията на Община Елин Пелин е 43 830 м., от които довеждаща водопроводна мрежа са 9 000 м., вътрешна водопроводна мрежа са 24 400 м., сградни водопроводни отклонения са 10 430 м.

Община Елин Пелин е извършила подготовка на инвестиционни проекти за следните обекти:

- „Реконструкция на водопроводна мрежа в село Лесново“, Подобект: „Всички главни и второстепенни клонове, ситуирани източно от осови точки №23, 29, 30, 61, 50, 60, 58а, 267, 268, 268а, 239, 237, 240, 241“, местонахождение: по плана на село Лесново, община Елин Пелин, след което е разделено със Заповед по чл.154 от ЗУТ на 4 етапа: обект: „Реконструкция на водопроводна мрежа в село Лесново – Етап 2“, Подобект: „Всички главни и второстепенни клонове, ситуирани източно от осови точки №23, 29, 30, 61, 50, 60, 58а, 267, 268, 268а, 239, 237, 240, 241“, местонахождение: по плана на село Лесново, община Елин Пелин, въвежда се етапност на обекта:
  - Етап: 2.1 Всички главни и второстепенни водопроводни клонове, ситуирани между осови точки №1, 4, 15, 263, 147, 126, 76, 102, 116, 29 и 23;
  - Етап: 2.2 Всички главни и второстепенни водопроводни клонове, ситуирани между осови точки №29, 116, 102, 126, 130, 82, 95, 237, 268, 58а, 60 и 61;
  - Етап: 2.3 Всички главни и второстепенни водопроводни клонове, ситуирани между осови точки №237, 217, 93, 95, 82, 130, 127,126, 147, 141, 157, 159,162, 167, 197, 189, 196, 234 и 61;
  - Етап: 2.4 Всички главни и второстепенни водопроводни клонове, ситуирани между осови точки №237, 232, 234, 196, 189, 197, 285, 294, 296, 288, 251, и 24.
- „Реконструкция и рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа на с. Нови хан”- П- ри етап южно от „Пловдивско шосе“ и Републикански път III-105“
- „Реконструкция и рехабилитация на водопроводна мрежа на гр.Елин Пелин“ – етапно изпълнение:
  - „Етап 1 – включва профил 1 (до връзка с Пр.3), Пр.3,4,10 от Пр.71 до Пр.82 и от Пр.145 с обща дължина 9 252м.;
  - Етап 2 – включва Профил 1 (от връзка с Пр.2) от Пр.83 до Пр.115 с обща дължина 7 033м.;
  - Етап 3 – включва Профил 2 (от връзка с Пр.1 до връзка с Пр.3) от Пр.5 до Пр.9, от Пр.47 и Пр.49 с обща дължина 8 944м.;

- Етап 4 – включва Профил 2 (от връзка с Пр.3 до края на профила), Пр.1 (от връзка с Пр.2 до края на профила), Пр.48, от Пр.50 до Пр.70 и от Пр.118 до Пр.145, Пр.116 и 117 с обща дължина 7 782м.“
- „Реконструкция и рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа“ на село Равно поле, община Елин Пелин;
- „Реконструкция и рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа на с. Григорево. Етапно строителство:
  - ЕТАП 1 – Включва територията северно от улица от улици Недялко Ташков, Пейо Яворов, Свобода и Г.С.Раковски. Обща дължина е 3611.00 м, а на СВО – 1192 м
  - ЕТАП 2 – Включва територията заключена между улица Недялко Ташков, Пейо Яворов, Свобода, Г.С.Раковски, Селски чешма, Хаджи Димитър и Васил Левски. Обща дължина е 2 590.00 м, а на СВО – 1 096 м.
  - ЕТАП 3 – Включва територията източно от улици Хаджи Димитър, Кирил и Методий и Г.С.Раковски. Обща дължина е 2 650.00 м, а на СВО – 1 120 м.

1.4.3. Телекомуникационна и съобщителна мрежа

Всички населени места от общината са телефонизирани с оптичен пренос на междуселищните връзки. На територията на община Елин Пелин преминава оптичен кабел, което дава възможност за увеличаване на капацитета и предоставяне на съвременни телефонни услуги. Общината има отлично покритие от мобилните оператори, така че постепенно отпаднат и проблемите с телефонизацията на вилните зони, където липсва техническа възможност за осигуряване на стационарни телефонни връзки.

1.4.4. Енергийна мрежа

1.4.4.1. Електроснабдяване

Община Елин Пелин получава захранване с електроенергия от общата електроенергийна система на страната посредством 4 бр. възлова подстанция в гр. Елин Пелин с трансформация на напрежението 110/20 Кв.

Трансформаторите в подстанцията са 6 бр. и чрез 20 бр. въздушни електропровода с работно напрежение 20 кV и обща дължина 193 км захванват общо 110 трансформаторни постове в населените места. Кабелната мрежа 20 кV е с обща дължина 28 км. Всички населени места от общината са електроснабдени.

На територията на общината има 2500 стълба на магистралните електропроводи. Така изградената електропреносна мрежа покрива нуждите за производствена дейност и битовите абонати в общината.

1.4.4.2. Газоснабдяване

Община Елин Пелин попада в територията за газоразпределение на регион „Запад” и е една от първите общини в Югозападен район за планиране, в които стартира изграждане на газоснабдителна система. През територията на общината преминава магистралният газопровод на страната.

За изграждането на газоразпределителната мрежа на територията на общината отговаря специално общинско газо-енергийно дружество. Към 2013 г. изградената и въведена в експлоатация газоснабдителна мрежа е 150 000 м. Продължава и изграждането на разпределителния газопровод. В системата на газоснабдяване на територията на общината са включени редица промишлени предприятия, голям брой домакинства, както и всички обществени и административни сгради и образователни обекти.

1.4.5. Индустриални и бизнес зони

Индустриалните и бизнес зони са територии, в които се създава висока добавена стойност чрез въвеждане на иновативни технологии.

На територията на общината е локализиран Индустриален парк Елин Пелин: площта му е 1 200 дка. Подходящ е за изграждане на средно и голямо мащабни площи за складиране, дистрибуция, логистика, както и за лека промишленост. Индустриалният парк се намира недалеч от София и в близост до основни локални и международни пътни артерии.

В отговор на засиленото търсене се подготвят нови проекти за индустриални паркове в района на община Елин Пелин – Равно поле, Елин Пелин, Нови Хан и Мусачево.

1.4.6. Основни изводи за инфраструктурното развитие, свързаността и достъпността на територията

- През територията на Община Елин Пелин преминават основни пътни артерии на страната, както и пътища от 1-и до 3-и клас. През територията на общината преминават три участъка от Железопътната мрежа на България, както и участък от трасето на трансевропейската жп линия Калотина – София – Пловдив – Свиленград. В близост до с. Лесново има изградено летище, което е създадено за ползване от леката авиация.
- Общината е богата на водни ресурси. Водата за битови и питейни нужди се осъществява посредством сондажни кладенци, помпени станции и каптажи с напорни резервоари. Запазва се тенденция за заустване на непречистени отпадъчни води от населените места на територията на общината.
- Всички населени места от общината са телефонизирани с оптичен пренос на междуселищните връзки. Общината има отлично покритие от мобилните оператори.
- Изградената електропреносна мрежа покрива нуждите за производствена дейност и битовите абонати в общината. Община Елин Пелин попада в територията за газоразпределение на регион „Запад” и е една от първите общини в Югозападен район за планиране, в които стартира изграждане на газоснабдителна система. През територията на общината преминава магистралният газопровод на страната.
- На територията на общината е локализиран Индустриален парк Елин Пелин. В отговор на засиленото търсене се подготвят нови проекти за индустриални паркове в района на община Елин Пелин – Равно поле, Елин Пелин, Нови Хан и Мусачево.

1.5. Екологично състояние и рискове

1.5.1. Качество на атмосферния въздух

Основните източници на емисии от вредни вещества за община Елин Пелин се формират от емисиите от строителни дейности, моторни превозни средства и горивните инсталации с битов характер. Изгарянето на дърва е един от източници на замърсяване на въздуха, произвеждайки вещества като фин прах и сажди. На територията на община Елин Пелин се намират 6 измервателни станции, които предават данни в реално време, показващи различни показатели за качеството на въздуха и нивото му на замърсяване с фини прахови частици (ФПЧ_{2,5}). Сензорите, които постоянно изследват въздуха, са разположени в град Елин Пелин (2), село Григорово, село Нови хан, село Лесново и село Огняново. Статистика, както и история на данните, може да бъдат проследена до 6 месеца назад във времето за всяка измервателна станция на следния сайт <https://airbg.info>

На територията на общината няма извършван имисионен анализ на общ прах, фини прахови частици ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}, серен диоксид, азотен диоксид/азотни оксиди и оловни аерозоли. Липсата на имисионни измервания през годините е причина да не може да бъде изготвен имисионен анализ за територията на общината.

Интензивният автомобилен транспорт отделя около 60 % от емисиите на въглероден оксид, 25 % от емисиите на въглероден диоксид, около 35 % от общите емисии на азотни оксиди, 40 % от емисиите на летливи органични съединения и оловни аерозоли вследствие използването на оловни бензини. Остарелият автомобилен парк в общината допълнително завишава емисионните натоварвания.

Производствените структури, обществените и административни сгради и част от домакинствата са газифицирани, което съдейства за намаляването на вредни емисии във въздуха.

По статистически данни за територията на общината няма съдържание на серни оксиди и амоняк, а показателите за азотни оксиди, метан, въглероден оксид, двуазотен оксид са в много незначителни стойности в сравнение с показателите за областта, района и страната. Няма производствени структури, заплащащи санкции за наднормени емисии от вредни вещества във въздуха.

Основен източник на емисии от подвижни източници са отработени газове от моторни превозни средства. Не се изключва вероятността за съществуващи екстремни ситуации с

наднормени концентрации на прах, оловни аерозоли, серен диоксид, азотен диоксид в близост до интензивен автомобилен транспорт.

Представените данни показват, че големи промишлени замърсители няма на територията на общината. Атмосферният въздух в общината е с относително висока степен на чистота. Потенциалът на въздушния басейн е висок, не се създават предпоставки за продължително задържане на вредни вещества в приземния слой.

Неблагоприятни тенденции:

В региона се извършва много ново строителство, както и в самия общински център. При извършване на строителните работи качеството на атмосферния въздух се влошава, като тенденцията е това да продължи и през следващите години. Замърсяването на въздуха ще е около площадките на изгражданите обекти и ще бъде с временен характер. При експлоатация на същите не се очаква негативно въздействие върху качеството на атмосферния въздух.

Увеличеният инвеститорски интерес в региона, многото строителни обекти и дейностите, свързани с тяхното изграждане влошават качеството на въздуха.

Значително увеличения автомобилен трафик, който е с постоянна тенденция, увеличава емисиите от автомобилния транспорт. Следствие на увеличаващия се автомобилен трафик, се увеличава и употребата на бензини. Тенденцията също е постоянна през годините.

1.5.2. Повърхностни и подземни води

Замърсяването на реките и деретата с органични вещества от отпадъчните битови води влияе върху качествата им. Липсата на пречиствателни съоръжения и заустването на отпадъчните води от канализацията директно в реките и деретата, води до постоянно натоварване на водните течения с органични замърсители.

Ниската ефективност на пречистване на пречиствателните станции в предприятията от химическата и хранително-вкусовата промишленост е една от причините за съществуващото замърсяване на водоприемниците, в които се заустват производствените отпадъчни води.

По данни на РИОСВ-СОФИЯ се запазва тенденцията за заустване на непречистени отпадъчни води от населените места с над 2000 екв. жители без изградена ПСОВ в селищни и курортни образувания, а именно - гр. Божурище, гр. Годеч, гр. Драгоман, гр. Елин Пелин, гара Елин Пелин, гр. Своге, с. Петърч, с. Горна Малина, с. Искрец, гр. Сливница, гр. Копривщица,

с. Челопеч, гр. Златица, гр. Костенец, гр. Долна баня, с. Антон, с. Мирково и с. Чавдар. На територията на някои селища има изградена частична канализационна мрежа или няма такава. Отпадъчните води се заустват в прилежащите дерета и реки притоци от поречията на реките Лесновска, Искър, Марица и Нишава без пречистване. Това създава предпоставки за замърсяване на подземните и повърхностните води и влошаване на екологичната обстановка в района.

Едно от важните мероприятия е реализацията на инвестиционните намерения за изграждане на селищни пречиствателни станции и канализационни мрежи са едни от важните 63 мероприятия за опазване на водите от замърсяване, наред с контрола и поддръжката в техническа и експлоатационна изправност на пречиствателните станции за битово-фекални отпадъчни води.

Основни проблеми:

- Липсват пречиствателни съоръжения за отпадъчните води, което е причина за неконтролното изпускане на замърсени води в реките и причинява замърсявания на околната среда;
- Необходимост от реконструкция и разширение на канализационната мрежа на гр. Елин Пелин и населените места и доизграждане на ГПСОВ - гр. Елин Пелин;
- По отношение на компонент „води“ основните усилия следва да са насочени към подобряване състоянието и експлоатацията на водоснабдителните и канализационни системи и доизграждане на ГПСОВ;
- Съществуващата водоснабдителна мрежа е остаряла и се нуждае от подмяна и реконструкция;
- Амортизираната водопреносна мрежа е причина за значителни загуби на питейна вода и за влошаването на нейните качества;
- Замърсяване и нередовно почистване на речните корита в границите на населените места и извън тях - предпоставки за бедствия вследствие непредвидими природни явления.

1.5.3. Земи и почви

Един от най-важните индикатори за устойчивост на общността е най-целесъобразното и устойчиво ползване на земите, тяхното опазване както от замърсяване, така и от инвазия на строителството. Устойчиво ползване на земята означава: 1) резултатно ползване на земята при урбанизация; 2) намаляване вредата върху земеделските земи и зелените площи; и 3) повишаване качеството на обработваемите земи. Относително малкото площ висококачествена обработваема земя и преобладаващото градско население в общината поставят истинско предизвикателство към намиране на нови екологосъобразни и технологични методи на обработване на земеделските земи. Земеделският пояс в общината има ресурс за самозадоволяване на местното население с основни видове зеленчуци, плодове, грозде.

Замърсяване на почвите с тежки метали и нефтопродукти:

В съответствие с чл. 144, ал.1, т.1 на ЗООС и Заповед № РД22/12.01.2004 г. на Министъра на околната среда и водите е утвърдена новата мрежа за почвен мониторинг. Мониторинговата мрежа е структурирана съгласно изискванията на ЕК/ЕАОС. 2.

Замърсяване на почвите с пестициди:

Няма налични данни за замърсяване на почвите с тежки метали. Не са правени целенасочени изследвания в тази посока, може би защото на практика липсват големи замърсители на територията на общината. Вероятно с изисквания към качеството на селскостопанската продукция на територията на общината ще има достатъчно заинтересовани страни – община, частни собственици, които да предприемат подобни изследвания.

Основни причини за активизиране и предизвикване на свлачищни процеси са прекъсване на водоносни хоризонти при строителни дейности, ерозия, урбанизиране на земи без изградена ВиК инфраструктура и пр.

1.5.4. Биоразнообразие

Според геоботаническото райониране на страната /Бондев и др, 1982,/ теренът се попада в Илирийската провинция, окръг Софийски. В миналото територията е била заета от мезофитни горски екосистеми с доминиране на дръжкоцветен дъб, полски ясен, полски бряст, летен дъб и др. дървесни видове, а понастоящем земите са селскостопански с естествена мезофитна тревна растителност.

Съвременната растителност в селскостопанските земи включва агрофитоценози и производни вторични съобщества, формирани в процеса на протичащите вторични сукцесии. Покрай обработваемите земи е формирана вторична растителност, в която доминират ливадната власатка, пасецна глушица, бяла полевица, ливадна ливадина и др.

На изоставени обработваеми земи са формирани рудерални ефемерни групировки, в които доминират едногодишни растения. В отделни микрогрупировки се срещат полска детелина, обикновена паламида, ветрогон, обикновена метличина и др.

Тревната растителност е представена предимно от съобщества на: ливадина и див ечемик. Участват и видовете равнец, обикновен пчелинок, аспрут, жълтеникав онопордиум, синя жлъчка, кълбестосъцветен лапад и др.

В близост до терена на площадките, около реките се среща влаголюбива високостъблена растителност – единично разположени бяла върба, трошлива върба, черна топола и някои плодни дървета. Видовете са на видима възраст над 35 години, със изпочупени и изсъхнали клони.

Не е установено наличие на редки и застрашени от изчезване растителни видове.

Общата площ на горските територии собственост на общината са 2744,7 ха гори, от тях 2536,9 ха е залесена площ и 207,8 ха незалесена площ или ливади и пасища. Земеделските земи са над 2600,00 ха, от които преобладават пасищата с 2410,00 ха, около 170,00 ха. са естествените ливади. Много по-малко са орните площи и трайните насаждения. В горите съотношението между високостъблени видове и нискостъблени е около 2,5:1. Сред насажденията преобладават благаун, цер, бор, бук, габър и акация, край водните площи - топола и върба. като много от представителите на тези видове са засадени изкуствено с цел укрепване на бреговете.

Видовото разнообразие на животинския свят е ограничено. Местните видове отстъпват на мигриращите, особено при птиците. Преобладават дребните гризачи, птици, влечуги и земноводни. Някои от видовете могат да се видят само по време на есенно зимната миграция.

В Червена книга на България са дадени следните видове характерни за района на гр. Елин Пелин:

- Малък ястреб, сем. Ястребови - застрашен вид с намаляваща численост;
- Малък орел, сем. Ястребови – застрашен вид;
- Белошипна ветрушка, сем. Соколови - застрашен вид;

- Малък червеноног водобегач, сем. Дъждосвирци – застрашен вид;
- Лещарка, Ресарка, разред Кокошеви – застрашен вид;
- Розов скорец, сем. Скорци, разред Пойни – рядък вид.

1.6.1. Анализ на факторите за въздействие

1.6.1.1. Отпадъци. Управление на отпадъците

Икономическият растеж, нарастващата урбанизация и увеличаването на населението допринасят за генериране на все по-големи количества отпадъци на територията на Община Елин Пелин. Генерираните отпадъци се депонират на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Елин Пелин и Горна Малина. Общината работи в посока за намаляване количеството на депонираните отпадъци, като същевременно се постигне максимално оползотворяване на генерираните отпадъци, съобразно заложените нормативни изисквания.

На територията на общината има изградена система за разделно събиране, която непрекъснато се разширява. В голяма част от населените места са поставени трицветни точки за разделно събиране с капацитет 3300 л. В град Елин Пелин, с. Равно поле, с. Нови хан и с. гара Елин Пелин има допълнителна система за разделно събиране по адреси с кофи по 120 л. трицветна.

На територията на община Елин Пелин се генерират различни по вид и количества отпадъци – хартия и картон, пластмаса, стъкло, метал, битови, текстилни, опасни домакински отпадъци, строителни, гуми, биоразградими и зелени отпадъци, други.

Общинска администрация работи по разширяване на системата за разделно събиране на отпадъци от домакинствата, предвижда се закупуването на допълнителни индивидуални кофи за разделно събиране на отпадъци. Отделяне на биоразградимите отпадъци от битовите и оползотворяването им чрез изграждане на компостираща инсталация е от голямо значение за намаляване на количеството на депонирания битов отпадък в Общината.

Основните източници на отпадъци на територията на града са домакинствата, промишлените предприятия, частните фирми, училищата, ОДЗ, строителството, животновъдните ферми, ресторантите, болничните заведения и др.

С цел предотвратяване на икономически загуби е необходимо количеството депониран отпадък да се сведе до минимум, с тенденция да се достигне до „нулево депониране“ и да се въведе „Кръгова икономика“. Необходимо е отпадъците да бъдат сортирани по видове на мястото на генериране и предадени за оползотворяване, съгласно действащото законодателство.

1.6.1.2. Акустична среда и радиоактивност

Промислените източници, разположени на територията на община Елин Пелин, не са включени в утвърдения от МОСВ списък за контрол на 56 шумови нива, поради което няма данни от проведени измервания на шума. В РИОСВ – София няма постъпили жалби и сигнали относно превишаване на шумовото ниво от дейността на промишлени източници на територията на община Елин Пелин.

За гр. Елин Пелин основни източници на шумово натоварване са автотранспортът и промишлените предприятия.

Постоянното хранилище за радиоактивни отпадъци (ПХРАО) е разположено край село Нови хан, община Елин Пелин. То е изградено в края на 50-те и началото на 60-те години на ХХ в. в съответствие с действащото в страната законодателство. Хранилището е предназначено да приема радиоактивните отпадъци, които се получават в резултат на използване на радиоактивни източници в медицината – за диагностика и лечение, в промишлеността, в науката и образованието.

От въвеждането му в експлоатация през 1964 г. до 2006 г. Постоянното хранилище за радиоактивни отпадъци – Нови хан се стопанисваше от Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика при Българската академия на науките, в съответствие със законодателството в страната и с препоръките на Международната агенция за атомна енергия – Виена. От 2006 г. хранилището влиза в структурата на Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“ (ДП РАО - <https://dpraobg>) и днес функционира като специализирано поделение в Предприятието.

На територията на Община Елин Пелин има постоянен радиоционен мониторинг. В няколко населени места са разположени измервателни устройства на радиационния гама-фон, който предава в реално време данни към Главна дирекция “Пожарна безопасност и защита на населението” към МВР. Националният център по радиобиология и радиационна защита (НЦРРЗ - <https://ncrrp.org/bg/otcheti-i-dokladi/>) към Министерството на здравеопазването провежда ежегодни измервания и анализи на текущото състояние на територията обхващаща СП „ПХРАО - Нови хан”. Ежегодните Доклади на НЦРРЗ сочат, че източници на вредни лъчения не са установени. Радиоактивността на въздуха, водата, почвата, флората и фауната варира в нормални граници. Няма отклонения от нормативните изисквания за радиационна защита.

Шумът на територията на общината се причинява основно от транспортните, промишлените и ремонтните дейности и предизвиква възражения от страна на населението, особено в общинския център. Различни институции имат отношение към шумовото замърсяване и поради това данните за него трудно се сравняват, тъй като се използват различни измервателни методи и методи на оценка.

След получени сигнали от граждани на Община Елин Пелин, РЗИ – София окръг са извършили проверки на нивата на промишления и транспортен шум на територия на общината, при които не са установени нива над нормата.

Община Елин Пелин не осъществява контрол за нивата на транспортния шум, промишления шум и шума от търговски и други подобни на тях дейности. РЗИ – София окръг осъществява контрол върху промишления шум и транспортния шум.

Дейността по оценка и контрола на промишления шум ще бъде съсредоточена в две направления: оценка на шума от големи промишлени обекти и оценка на шума от източници на шум с локално значение.

На мониторинг относно излъчвания промишлен шум подлежат по-големи шивашки и тъкачни цехове, обогатителни фабрики, дървопреработващи предприятия и др.

Идентифицирани са критичните в акустично отношение райони в населените места, които се наблюдават и нивото на шума се измерва в определени пунктове.

1.6.2. Основни изводи за екологичното състояние и рискове

В резултат на извършения анализ на екологичното състояние и рискове на територията на община Елин Пелин, можем да направим следните изводи:

- Основните източници на емисии от вредни вещества за община Елин Пелин се формират от производствената дейност на фирмите, горивните инсталации с битов характер и емисиите от моторни превозни средства.
- В региона се извършва много ново строителство, както и в самия общински център. При извършване на строителните работи качеството на атмосферния въздух се влошава, като тенденцията е това да продължи и през следващите години.
- Значително увеличението на автомобилния трафик, който е с постоянна тенденция, увеличава емисиите от автомобилния транспорт. Следствие на увеличаващия се автомобилния трафик, се увеличава и употребата на бензини. Тенденцията също е постоянна през годините.
- Замърсяването на реките и деретата с органични вещества от отпадъчните битови води влияе върху качествата им. Липсата на пречиствателни съоръжения и заустването на отпадъчните води от канализацията директно в реките и деретата, води до постоянно натоварване на водните течения с органични замърсители. Затова при издаване на разрешене за строеж, при липса на канализация в съответното населено място, се изисква представянето на проект за локална пречиствателна станция за отпадъчни води.
- Налице е необходимост от реконструкция и разширение на канализационната мрежа на гр. Елин Пелин и населените места и доизграждане на ГПСОВ - гр. Елин Пелин;

- По отношение на компонент „води“ основните усилия следва да са насочени към подобряване състоянието и експлоатацията на водоснабдителните и канализационни системи и доизграждане на ГПСОВ;
- Не е установено наличие на редки и застрашени от изчезване растителни видове на територията на общината.
- Икономическият растеж, нарастващата урбанизация и увеличаването на населението допринасят за генериране на все по-големи количества отпадъци на територията на Община Елин Пелин. Основните източници на отпадъци на територията на града са домакинствата, промишлените предприятия, частните фирми, училищата, ОДЗ, строителството, животновъдните ферми, ресторантите, болничните заведения и др.
- За Община Елин Пелин основни източници на шумово натоварване са автотранспортът и промишлените предприятия.

1.7. Анализ на административния капацитет на общинската администрация за реализация на ПИРО, както и необходимостта от укрепването му

Структурата, функциите и числеността на общинската администрация са дефинирани от действащия в общината „Устройствен правилник за работата на Общинска администрация Елин Пелин“, утвърден със заповед на Кмета на община Елин Пелин № 528/09.07.2018 г. Същият е в сила от 10.07.2018 г. Управленската структура на общинската администрация в мандат 2019 – 2023 г. унаследява тази от предишния управленски мандат, като е актуализирана по отношение числеността на някои от структурните звена с решение на Общинския съвет (Решение № 81/27.02.2020 г., отразено в Протокол № 6 от същата дата). В мандат 2023-2027 действащата административна структура на община Елин Пелин е актуализирана с решение на Общински съвет №178, прието на заседание, проведено на 19.02.2024г.

Структурата на общинската администрация отчита принципите и изискванията на действащата в страната нормативна уредба (Конституция на Р България, Европейската харта за местното самоуправление, Закон за местното самоуправление и местната администрация и др.).

Функциите, компетенциите и числеността на отделните структурни звена са определени с действащата нормативна уредба и основно със Закона за местното самоуправление и местната администрация и общи и частни закони, които уреждат определени страни от дейността на Общинския съвет и на Общинската администрация.

Дейността на общинската администрация се контролира и утвърждава от Общинския съвет, който се състои от 21 члена (съветници), представители на политически партии. Към Общинския съвет са формирани 7 постоянни комисии. От тях 6 са в състав от 7 чл., а 1 – от 5 чл., вкл. председател и зам.- председател.

Кметовете на населените места изпълняват бюджета на общината в частта му за кметството, като организират благоустройствени, комунални и др. мероприятия, упражняват контрол за законосъобразно използване, поддържане, охрана и опазване на общинската собственост.

Администрацията на Община Елин Пелин е структурирана в два типа управленски звена:

- Ръководство на общината, включващо екипа на кмета на общината, кметовете на населените места в общината и длъжности, пряко подчинени на кмета (главен архитект, секретар, зам. кметове, звено „Вътрешен одит“ ;
- Общинска администрация, структурирана като:
  - Обща администрация,
  - Специализирана администрация.

В общата администрация са включени следните структурни звена:

- звено за административно обслужване на Общинския съвет;
- отдел „Правно обслужване“;
- отдел „Административно обслужване“;
- дирекция „Финансово-стопански дейности“.

Специализираната администрация включва:

- отдел „Устройство на територията и контрол на строителството“;
- отдел „Строителство“;
- отдел „Образование, хуманитарни и социални дейности и демография“;

- отдел „Общинска собственост, транспорт, инвестиции и проекти“;
- отдел „Екология“;
- отдел „Местни данъци и такси“.
- Инспекторат

Експертите от структурните звена в общата и в специализираната администрация, в рамките на предоставените им компетенции и правомощия, осигуряват изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове и решенията на Общинския съвет, като подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му, осигуряват технически дейността му и извършват дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Кметът на общината, освен вменените му правомощия по Закона на администрацията като едноличен орган на изпълнителната власт в общината, има и ангажменти и правомощия и по Закона за регионално развитие. По отношение на Плана за интегрирано развитие на общината, кметът на общината:

- организира изработването на плана за интегрирано развитие на общината и го внася за обсъждане и приемане от общинския съвет;
- представя (в тримесечен срок след приемане от Общинския съвет) ПИРО – Елин Пелин, 2021 – 2027 г. в Областния съвет за регионално развитие;
- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината;
- представя годишен доклад за наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината за одобряване от общинския съвет;
- осигурява публичност и прозрачност на плана за интегрирано развитие на общината, както и на действията по реализацията му.

Основните звена, които имат отношение към реализацията както на ПИРО – Елин Пелин 2021- 2027 г., така и на отделни общински секторни стратегически, планови и програмни документи, имащи преки ангажменти, са следните:

- Структурни звена от „Обща администрация“ – (част от експертите и служителите от дирекцията, осигуряващи финансовото обезпечаване на мерките и дейностите в Програмата за реализация на ПИРО);
- Отдели от „Специализирана администрация“.

С реализацията на редица проекти по ОПРЧР се постига подобряване качествата на административната среда в общината. За целта са въведени редица вътрешно-организационни документи, а именно:

- Вътрешни правила за управление на човешките ресурси в община Елин Пелин;
- Вътрешни правила за управление на цикъл на обществените поръчки в община Елин Пелин;
- Вътрешни правила за организация на административното обслужване в община Елин Пелин;
- Етичен кодекс на служителите в общинска администрация Елин Пелин;
- Инструкция за механизма на обработване на личните данни на клиенти и тяхната защита в община Елин Пелин и др.

Като резултат от това са реализирани и редица мерки в посока въвеждане на електронно управление. На гражданите и на юридическите лица се предлагат 112 електронни административни услуги, които са интегрирани със системата Акстър. Предлаганите електронни услуги са в различни направления на административната дейност – гражданско състояние, ТСУ, общинска собственост, както и издаване на разрешение за преместване, кастрене и отсичане на дървета.

1.7.1. Основни изводи

Анализите и оценките на структурата на Общинската администрация и на квалификационните умения на специалистите, дават основание за формулиране на следните основни изводи:

- В структурата на общинската администрация са обособени управленско-изпълнителни звена, които ще имат отношение към подготовката и последващата реализация на Плана за интегрирано развитие на община Елин Пелин за периода 2021 – 2027 г.
- В обхвата на стратегическите и плановете документи е подценена ролята на общинските стратегии за развитие на основни сектори и дейности, като акцентът е поставен върху годишните планове и програми.
- В периода на изработване и актуализация на ПИРО – Елин Пелин 2021 – 2027 г., се налага със заповед на Кмета на общината да бъде сформирана целева група от специалисти, които да отговарят за:
  - необходимото информационно осигуряване;
  - координацията между експертите от отделните звена на Общинската администрация;
  - реализация на Комуникационната стратегия;
  - подпомагане на Кмета на общината в дейността му по реализацията на Интегрирания план.
- Служители в общинска администрация отговарят на съответните образователни и квалификационни изисквания за заеманата от тях длъжност.
- Провежданите различни обучителни и информационни форми за подобряване на квалификацията на специалистите гарантират за ефективната реализация на Интегрирания план за развитие на община Елин Пелин, 2021 – 2027 г.
- Част от експертите в дирекция „Специализирана администрация“ са с натрупан опит в подготовката на проекти, финансирани от Европейските фондове (по действащите ОП).

2. Анализ на културно–историческото наследство

На територията на общината са запазени многобройни недвижими културни ценности. Чрез проучвания и находки се потвърждава наличието на селища, крепостни съоръжения и развита пътна мрежа още от времето на траките. Римската, а по-късно и византийската империя,

Първата и Втората българска държава също са намерили своето място в тези изследвания. Най-добре са съхранени до днес църквите и манастирите от епохата на турското робство. Слабо са проучени тракийските могилни некрополи в района. Почти всички археологически находки се съхраняват в Националния исторически музей в София. Там се намират и откритите при разкопки до с. Лесново материали от голямата римска пътна станция Бугарка от III в.

В голяма част от населените места са открити обекти с историческо значение. В с. Богданлия са открити надгробни могили, антично селище и част от път. В с. Доганово и с. Григорево също са намерени свидетелства за наличието на антични селища и надгробни могили. В с. Голема Раковица съществуват останки от Тракийско светилище, антична и византийска крепост, две надгробни могили и могилни некрополи. Църквата "Св. Николай Чудотворец" в с. Столник е изградена в края на Второто Българско царство и доказва старинността на самото селище.

На 4 км северно от с. Елешница се намира Елешнишкият манастир "Св. Успение Богородично" – паметник на културата с национално значение, в който са запазени стенописи от XV – XVI век. В с. Нови хан е запазена една стена от турски кервансарай (хан) построен през XVII век. В гр. Елин Пелин се намира църквата "Св. Николай Чудотворец", построена през 1846 г., която е паметник на културата заради ценните си стенописи. Сред забележителностите в общината са килийното училище в с. Доганово, построено през 1835 г., паметникът на загиналите Ботеви четници край с. Елешница, манастирът "Св. Димитър" край с. Габра от 1867 г. и Равнополският манастир.

В община Елин Пелин са разположени както недвижими културни ценности с местно, така и с национално значение. Регистрирани ПК с национално значение на територията на община Елин Пелин са:

- с. Йорданкино (сега с. Елешница) – лобно място на Йорданка Николова – исторически ПК, обявен 1979 г.;
- с. Потоп - историческо място м. "Жерковско дере" – 1,5 км западно – исторически паметник, обявен 1979 г.;
- Стара планина под вр. Мургаш – хижа "Орлово гнездо" – исторически паметник, обявен 1979 г.;

- с. Чурек: лобно място на Гочо Годин – исторически паметник, обявен 1979 г., Надгробна могила в м. Могилите, Късноантичен некропол в м. Могилите;
- с. Столник: две надгробни могили в центъра на селото, Надгробна могила в м. Щукерица, Праисторическо селище в м. Елин дол, Надгробна могила в църковния двор, надгробна могила в м. Гавнос, надгробна могила в двора на радиотелевизионната станция;
- с. Огняново - Надгробна могила в м. Суха река;
- с. Нови хан - Надгробна могила в м. Умата;
- с. Лесново – Надгробни могили, Могилен некропол, Праисторическо селище, Антично селище.

Недвижимите културни ценности са в лошо състояние. Голяма част от тях не са проучени и се рушат.

Културните дейности в Община Елин Пелин са представени от няколко културни институции, сред които най-голям е броят на читалищата. Като комплексни културни обекти те са с традиции от Възраждането. Днес в тях са застъпени масови културни дейности като библиотечна, кръжочна, музикални школи и др. В деветнадесетте населени места в общината има 16 читалища и 14 библиотеки. През 1997 г. е създадена постоянна етнографска експозиция "Бит и култура на шопите".

Към 2012 г. в Община Елин Пелин развиват дейност 16 читалища. Читалището е културен център, към който работят следните формации: Шопски ансамбъл за народни песни и танци, Женски народен хор, Фолклорна певческа група, Състав за стари градски песни, Детска вокална група "Камбанки", Музикална школа за обучение по пиано, Музейна сбирка с постоянна етнографска експозиция. От 1997 г. в читалището е открит Занаятчийски център за изработване на български народни носии от всички региони на страната, създаден по съвместна програма с ООН. Към читалище "Светлина" гара Елин Пелин работи младежки духов оркестър "Стефан Стефанов". Читалища функционират в:

- гр. Елин Пелин;
- с. Мусачево;
- с. Габра;
- с. Лесново;

- с. Столник;
- с. Нови хан;
- с. Богданлия;
- с. Голема Раковица;
- с. Григорево;
- с. Доганово;
- с. Елешница;
- с. Гара Елин Пелин;
- с. Огняново;
- с. Петково;
- с. Равно поле;
- с. Чурек.

Библиотечната дейност в общината се реализира основно в 27 библиотеки, от които 15 читалищни и 12 училищни. Разполагаемият в тях библиотечен фонд включва над 280 000 библиотечни единици. Функциониращите читалищни библиотеки на територията на общината са ситуирани в:

- гр. Елин Пелин;
- с. Гара Елин Пелин;
- с. Нови хан;
- с. Равно поле;
- с. Лесново;
- с. Габра;
- с. Мусачево;
- с. Доганово;
- с. Столник;
- с. Голема Раковица;
- с. Петково;
- с. Григорево;
- с. Чурек.

Музейната дейност е представена от отделни музейни сбирки – самостоятелни или към читалищата. В общинския център от 1985 г. съществува музейна сбирка към читалище “Елин Пелин”. През 1997 г. е създадена постоянна етнографска експозиция, запознаваща с бита и културата на местното население – шопите.

Базата на читалищата и библиотеките в община е остаряла и се нуждае от ремонт. Необходимо е да се извършват ремонтни и консервационни дейности на почти цялата културна инфраструктура.

Ежегодно в общината се организира и провежда най-мощното за годината културно мероприятие – традиционният „Шопски празник“. Провеждането му е съпътствано с организацията и с участието на много художествени състави и културни институти, както намиращи се на територията на Община Елин Пелин, така и извън нея: представяне на пиеси, изложби на творби на художници от общината, литературна вечер с известни творци, представяне на части от спектакли и други.

3. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор

3.1. Селищна мрежа

В сега действащия Класификатор на населените места в Р. България на територията на община Елин Пелин са включени общо 19 населени места. Те са от типа „купни селища“, формиращи немалки по площ земища. По-голямата част от населените места в общината попадат в пояса с надморска височина от 501 до 699 м. В пояса с надморска височина над 700 м са селата Крушовица и Чурек.

Селищната мрежа включва 1 град и 18 села. За състоянието на селищната мрежа дава представа показателят „гъстота на селищната мрежа“. Той изразява броят на селищата на 100 км² от територията на общината. За община Елин Пелин този показател е 4,4 при среден за област София – 4,1, а за страната – 4,8 селища на 100 км². По отношение на гъстотата на селищната мрежа общината е със стойности, съизмерими със средните за област София и страната.

Типологичната и функционалната характеристика на населените места в общината се определя на основата на различни критерии, а именно:

- Демографски критерий – брой на населението.
- Административен статут – вид на населеното място и административни функции.
- Обслужващи функции и др.

Таблица 28 Типологична характеристика на населените места в Община Елин Пелин

Населени места	Брой население (настоящ адрес)	Вид категория		
		Градоустройствена	Функционална	Адм. статут
Общ. Елин Пелин	24420	малка община	4	Община
с. Богданлия	105	много малко село	8	Км. наместник
с. Габра	795	малко село	5	Кметство
с. Голема Раковица	474	малко село	6	Кметство
с. Григорово	577	малко село	6	Кметство
с. Гара Елин Пелин	3432	голямо село	4	Кметство
с. Доганово	886	малко село	6	Кметство
<i>гр. Елин Пелин</i>	<i>7353</i>	<i>много малък град</i>	<i>3</i>	<i>Общ. център</i>
с. Елешница	491	малко село	6	Кметство
с. Караполци	141	много малко село	7	Км. наместник
с. Крушовица	156	много малко село	8	Км. наместник
с. Лесново	1817	средно село	5	Кметство
с. Мусачево	1240	средно село	5	Кметство
с. Нови хан	3285	голямо село	4	Кметство
с. Огняново	149	много малко село	7	Км. наместник
с. Петково	756	малко село	5	Кметство
с. Потоп	46	много малко село	8	Км. наместник
с. Равно поле	1679	средно село	5	Кметство
с. Столник	773	малко село	6	Кметство
с. Чурек	265	малко село	7	Км. наместник

Източник: Служба ГРАО – Община Елин Пелин (данни към 15.09.2024 г.), <https://www.mrrb.bg/bg/kategorizaciya-na-administrativno-teritorialnite-i-teritorialnite-edinici/>

По отношение на демографския критерий – брой на населението, се прилага нормативно определената т.нар. градоустройствена категория на населените места. По този критерий населените места в общината попадат в следните групи:

- Много малки села (до 250 д.) – 5 бр.,
- Малки села (от 251 до 1000 д.) – 8 бр.,
- Средни села (от 1000 до 2000 д.) – 3 бр.,
- Големи села (над 2000 д.) – 2 бр.,
- Много малък град (до 10 хил. д.) – 1 бр.

По административен статут населените места в общината попадат в групата на села, изпълняващи функциите на общински център, кметства и кметско наместничество.

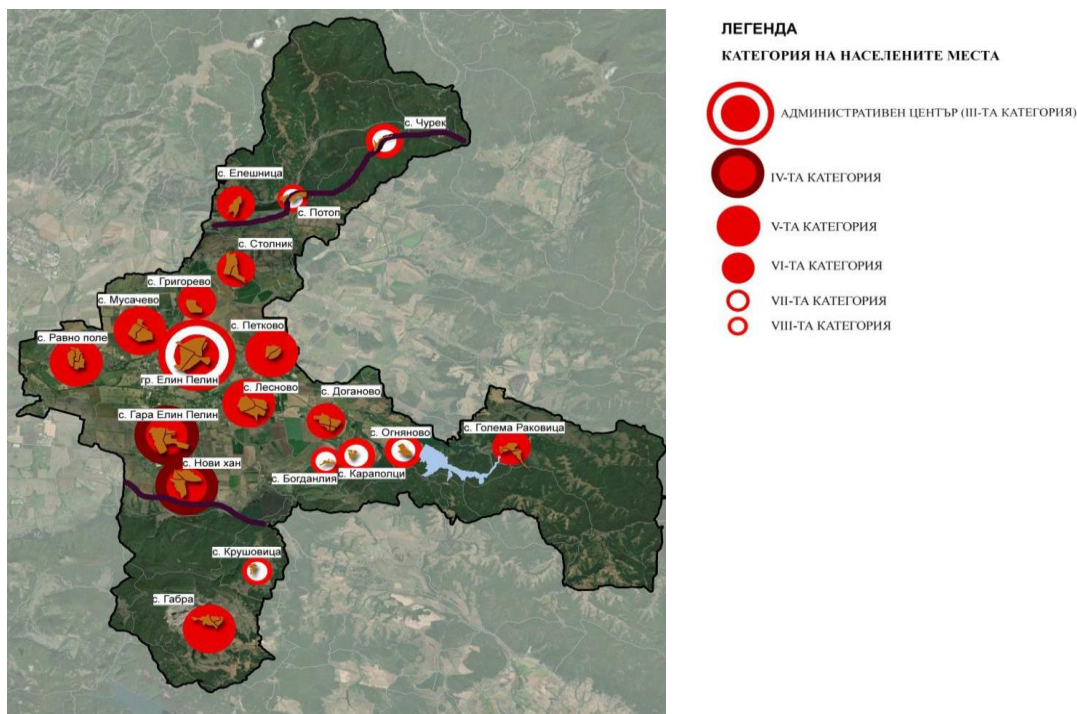
Критериите за административния статут на населените места са нормативно определени – като критерият е отново демографски: за кметство – минимален брой население 350 д. и за наместничество – до 350 д.

Функционалната категоризация също е нормативно определена.

Населените места от общината попадат в следните категории:

- Категория 3 – 1 населено място,
- Категория 4 – 2 населени места,
- Категория 5 – 5 населени места,
- Категория 6 – 5 населени места,
- Категория 7 – 3 населени места,
- Категория 8 – 3 населени места.

Фигура 26 Структура на селищната мрежа в Община Елин Пелин

Източник: ОУП на Община Елин Пелин – предварителен проект

➤ Опорни обслужващи центрове

Една от важните селищни функции на населените места е обслужващата. Тя е свързана с функционирането на определен вид обслужващи обекти – на образованието,

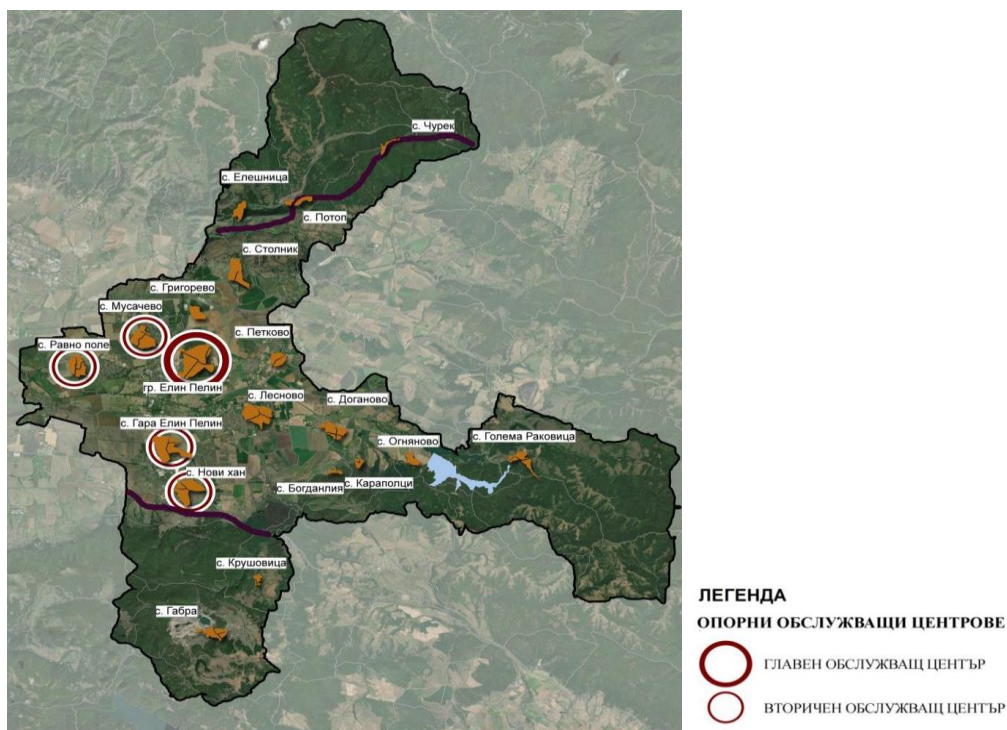
здравеопазването, културата, местното самоуправление, вероизповеданията. Критерий за разкриване на съответните обслужващи обекти е наличието на определен брой потребители.

Наличието на комплекс от обслужващи обекти е основание съответното населено място да изгълнява функциите на обслужващ център. Категорията на селищните обслужващи центрове се определя от набора на обслужващи обекти и честотата на възникване на потребностите от услуги. Критериите за това са наличие на средищно училище, седалище на практика на общопрактикуващи лекари и др.

На базата на анализите и оценките на бюджетните социални услуги в общината като вторични обслужващи центрове са селата Гара Елин Пелин, Равно поле, Нови хан и Мусачево.

Локалните обслужващи центрове са свързани с дейността на обслужващи обекти, свързани с ежедневни и частични периодични обслужващи функции.

Фигура 27 Опорни обслужващи центрове в Община Елин Пелин

Източник: ОУП на Община Елин Пелин – предварителен проект

➤ Състояние на селищната среда

Представа за облика на населените места дават физическите качества на селищната среда. Една от основните функции на местната власт е свързана с подобряване на елементите

на селищната среда, които са с публичен характер – улици и прилежащите им тротоари, площадни пространства, зелени площи, улично осветление и др.

Ежегодно с приемането на общинския бюджет и на Капиталовата програма се осигуряват инвестиции за подобряване облика на населените места. Освен със собствени средства с инвестиционен характер, се подготвят и проекти с външно финансиране, насочени към подобряване качествата на публичните пространства на населените места.

Основните усилия в предходния програмен период са насочени към подобряване физическите качества на селищната среда и са свързани с изпълнение на мерки и проекти, включени в основния планов документ на общината - Общински план за развитие на община Елин Пелин 2014 –2020 г.

С проекти, финансирани от целевата субсидия и от собствени приходи са извършени ремонти и рехабилитация на улици в селата на общината. С проекти, свързани с ремонти и реконструкция на канализационната мрежа в населените места се асфалтират и уличните платна.

3.2. Жилищна среда

Според данните от последното преброяване на населението и жилищния фонд в Р. България (07.09.2021 г.), на територията на Община Елин Пелин има 10 824 жилищни сгради, разпределени по вид, както следва:

Таблица 29 Жилищни сгради по вид на територията на Община Елин Пелин (07.09.2021 г.)

2021							
Общо	Къща	Жилищен блок, кооперация	Сграда от смесен тип	Общежитие	Лятна кухня	Вила	Сграда за колективно домакинство
10824	10262	102	1	2	259	196	2

Източник: НСИ <https://infostat.nsi.bg>

Според периода на застрояване, по-голяма част от жилищните сгради на територията на общината (83,7%) са строени в периода преди 1989 г.

Таблица 30 Жилищни сгради на територията на Община Елин Пелин по периоди на застрояване(07.09.2021 г.)

Общо	До края на 1959	От 1960 до 1969	От 1970 до 1979	От 1980 до 1989	От 1990 до 1999	От 2000 до 2009	От 2010 до 2021
10824	2461	2287	2303	2012	788	452	521
100%	22.7%	21.1%	21.3%	18.6%	7.3%	4.2%	4.8%

Източник: НСИ <https://infostat.nsi.bg>

Според начина на ползване жилищата са разпределени в следните категории:

- Жилище за постоянно (обичайно) пребиваване;
- Жилище за сезонно или ваканционно пребиваване;
- Жилището е колективно;
- Жилището е необитавано по друга причина.

Таблица 31 Жилища на територията на Община Елин Пелин по начин на използване

Общо	Жилище за постоянно (обичайно) пребиваване	Жилище за сезонно или ваканционно пребиваване	Жилището е колективно	Жилището е необитавано по друга причина
13916	8254	1618	12	4032

Източник: НСИ <https://infostat.nsi.bg>

От общия брой жилища на територията на общината (13 916), общо обитавани са 8 266, което представлява 59,4%.

Според формата на собствеността, жилищата се отнасят към следните категории:

Таблица 32 Жилища на територията на Община Елин Пелин според формата на собственост

Общо	Държавно	Общинско	Частно, на бълг. физ. лице	Частно, на бълг. юр. лице	Частно, на чуждестр. физ. лице	Частно, на чуждестр. юр. лице	Жилището е необитавано	Непоказано
13916	6	56	7744	35	6	-	5650	419

Източник: НСИ <https://infostat.nsi.bg>

От всички 13 916 жилища на територията на общината, 5 918 (42,5%) са изцяло с енергоспестяваща дограма, 1 671 (12%) имат частично енергоспестяваща дограма, а за останалите 6 327 (45,5%) не са изпълнени мерки за енергийна ефективност.

3.3. Основни изводи за селищната мрежа и жилищния сектор

- Селищната мрежа на територията на Община Елин Пелин включва 19 населени места, повечето от които са демографски и икономически жизнени. Това е фактор за устойчиво териториално развитие.
- Настоящата структура на селищната мрежа дава отпечатък за нормалното функциониране на редица дейности с обслужващ характер – детски заведения, училища, лекарски практики, административни услуги и др.
- Преобладаващият тип жилищни сгради са от типа еднофамилни, като има и немалък брой многофамилни жилища - основно в гр. Елин Пелин и в някои от по-големите села.
- По-голяма част от жилищните сгради на територията на общината (83,7%) са строени в периода преди 1989 г., като за 45,5% от жилищата не са изпълнени мерки за енергийна ефективност.
- От общия брой жилища на територията на общината общо обитавани са 59,4%.

4. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните ѝ граници, които имат потенциал да повлияят върху развитието на населените места и териториите в рамките на общината

Според НКПР, в Югозападния регион за планиране от ниво две от четвърто йерархично ниво – малки градове с микрорегионално значение в територията на групи общини – са 16 града: Своге (7 587 д.), Самоков (25 218 д.), Ихтиман (12 692 д.), Костенец (6 094 д.), **Елин Пелин (6 864 д.)**, Пирдоп (6 803 д.), Етрополе (9 733 д.), Костинброд (11 455 д.), Ботевград (19 300 д.), Сливница (7 102 д.), Брезник (3 953 д.), Радомир (13 110 д.), Банско (9 049 д.), Разлог (11 592 д.), Сандански (24 968 д.), Гоце Делчев (18 433 д.).

Тези градове са центрове, предлагащи работни места и основни услуги със значение за повече от една община. Те са избрани с оглед подходящото им местоположение в територията на областите, демографската им големина, наличните им функции с надобщинско значение в сферата на икономиката, социалната сфера, образованието, културата.

Елин Пелин попада и в попада в по-големия агломерационен ареал на София, който обхваща общо 12 общини – София, Божурище, Горна Малина, Драгоман, Елин Пелин, Ихтиман, Костенец, Костинброд, Своге, Сливница, Перник, Радомир. За периода 2011–2017 г. населението на агломерационния ареал се увеличава с $1\,549\,090 - 1\,516\,889 = +32\,101$ д., или с $+2,07\%$. Населението на града център София се увеличава чувствително с $1\,238\,438 - 1\,208\,097 = 30\,341$ д., но като относителен дял това е само $+2,45\%$ поради големия брой на населението. Демографската стабилност на София се съпровожда с подобна стабилност на някои от градовете в агломерационния ареал, които нарастват – Банкя с $+1,22\%$, Елин Пелин с $+0,77\%$ или намаляват с много малък процент – Божурище с $-1,21\%$, Долна баня с $-0,78\%$, Ихтиман с $-3,01\%$. Останалите градове в ареала намаляват с темп под 10% , което е признак за относителна стабилност, която се дължи на близостта до София и развитието на субурбанизационните процеси в околградската територия и близката зона на влияние на Столицата. Перник, който е включен в ареала на София, намалява с $-7,51\%$, а Радомир с $-9,21\%$. Естественят прираст е отрицателен – в ареала е $-2,7\%$, а в центъра град София е $-1,3\%$. Механичният прираст е положителен – в ареала е $+2,3\%$, а в центъра София е $+2,7\%$. Сравнително висок е механичният прираст на Божурище – $+5,7\%$, на Елин Пелин – $+4,3\%$ и на Сливница – $+3,9\%$. Коефициентът на възрастово заместване е 67% в ареала и 70% в центъра град София, по-висок от средния за страната (64%).

Елин Пелин е също и сред традиционни центрове с традиции в обслужването и връзка със заобикалящите ги селски населени места. Тази особеност на селищната мрежа дава шансове чрез малките градове да се подобрява качеството на предлаганите услуги в заобикалящите ги селски райони, което е в унисон с европейските политики за териториално сближаване.

5. SWOT анализ

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> • Благоприятна транспортно-комуникационна локация в зоната на активно влияние на Столична община. • Развита мрежа от общински пътища и такива от Републиканската пътна мрежа.	<ul style="list-style-type: none"> • Подценяване на възможностите за използване на разполагаемите местни ресурси за устойчиво развитие на определени дейности. • Ограничен капацитет за иновации от

- **Наличие на природно-ресурсен потенциал с високи качествени характеристики.**
  - Структура на местната икономика, характеризираща се със силни вторичен и третичен сектори.
  - **Висок и траен инвестиционен интерес в общината, вкл. и от чуждестранни инвеститори.**
  - Развит индустриален парк на територията на гр. Елин Пелин в близост до основни локални и международни пътни артерии.
  - **Наличие на ресурси за развитие на алтернативни форми на туризъм, в т.ч. културно-познавателен, ловен, спортен и др.**
  - **Относително стабилно демографско развитие, характеризиращо се с механичен прираст на населението.**
  - Високо ниво на грамотност на населението, вкл. висок дял на лица с по-високо образователно равнище (висше и средно образование), обуславящо високо равнище на заетост и нисък процент безработица.
  - **Устойчиво развита селищна мрежа, със сравнително добри транспортно-комуникационни връзки и съпътстваща инженерна инфраструктура.**
  - **Добре развити бюджетни услуги в сферата на образованието, здравеопазването и социалното подпомагане, културата и спорта.**
  - Наличие на електронна административна среда (предлагане на голям брой електронни услуги в помощ на населението и бизнеса).
  - Наличие на административен капацитет в местната администрация за **подготовка на проекти, финансирани със средства по програмите, финансиране от фондовете за споделено управление на ЕС и други донори.**
- страна на МСП.
- Недостатъчно оползотворени възможности за развитие на алтернативни форми на туризъм, в т.ч. културно-познавателен, ловен, спортен и др.
  - **Ниска категория на обектите на туристическата инфраструктура (места за настаняване, заведения за хранене и развлечения и др.).**
  - **Трайна тенденция за застаряване на населението, обусловена от демографското развитие на национално ниво.**
  - **Наличие на процес за промяна предназначението на ценни земеделски земи за промишлени нужди.**
  - **Амортизирани участъци от ВиК мрежата в част от населените места и липса на съоръжения за пречистване на отпадъчни води в населените места над 2000 е.ж.**
  - **Публични пространства в населените места, нуждаещи се от реновиране (подобряване на качествата им).**
  - Влошени качества на компонентите на околната среда (въздух, почви, води) поради производствената дейност на фирмите, горивните инсталации с битов характер и емисиите от моторни превозни средства.

Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> • По-ефективно използване на природно-ресурсния потенциал за по-нататъшно устойчиво развитие на общината. • Утвърждаване на общината като транспортно-логистична дестинация на територията на Област София. • Насищане с нови функции в сферата на производството и обслужването на вторичните селищни центрове в общината. • Разширяване нишата на производства и обслужващи дейности, базирани на съвременни технологии и оборудване. • Реализиране на нови проекти за индустриални паркове в района на община Елин Пелин – Равно поле, Елин Пелин, Нови Хан и Мусачево. • Използване на възможностите за привличане (на проектен принцип) на средства по програми, финансирани чрез фондовете за споделено управление на ЕС и други донори за подобряване качествата на селищната среда в населените места и на публичните услуги. • Реализиране на инвестиции с цел преминаване към въглеродно неутрални икономически дейности. • Популяризиране на общината като дестинация за развитие на алтернативни форми на туризъм. • Развитие на междуобщинското сътрудничество със съседните общини в сфери от взаимен интерес.	<ul style="list-style-type: none"> • Продължаващи световни икономически кризи, военни конфликти и пандемии с негативно влияние върху националната и местната социално-икономическа среда. • Продължаване/задълбочаване на политическата криза в страната с пряко негативно въздействие върху усвояване на наличния публичен ресурс по линия на действащите в програмния период 2021 – 2027 г. програми, финансирани от фондовете на ЕС, затрудняващи изпълнението на Програмата за реализация на ПИРО на Община Елин Пелин за периода 2021 – 2027 г. • Ограничаване на размера на финансовите ресурси от централния бюджет, предвидени за развитие на общински дейности. • Засилващите се последствия от глобалното изменение на климата и влиянието им върху социално-икономическата система на национално и местно ниво. • Подценяване на възможните рискове от бедствия и аварии и опазване на живота и здравето на населението.

ЧАСТ II – ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЕЛИН ПЕЛИН ЗА ПЕРИОДА 2021–2027 г.

2.1. Предпоставки за формулиране на стратегическата рамка за развитие

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021–2027 г., настоящият документ следва да включва визия за развитието на общината, стратегически цели и приоритети, насочени към потенциала за развитие на територията със съответни мерки към тях.

Разработването и актуализирането на ПИРО се основават на използването на интегриран подход в процеса на планиране на регионалното и пространственото развитие на община Елин Пелин, което се свързва с необходимостта от съгласуване на формулираните цели и приоритети. От ключово значение за разработването, актуализирането и прилагането на ПИРО е неговата стратегическа рамка да отчита различните фактори, условия и потенциали за специфичното развитие на общината, мрежата от населени места и отделните икономически сектори.

Разработването, актуализирането и прилагането на ПИРО за периода 2021–2027 г. е част от установената със съответните законодателни разпоредби обща система от стратегически документи. Разработването, актуализирането и прилагането на настоящия документ се извършва в рамките на националната политика за регионално развитие.

ПИРО интегрира регионалното и пространственото развитие, като прилагането на този подход цели постигането на по-значим ефект и ефикасност за реализация на целите на местното развитие. Посочената цел се допълва и от наличието на обвързаност и йерархична съподчиненост на системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, използването на механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на общи инструменти за финансово подпомагане.

Разработването и актуализирането на стратегическата рамка на ПИРО на община Елин Пелин отчита нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и целите и приоритетите за развитие на страната, дефинирани на национално и регионално ниво.

Стратегическата рамка на настоящия документ е формулирана в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021–2027 г. В посочения период, политиката на сближаване на ЕС поставя фокус върху пет цели, които ще стимулират инвестициите на ЕС в посочения период:

Цели на кохезионната политика на ЕС за периода 2021–2027 г.
1. По–интелигентна Европа: чрез иновации, цифровизация, икономическа промяна и подкрепа за малките и средните предприятия
2. По–зелена безвъглеродна Европа: чрез прилагане на Парижкото споразумение и инвестиране в енергийния преход, възобновяемите енергийни източници и борбата с изменението на климата
3. По–добре свързана Европа: със стратегически транспортни и цифрови мрежи
4. По–социална Европа: изпълнение на европейския стълб на социалните права и подкрепа за качествена заетост, образованието, уменията, социалното приобщаване и равния достъп до здравеопазване
5. Европа по–близо до гражданите: подкрепа за местните стратегии за развитие и устойчивото градско развитие в ЕС

Източник: https://ec.europa.eu/regional_policy/bg/2021_2027/

Предвижда се между 65% и 85% от средствата от ЕФРР и Кохезионния фонд да бъдат съсредоточени върху посочените по–горе цел 1: По–интелигентна Европа и цел 2: По–зелена безвъглеродна Европа.

В контекста на своята същност, ПИРО следва да допринесе в максимална степен към изпълнението на цел 5: Европа по–близо до гражданите.

В процеса на разработване и актуализиране на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г., са взети предвид целите и приоритетите, формулирани в следните документи на национално и регионално ниво:

- Национална програма за развитие „България 2030“;
- Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013–2025 г. – актуализация 2019 г.;
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021–2027 г.

В аналитичната част Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Югозападен регион е представен профил на общините с центрове от четвърто йерархично ниво в региона, които са идентични с определените в Социално–икономическия анализ на районите в Република България, малки градове с микрорегионално значение в територията на групи общини. Съгласно описанието в ИТСР на Югозападен регион, това са:

- „Центрове, предлагащи работни места и основни услуги със значение за повече от една община. Те са избрани с оглед подходящото им местоположение в територията на областите, демографската им големина, наличните им функции с надобщинско значение в сферата на икономиката, социалната сфера, образованието, културата.“

2.2. **Визия, цели и приоритети за развитие на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г.**

Настоящият структурен елемент на актуализирания документ представя стратегията за реализация на ПИРО на община Елин Пелин. Стратегическата рамка на плана включва и проследява взаимовръзката между следните тясно свързани помежду си елементи:

Визия => Стратегически цели на развитието => Приоритети за действие => Специфични цели => Мерки за реализация

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021–2027 г., при формулирането на отделните елементи на стратегическата рамка на документа, следва да бъдат отчетени следните техни характеристики:

Визия за развитие на община Елин Пелин

- Съобразена със специфичния потенциал за развитие на територията;
- Характеризираща насоките за бъдещото развитие на общината;
- Отразяваща перспективите пред регионалното и пространственото развитие на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори;
- Отчитаща възможностите за преодоляване на различията между градските и селските територии.

Цели и приоритети на ПИРО

- Определени в съответствие с целите и приоритетите, залегнали в стратегическите рамки на документите за регионално и пространствено развитие на по-високите териториални нива в страната;
- Следва да се обвържат с постигането на резултати на територията на общината;
- Формулираните цели следва да отчитат местните потенциали за развитие на територията, съсредоточавайки се върху решаването на конкретни проблеми в целевата територия;
- Приоритети следва да са в съответствие с различните секторни политики, като произтичат логически от изводите, извършени в аналитичната част на плана и се фокусират върху конкурентните предимства на територията;

Важно е да се подчертае, че на ниво ПИРО следва да се гарантира връзката „регионален – местен стратегически контекст за развитие“ посредством *формулирането на ограничен брой приоритети, които са ключови за територията и евентуални допълващи приоритети*. Всеки приоритет следва да бъде свързан със съответна стратегическа цел, представлявайки по-краткосрочна и конкретна цел, насочена към постигането на по-общата стратегическата цел.

Реализирането на стратегическата рамка на документа следва да се извърши посредством изпълнението на Програмата за реализация, която обхваща предвиден пакет от мерки и дейности, включващ подготовката, финансирането и изпълнението на конкретни проекти.

В обобщение, стратегическата рамка на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. следва да бъде фокусирана и ясно да разкрива избрания път на развитие на целевата територия. Важен момент при нейното разработване и актуализиране е да бъдат формулирани онези области на общественото развитие, към които приоритетно да се насочат основните усилия и инвестиции през програмния период 2021-2027 г. На база посочената логика, Методическите указания за разработване на ПИРО акцентират върху необходимостта от формулиране на ограничен брой ключови приоритети, отразяващи избрания фокус и специфика на развитие на територията. Възприетият подход е насочен към избягване на ситуация, свързана с формулирането на по-скоро общи и универсални цели и приоритети, неотчитащи конкретните специфики на съответната територия. Стремещт към постигане на концентрация и осезаем ефект върху развитието на община Елин Пелин, следва да се обвърже

с дефинирането на такива стратегически цели и свързани с тях приоритети за действие, които отчитат конкретните потенциали и местни специфики на територията на общината.

В Общинския план за развитие на община Елин Пелин за периода 2024–2027 г. е формулирана следната визия за развитие на общината:

ОБЩИНА ЕЛИН ПЕЛИН - ПРИВЛЕКАТЕЛЕН ЗА ИНВЕСТИЦИИ, ПРОСПЕРИРАЩ ТУРИСТИЧЕСКИ И ЛОГИСТИЧЕН ЦЕНТЪР, КАЧЕСТВЕНА ЖИЗНЕНА И ОКОЛНА СРЕДА, СЪХРАНЕНИ БОГАТСТВА И КВАЛИФИЦИРАНИ ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

В съответствие с изискванията за по-висока степен на обобщеност на стратегическите документи, се предлага следната обновена визия за развитие на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г.:

ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЕЛИН ПЕЛИН 2021–2027 г.

ОБЩИНА ЕЛИН ПЕЛИН – ОБЩИНА С ПОДОБРЕНО КАЧЕСТВО И СТАНДАРТ НА ЖИВОТ, ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАЩА СВОЯ ПРИРОДНО-РЕСУРСЕН ПОТЕНЦИАЛ ЗА РАЗВИТИЕ В УСЛУГА НА ХОРАТА И БИЗНЕСА ЗА ПО-ДОБРА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА, УСТОЙЧИВА И ЕКОЛОГИЧНА СРЕДА

Постигането на визията за развитие на община Елин Пелин, следва да се реализира посредством изпълнението на йерархично структурирани стратегически цели, приоритети, мерки, дейности и конкретни проекти. Тяхното актуализиране е извършено при отчитане на установените в аналитичната част на ПИРО потребности на местното население. Формулирането и актуализирането на стратегическата рамка на документа е извършено при отчитане степента на реализуемост на предложените цели, приоритети и мерки.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА РАЗВИТИЕТО

За постигане на актуализираната визия за развитие на община Елин Пелин, са дефинирани следните четири стратегически цели на развитието на територията на общината за периода 2021–2027 г.:

- **Стратегическа цел 1:** Повишаване конкурентоспособността на местната икономика чрез насърчаване на иновативни и интелигентни икономически дейности
- **Стратегическа цел 2:** Съхранение и развитие на човешкия капитал посредством предоставянето на висококачествени общественозначими услуги
- **Стратегическа цел 3:** Повишаване качеството на селищната среда чрез подобряване параметрите на техническата инфраструктура и съхраняване елементите на околната среда
- **Стратегическа цел 4:** Участие на Община Елин Пелин в съвместни инициативи за териториално сближаване и сътрудничество

Стратегическа цел	Приоритет Специфична цел	Мярка	Дейност/проектна идея*
Повишаване конкурентоспособността на местната икономика чрез насърчаване на иновативни и интелигентни икономически дейности	ПРИОРИТЕТ 1.1. НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО И ИНВЕСТИЦИИТЕ		
	Специфична цел 1.1.1. Подкрепа на предприемачеството	<i>Мярка 1.1.1.1. Изграждане на индустриални, логистични и бизнес паркове</i>	Изграждане на нови и разширяване на съществуващи индустриални и бизнес зони
			Изграждане на нови и разширяване на съществуващи логистични центрове
		<i>Мярка 1.1.1.2. Насърчаване и подпомагане на предприемачески инициативи</i>	Създаване, промотиране и подкрепа на местни иновационни стратегии
			Административна и логистична подкрепа за стартиращ бизнес
	Специфична цел 1.1.2. Насърчаване на инвестициите	<i>Мярка 1.1.2.1. Традиционни и био-инвестиции в селското, горското и рибното стопанство</i>	Инвестиции за модернизирани и разширяване на традиционното селско, горско и рибно стопанство
			Иновативни и био-инвестиции в селското, горското и рибното стопанство
		<i>Мярка 1.1.2.2. Инвестиции в конвенционални и иновативни производствени дейности</i>	Инвестиции за модернизирани и разширяване на конвенционални производствени дейности
			Инвестиции за внедряване и развитие на иновативни производствени дейности
		<i>Мярка 1.1.2.3. Инвестиции в сектора на услугите и НИРД</i>	Инвестиции за внедряване на нови и развитие на съществуващи услуги
Инвестиции в НИРД			

Стратегическа цел	Приоритет Специфична цел	Мярка	Дейност/проектна идея*
	ПРИОРИТЕТ 1.2. ПОВИШАВАНЕ НА ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ НА МЕСТНИЯ ПРИРОДО-РЕСУРСЕН ПОТЕНЦИАЛ		
	Специфична цел 1.2.1. Ефективно и устойчиво използване на местните ресурси	<i>Мярка 1.2.1.1. Реализация на дейности за ефективно и устойчиво използване на местните производствени ресурси</i>	Инвестиции за проучвания на нови производствени ресурси, консервация и реставрация на съществуващи производствени терени и мощности
		<i>Мярка 1.2.1.2. Реализация на дейности за опазване, развитие и популяризиране на културно-историческото наследство</i>	Изграждане на нова и подобряване на съществуващата инфраструктура на обекти от КИИ Меки дейности за опазване, развитие и популяризиране на КИИ
		<i>Мярка 1.2.1.3. Реализация на дейности за развитие на различни традиционни и алтернативни форми на туризъм</i>	Изграждане на нова и подобряване на съществуващата туристическа инфраструктура Меки дейности за развитие на различни традиционни и алтернативни форми на туризъм
Съхранение и развитие на човешкия капитал посредством предоставянето на висококачествени общественозначими услуги	ПРИОРИТЕТ 2.1. РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИЯ КАПИТАЛ		
	Специфична цел 2.1.1. Повишаване качеството на образованието и уменията на хората	<i>Мярка 2.1.1.1. Подобряване на образователната инфраструктура</i>	Изграждане на нова и модернизиране на съществуващата инфраструктура в детските градини
			Изграждане на нова и модернизиране на съществуващата инфраструктура в училищата
			Изграждане на нова и модернизиране на съществуващата инфраструктура за професионално образование и обучение и учене през целия живот

Стратегическа цел	Приоритет Специфична цел	Мярка	Дейност/проектна идея*	
		<i>Мярка 2.1.1.2. Осигуряване на равнопоставен достъп до образование и предотвратяване на рисковете от социално изключване</i>	Създаване на условия за максимален обхват на лицата в ученическа възраст в образователната система	
			Подкрепа на инициативи за съвременни форми на образователния процес	
			Професионално ориентиране, консултиране и мотивиране, в т.ч. за хора в неравностойно положение и младежи	
			<i>Мярка 2.1.1.3. Повишаване уменията, възможностите за развитие и професионална реализация на човешките ресурси</i>	Повишаване на квалификацията и уменията на заетите
				Преквалификация и нова квалификация за заетост в нови производства/услуги
	Специфична цел 1.2.2. Повишаване на административния капацитет на структурите на местната власт	<i>Мярка 1.2.2.1. Повишаване квалификацията на структурите на местната администрация</i>	Обучения за повишаване и надграждане на квалификацията на служителите на общинската администрация и други структури на местната власт	
	ПРИОРИТЕТ 2.2. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ВИСОКОКАЧЕСТВЕНИ ОБЩЕСТВЕНОЗНАЧИМИ УСЛУГИ			
Специфична цел 2.2.1. Подобряване параметрите на здравните услуги и инфраструктура		<i>Мярка 2.2.1.1. Подобряване на здравната инфраструктура</i>	Модернизирани и разширяване на съществуващата здравна инфраструктура, в т.ч. в детските ясли	
		<i>2.2.1.2. Подобряване на достъпа и предоставянето на здравни услуги</i>	Дейности и информационни кампании за превенция и предотвратяване на заболявания	
			Развитие на телемедицина	

Стратегическа цел	Приоритет Специфична цел	Мярка	Дейност/проектна идея*
	Специфична цел 2.2.2. Подобряване параметрите на предоставяните социални услуги	<i>Мярка 2.2.2.1. Модернизиране и надграждане на инфраструктурата за предоставяне на социални услуги</i>	Дейности за реконструкция и модернизиране на инфраструктурата за подпомагане в общността
		<i>Мярка 2.2.2.2. Предоставяне на социални услуги на уязвими групи от населението и хора в неравностойно положение</i>	Социални дейности, насочени към уязвими групи от населението и хора в неравностойно положение
		<i>Мярка 2.2.2.3. Въвеждане на нови социални услуги за населението</i>	Социални дейности от нов тип
	Специфична цел 2.2.3. Подобряване параметрите на културната инфраструктура и достъпа до културни услуги и събития	<i>Мярка 2.2.3.1. Модернизиране и разширяване на съществуващата инфраструктура за културни услуги и събития</i>	Дейности за реконструкция и модернизиране на културната инфраструктура
		<i>Мярка 2.2.3.2. Надграждане на съществуващите и предлагане на нови услуги в сферата на културата</i>	Организиране на културни събития и развитие на нови инициативи за експониране и валоризиране на КИН
	Специфична цел 2.2.4. Развитие на спортната инфраструктура и подобряване на възможностите за спорт	<i>Мярка 2.2.4.1. Подобряване параметрите на спортната инфраструктура</i>	Модернизиране на съществуващата спортна инфраструктура и изграждане на нови спортни съоръжения
		<i>Мярка 2.2.4.2. Насърчаване на масовия спорт</i>	Организиране на спортни събития с участието на всички възрастови групи на населението

Стратегическа цел	Приоритет Специфична цел	Мярка	Дейност/проектна идея*
	Специфична цел 2.2.5. Подобряване на техническите параметри за предоставяне на административни услуги на местно ниво	<i>Мярка 2.2.5.1. Модернизирани и надграждани на инфраструктурата за предоставяне на административни услуги</i>	Модернизирани на съществуващите и въвеждане на нови ИКТ решения за предоставяне на административни услуги на гражданите и бизнеса
Повишаване качеството на селищната среда чрез подобряване параметрите на техническата инфраструктура и съхраняване елементите на околната среда	ПРИОРИТЕТ 3.1. ПОДОБРЯВАНЕ ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА И ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА		
	Специфична цел 3.1.1. Развитие на техническата инфраструктура	<i>Мярка 3.1.1.1. Подобряване състоянието на пътната инфраструктура и уличната мрежа</i>	Обновяване и реконструкция на общинската пътна мрежа Асфалтиране на улици и изграждане на тротоари в населени места на общината
		<i>Мярка 3.1.1.2. Обновление и/или изграждане на нова водоснабдителна и канализационна инфраструктура</i>	Разширение, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителната инфраструктура на територията на общината
			Разширение, реконструкция и рехабилитация на канализационната инфраструктура на територията на общината Изграждане на съоръжения за пречистване на отпадъчни води в населените места с над 2000 е.ж.

Стратегическа цел	Приоритет Специфична цел	Мярка	Дейност/проектна идея*
		<i>Мярка 3.1.1.3. Повишаване на енергийната свързаност, ефективност и производството и използването на енергия от ВЕИ</i>	Изграждане на ВЕИ за собствено ползване на административни, жилищни и производствени сгради
			Газифициране на населени места на територията на общината
			Изпълнение на мерки за ЕЕ в административни и жилищни сгради
			Насърчаване използването на ЕЕ от ВЕИ
		<i>Мярка 3.1.1.4 Други дейности за благоустрояване и повишаване качеството на селищната и жилищна среда</i>	Благоустрояване на обществени пространства в населените места на територията на общината
ПРИОРИТЕТ 3.2. СЪХРАНЯВАНЕ КОМПОНЕНТИТЕ НА ПРИРОДНАТА СРЕДА И АДАПТИРАНЕ КЪМ ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА			
	Специфична цел 3.2.1. Опазване на околната среда	<i>Мярка 3.2.1.1. Опазване компонентите на природната среда – въздух, води, земи и почви, биоразнообразие и защитени територии, зелени площи</i>	Дейности за подобряване качеството на атмосферния въздух
			Дейности за мониторинг и превенция замърсяването на водите, както и дейности за почистване на водни тела на територията на общината
			Дейности за мониторинг и превенция замърсяването на почвите
			Дейности по залесяване и рехабилитация на обезлесени и ерозирани площи
			Дейности за съхраняване и популяризиране на биоразнообразието и опазване на защитените територии и зелените площи

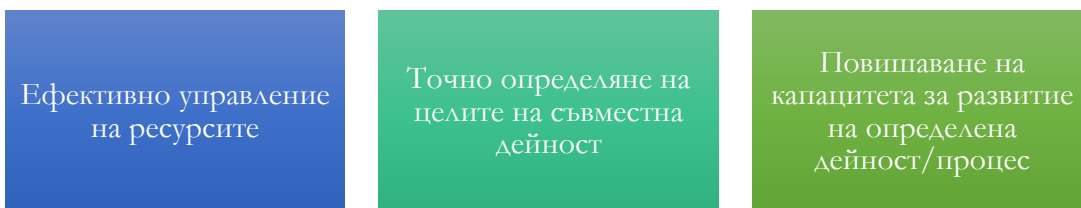
Стратегическа цел	Приоритет Специфична цел	Мярка	Дейност/проектна идея*
		<i>Мярка 3.2.1.2. Оптимизация на управлението и оползотворяването на отпадъците</i>	Разширяване на системата за разделно събиране на отпадъци
			Насърчаване на домашното компостиране
			Насърчаване на дейности за повторна употреба на отпадъци и дейности от типа "кръгова икономика"
	Специфична цел 3.2.2. Адаптиране към климатичните промени	<i>Мярка 3.2.2.1. Повишаване готовността на администрацията и населението за адаптиране към последствията от изменението на климата</i>	Разработване на план за адаптиране към последствията от измененията на климата
Повишаване информираността на населението за възможните последствия от измененията на климата и провеждане на обучения за реакции при кризисни ситуации			
Участие на Община Елин Пелин в съвместни инициативи за териториално сближаване и сътрудничество	ПРИОРИТЕТ 4.1. ТЕРИТОРИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
	Специфична цел 4.1.1. Развитие на териториалното сътрудничество	<i>Мярка 4.1.1.1. Териториално сближаване и сътрудничество в областта на приоритетни сфери на развитието</i>	Проекти за партньорство с територии извън административните граници на община Елин Пелин - общини в рамките на България
			Развитие на партньорство на трансгранично и транснационално ниво

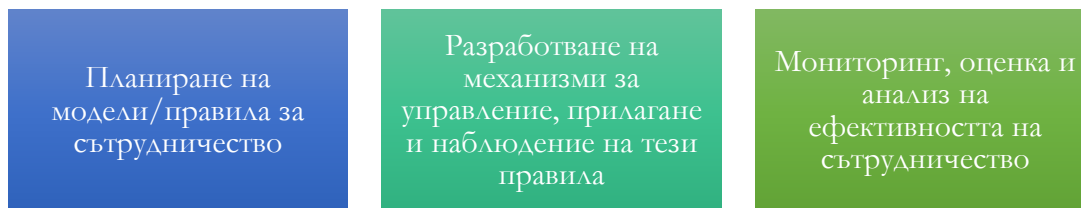
ЧАСТ III – ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА, АКТУАЛИЗАЦИЯТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Партньорството е фундаментален принцип и важен елемент на социалните отношения, прилаган се в частния и в общественния живот. Прилагането му е насочено към подпомагане и укрепване на икономическия и социалния живот, като спомага за стабилното и устойчиво развитие на общността.

Партньорството се базира на ясни принципи, осигуряващи прозрачност на ролите и отговорностите, разпределяне на ангажименти, делегиране на права и управленски ресурси между участниците. Принципът на партньорството е свързан с трите най-общии цели на управлението на която и да било организация:

Процесът на партньорство е свързан със следните три основни етапа на взаимодействие:

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община за периода 2021–2027 г., главна цел при тяхното разработване е осигуряване прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество. Неотменна част е идентифицирането на различните групи заинтересовани страни и участници в процеса на формирането и прилагането на местната политика за интегрирано устойчиво развитие на общината. Ключов момент в този процес е осигуряването на прозрачност и информация за

очакваните резултати и ползи за местната общност, както и нейното мотивиране за активно участие в процеса на подготовка, актуализация и реализация на плана. Заинтересованите страни следва да бъдат включени както на етапа на разработване и приемане на документа, така и при актуализацията и реализацията на дефинираните стратегически цели на развитието и приоритети за действие.

Разработеният/актуализираният документ следва да бъде обсъден и съгласуван със:

- Заинтересованите органи и организации;
- Икономическите и социалните партньори;
- Физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината.

По този начин се цели предоставяната информация да достигне до максимален брой представители на заинтересованите страни и да се осигури тяхното участие в обсъжданията и вземането на решенията.

За изпълнението на ангажимента за осигуряване на необходимата публичност, общината следва да разработи комуникационна стратегия, която да:

- Гарантира прилагането на принципа на партньорство;
- Осигури прозрачност на процеса по изготвяне, актуализация и реализация на ПИРО посредством одобрение, изпълнение и проследяване на набор от подходящи мерки и действия.

В процеса на разработване на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. е проведено анкетно проучване, в което са обхванати представители на следните различни групи заинтересовани страни:

- Областни/Регионални органи на власт;
- Органи на местната власт;
- Бизнеса;
- Неправителствения сектор;
- Образователни/обучителни организации;
- Местното население;
- Други.

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021–2027 г. разяснителните кампании обхващат:

- **Представяне на информация за предвижданията на ПИРО**, в т.ч. за ролята на гражданите и на бизнеса за определянето на приоритетите за развитие на общината и тяхната реализация, очакваните резултати в икономическата и социалната сфера, в областта на техническата инфраструктура и околната среда:
  - примерни дейности: провеждане на публични дискусии, фокус групи, форуми/семинари, печатни материали, видеоматериали и др.
- **Възможностите за изграждане на публично–частни партньорства** и реализацията на проектни идеи с участието на публичния сектор, насочени към подобряване на физическата среда и на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса
- **Разясняване на конкретните задачи** на кмета, общинския съвет, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствения сектор и гражданското общество за осигуряване на висока ефективност при изпълнението на ПИРО
- **Разясняване на необходимостта и значението на стратегическото планиране на развитието на общината** за повишаване ефикасността на публичните разходи и осигуряването на по–голяма добавена стойност от тях, както и за подобряване стандарта на живот на населението
- **Привличане вниманието на заинтересованите страни и гражданското общество** за формиране на позитивно обществено мнение и активна гражданска позиция по отношение участието и подкрепата на ръководството на общината за подготовката и реализация на ПИРО

В процеса на актуализиране и прилагане на ПИРО на община Елин Пелин е предвидена възможността за периодично постъпване на проектни предложения от страна на различни заинтересовани лица на територията на общината. За тази цел е разработен **Фиш за набиране на проектни предложения от заинтересовани лица в рамките на актуализиране и прилагане на План за интегрирано развитие на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г.** Електронен достъп до фиша за набиране на проектни предложения ще е възможен на официалната интернет страница на община Елин Пелин – <https://www.elinpelin.org>

3.1. Описание на използваните основни подходи/действия/стъпки за насърчаване участието на партньорите и заинтересованите страни

Партньорският модел на управление е ключов в процеса на разработване, актуализиране и прилагане на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. В резултат, се реализира процес на съвместно вземане на решения и координиране на тяхното изпълнение между различните партньори. Партньорството позволява провеждането на целенасочено взаимодействие между различните групи заинтересовани страни, насочено към успешното развитие на изпълняваните политики и конкретни мерки и дейности.

Работата в партньорство преди всичко се състои в съвместното вземане на решения и респективно, осъществяване на съвместни действия за тяхното изпълнение.

По принцип партньорствата могат да се разпределят по следния признак:

За реализирането на партньорство са необходими следните първоначални стъпки:

- Установяване на принципите и правилата за работа в партньорството;
- Провеждане на целенасочено проучване, чрез което да се определят релевантните партньори, тяхната роля в процеса на планиране, както и способ за привличане на всяка заинтересована страна (група, организация).

Заинтересованите страни (лица) са институции, организации, административни звена, общности (групи) от различни юридически и физически лица, които имат конкретен интерес във връзка с реализацията на публична политика/план и са нейни поддръжници или противници.

Различните видове партньорства с частния сектор варират от най-опростени начини за включване на частния сектор до сложни форми на прехвърляне на по-голям риск от публичния към частния партньор.

В процеса на разработване, актуализиране и изпълнение на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. са заложили следните действия и стъпки, представящи петте равнища на участие на заинтересованите страни в партньорския процес:

ПЕТ РАВНИЩА НА УЧАСТИЕ В ПАРТНЬОРСКИЯ ПРОЦЕС

1. Информирание на обществеността

- Съобщава се какво се планира и какво е направено. Равнището е от съществено значение за всички заинтересовани страни, но не е участие в партньорство само по себе си.

2. Консултиране

- Състои се в предлагане на различни опции (варианти) и наблюдение на обратната реакция. Насочено е към проверка и установяване на обществените нагласи.

3. Съвместно решаване

- Насърчава се различните страни да предлагат допълнителни варианти, присъединявайки се към определянето на най-добрия вариант.

4. Съвместно действие

- Отделните заинтересовани страни съвместно решават кое е най-доброто решение, като формират и партньорство под формата на споразумение – договор за неговото осъществяване.

5. Подкрепа на независими инициативи на общността

- Подпомагане на другите да правят това, което те желаят и считат за правилно чрез предоставяне на безвъзмездни финансови средства, съвети или друга подкрепа от партньора, който разполага с ресурси.
- Например, оказване на подкрепа за определен тип инициативи на местни НПО, физически лица и фирми, реализиращи инициативи, съфинансирани от общинската власт при определени критерии, но реализирани самостоятелно от партньорите.

Преминавайки от равнище 1 към равнище 5 участието на гражданите нараства, а степента на контрол на публичната власт върху решенията и действията намалява. На най-ниските равнища контролът на инициатора върху процеса се запазва, но те предполагат и по-малка ангажираност от другите участници/партньори.

В процеса на разработване на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. е проведено анкетно проучване, в което са обхванати следните групи заинтересовани страни:

- Областни/Регионални органи на власт;
- Органи на местната власт;
- Представители на бизнеса;
- Представители на неправителствения сектор;
- Образователни/Обучителни организации;
- Местното население.

Получените отговори от страна на различните групи заинтересовани страни разкриват тяхното мнение относно ключови области на развитието на община Елин Пелин:

- Настъпили в периода 2014–2020 г. промени в параметрите на различни видове инфраструктура, в предоставянето на различни високозначими обществени услуги, в качеството и стандарта на живот на населението
- Приоритетни области за развитие, които следва да залегнат в ПИРО 2021–2027 г.
- Ключови фактори за развитие на община Елин Пелин
- Ограничения за икономическото, социалното и екологичното развитие на общината
- Зони за въздействие на територията на община Елин Пелин, чието развитие да бъде приоритетно в периода 2021–2027 г.

При актуализирането на ПИРО на община Елин Пелин е взет предвид извършеният актуализиран анализ на основните проблеми на територията на общината и тяхното отражение върху местната общност, очертаването на демографските, социалните и икономическите характеристики.

Резултатите от проведеното анкетно проучване сред заинтересованите страни, са взети предвид и в процеса на актуализиране на стратегическата рамка на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г.

3.2. Описание на начина на идентифициране на заинтересованите страни и подбора на участниците в процеса на разработването и актуализирането на ПИРО

Сред първите задачи при подготовката за разработване на дадена съвместна работа е определянето на участниците/партньорите в процеса и тяхната конкретна роля. Минималното изискване при това е да се даде възможност на всички страни да заявят своите потребности и да се използват техните познания за съответни сфери и проекти. Практическо значение има организирането на партньорство, което удовлетворява равнището на участие на различните заинтересовани страни.

При създаването на партньорство са необходими следните две основни стъпки, чието осъществяване следва да се случи в самото начало на процеса на планиране:

- Първа стъпка: идентифициране и привличане на подходящи партньори;
- Втора стъпка: установяване на принципите и правилата за работа в партньорство.

Първата стъпка е свързана с извършването на подробен анализ на заинтересованите страни, който да завърши с доклад относно капацитета, интересите и възможните взаимодействия на партньорите. Това е особено важно за партньорство в проекти, за които местната общност, структурите на гражданското общество и бизнес сектора нямат вътрешен капацитет за реализация и трябва да потърсят начин за привличане на външен партньор.

По отношение на практическото организиране на работата в партньорство, от голяма важност е постигането на съгласие за разпределението на ролите и отговорностите и установяването на правила за работа. Налице са различни видове правила за работа на групите, за тяхното формиране, функциониране и поведение на членовете. Препоръчително е те да бъдат оформени в приет от всички участници „правилник“, който може да обхваща следните по-важни въпроси:

- Основна функция/предназначение/мисия на екипа за планиране;
- Общи принципи и ценности;
- Роли и отговорности на членовете на групата, дейности за съвместно изпълнение;
- Процес на вземане на решения;
- Процес за разрешаване на конфликти/конфликт на интереси;
- Процедури по избор на председател и заместник председател, вкл. техните роли и отговорности;
- Оперативна структура, вкл. работните групи и взаимовръзките между отделните звена на структурата;
- Процедура за приемане на нови членове на групата;
- Ресурси, които ще се осигурят от всеки партньор;
- Периодичност и ориентируваща продължителност на срещите на групата, ръководство на заседанията, възможност за изпращане на заместници;
- Възлагане на задачи на членовете на групата и отчитане на тяхното изпълнение.

– **Планиране на партньорството**

Планът за реализиране на партньорската дейност трябва да бъде разписан и да служи като ориентир за всички участници. Той трябва да се съгласува, а неговото изпълнение да бъде наблюдавано, с цел своевременно извършване на превантивни корекции.

ОСНОВНИ СЪПЪККИ ПРИ ПЛАНИРАНЕТО

1. Определяне на основните етапи (стъпки) и техния краен продукт

- Крайните продукти са важен ориентир за успеха на изпълнението на работата по изготвяне на стратегията.

2. Определяне на конкретните дейности във всеки етап

- Важно е във всеки от предложените етапи (стъпки) да се идентифицират конкретни задачи. Този процес е необходим, за да може точно да се определи времето и ресурсите за изпълнение на задачите.

3. Определяне на последователността при изпълнение на задачите и тяхната взаимна връзка

- Важно е да се установи дали изпълнението на дадена дейност не изисква приключване на друга дейност, която е предпоставка за нейното осъществяване.

4. Определяне на отговорностите

- Определя се кой ще участва и кой ще отговаря за изпълнението на всяка планирана дейност. Отчита се ролята, професионалните и лични качества на различните участници, както и обемът на работа по задачата и нейните изисквания към знания, умения и др.

5. Определяне на сроковете

- Предполага определяне продължителността на всяка дейност (уточняване на нейното начало и край). Един от критичните моменти е дали едни и същи участници не трябва да работят едновременно по повече от една задача, което може да доведе до промяна в графика. Трябва да се провери дали определената продължителност на дейностите и тяхното разполагане във времето позволяват приключване на работата в предвидения срок. Ако това не е така, може да се помисли за различни стратегии за осъществяване на отделните дейности:
  - отделяне на повече ресурси за дадена дейност (например увеличаване броя на хората, работещи по нея);
  - модифициране на дейностите (намаляване обема на работата);
  - промяна на последователността на дейностите и т.н.;
  - определяне на необходимите ресурси за всяка задача.

Най-важното изискване към плана е той да се изпълнява от всички участници в процеса, което най-вече означава той да отговаря на техните възможности и виждания. От друга страна, един такъв план не е абсолютно фиксиран и може да бъде променян, като се запазят основните му параметри (напр. важни срокове) в хода на работата.

В процеса на осъществяване на всеки един партньорски проект от голямо значение е поддържане на отношения и сътрудничество. Най-важните механизми са:

- механизъм за разрешаване на проблеми/задачи;
- постоянно усъвършенстване;
- съвместна оценка;
- постоянно ръководство.

Основният принцип се състои в това, че при наличие на общи проблеми или значими задачи, заинтересованите страни следва да се насочат към обединяването на сили за тяхното разрешаване. Всички участващи страни редовно се срещат за преразглеждане и оценка на партньорството. Оценяват се конкретни критерии, свързани с ефективността на процеса на партньорството, такива като работа в екип и своевременно разрешаване на проблеми. Това

създава възможности за дискусия и би разкрило евентуални проблеми. Оценяването на процеса на партньорство включва периодични проверки. Сравняването на резултати от проверки по периоди помага за разкриване на области, за които е налице необходимост от усъвършенстване и потенциални проблеми.

Идентифицирани са следните групи заинтересовани страни, имащи отношение към разработването, актуализирането и прилагането на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г.:

- Органи на местната власт;
- Представители на бизнеса;
- Представители на неправителствения сектор;
- Представители на организации, институции и други обекти, предоставящи различни общественозначими услуги на населението в областта на: здравеопазването, образованието, социалните услуги, дейности в областта на културата;
- Представители на местното население.

Идентифицирането на различните групи заинтересовани страни е в съответствие с посочената в Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО необходимост от обсъждането и съгласуването на плана със: заинтересованите органи и организации; с икономическите и социалните партньори; с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината.

В процеса на разработване и актуализиране на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. са предприети действия по информирането на действащите на територията на общината граждански и бизнес организации, които са изрично поканени да вземат участие в процеса по разработване на документа.

Приносът на различните групи заинтересовани страни, взели участие в процеса на разработване и актуализиране на ПИРО, се изразява в постъпването на различни предложения и препоръки относно развитието на община Елин Пелин през програмния период 2021-2027. Заинтересованите страни, взели участие в проведеното за нуждите на ПИРО анкетно проучване, отчитат следните ключови области, по отношение на които следва да се предприемат целенасочени действия:

Приоритети и мерки за развитие

- Техническата инфраструктура (водоснабдителна, канализационна, електроснабдителна), мащабното развитие на туризма и използването на ресурсите на общината.
- Подобряване качеството на предлаганите здравни и медицински услуги, борба с безработицата и др.
- Повишаване качеството на образованието.
- Създаване на нови зелени зони за отдих и спорт.
- Намаляване нивата на замърсяване на въздуха.
- Стимулиране на градското участие в управлението.

Постъпилите предложения и препоръки в сферата на различни области на общественото развитие, са взети под внимание в процеса на разработване и актуализиране на стратегическата рамка на ПИРО, и по-конкретно: в определената визия за развитие на общината, както и в дефинираните стратегически цели, приоритети, специфични цели и мерки за изпълнение.

3.3. Комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по Програмата за реализация

- **Създаване на Работна група за мониторинг и контрол на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г.**

За осъществяване практическото прилагане на принципа на партньорство при изпълнението на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г., кметът на общината със своя заповед създава Работна група за наблюдение изпълнението на ПИРО 2021–2027 г.

Групата за наблюдение включва представители на общинската администрация, общински съветници, кметове на населени места на територията на община Елин Пелин, представители на социално-икономическите партньори, на заинтересованите страни, представители на граждански и бизнес организации, медиуми.

Работната група за мониторинг на изпълнението на ПИРО на община Елин Пелин 2021–2027 г. включва

- *Представители на местната власт:* членове на общинската администрация, в т.ч. дирекции/отдели, които участват в ръководството и управлението на общински програми или подкрепят инициативата и изпълняват функцията на посредници при осъществяването на мониторинг на програми и проекти на европейско, национално и регионално ниво;
- *Представители на Структури на гражданското общество (СГО):* НПО, читалища, училищни настоятелства, клубове и др.;
- *Институции:* представители на държавните институции и ведомства на територията на общината, експерти за организиране на процесите за набиране и анализиране на специализирани данни и информация и изготвянето на експертни становища по конкретни индикатори за мониторинга;
- *Представители на бизнеса:* участват като партньор на гражданското общество, който осигурява експертна оценка, финансова и логистична подкрепа;
- *Медиите:* представители на медиите за популяризиране на инициативите, оказване на медиен контрол и посредничество при диалога с широката общественост в процеса на мониторинг;
- *Независими експерти:* привлечени с цел изготвянето на становища и изследвания по конкретни проблеми.

– **Основни функции на Работната група:**

- Разглеждане и утвърждаване на индикаторите за наблюдение относно изпълнението на ПИРО;
- Периодично набиране и анализ на информация и данни по постигнатия напредък, които се предоставят на експертите, ангажирани при подготовка на годишния и/или междинен и/или окончателен доклад по изпълнението на плана;
- Обсъждане на резултатите и степента на изпълнение на целите и приоритетите;
- Препоръчване на корективни мерки при констатиране на отклонения от първоначално формулираните параметри от изпълнението на поставените цели;
- Разглеждане на препоръките, формулирани в различните типове доклади, и предлагане на конкретни стъпки за прилагането им.

В рамките на дейността си Работната група за наблюдение следва да изготвя регулярни или конкретни доклади с констатации по прогреса на изпълнението на плана. При необходимост, предоставя препоръки за неговото подобряване с оглед гарантиране постигането на неговите цели, които предоставя на кмета на община Елин Пелин във формата

на експертен доклад. При възложена междинна или последваща оценка Работната група подпомага външните експерти, наети за тяхното изготвяне.

- **Връзки и функции между партньорите в процеса на мониторинг на изпълнението на ПИРО на община Елин Пелин**

ОБЩНСКИ СЪВЕТ

Орган за наблюдение на ПИРО на община Елин Пелин

- Обсъжда и одобрява Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ПИРО;
- Осигуряване на информация и данни и прилагане на система от индикатори;
- Координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи на изпълнителната власт, други заинтересовани страни, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;
- Разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение;
- Определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност.

ОБЩНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

Кметът на община Елин Пелин

Кметът на община Елин Пелин организира наблюдението на изпълнението на ПИРО и отговаря за изготвянето на Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на плана.

Специализирана дирекция / Отдел

Инициира създаването на Работната група, която изготвя регулярни или конкретни доклади с констатации по напредъка на изпълнението и предоставя, при необходимост, препоръки за неговото подобряване с оглед гарантиране постигането на неговите цели, които предоставя на кмета на общината.

Работна група за наблюдение изпълнението на ПИРО 2021–2027 г.:

Включва представители на общинската администрация, общински съветници, кметове на населени места на територията на община Елин Пелин, представители на социално-икономическите партньори, заинтересованите страни, представители на граждански и бизнес организации, медии.

- **Годишни доклади за наблюдение на изпълнението на ПИРО:**

Годишните доклади за наблюдение на изпълнението на ПИРО са основен, нормативно регламентиран документ в ЗРР по отчитане наблюдението на изпълнението на плана. Те се подготвят под ръководството на кмета на общината и се приемат от Общински съвет Елин

Пелин. Тези доклади служат за основа при оценката на изпълнението и приноса на отделните проекти за постигане на планираните крайни резултати. В тях се представят актуализираните резултати, определят се основните слабости и се предлагат бъдещи насоки. Анализират се основните фактори, допринасящи за липсата на напредък, за да се извлече опит и да се подобри изпълнението.

Годишните доклади се изготвят в нормативно определеното от чл. 72 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие. Годишният доклад се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година.

Кметът на община Елин Пелин утвърждава постоянна структура на годишните доклади за наблюдение на ПИРО, която се използва за целия период на наблюдение изпълнението на документа. Този постоянен формат следва да осигури съпоставимост и проследимост на изпълнението в хронологичен план и да улесни подготовката на анализи и оценки при неговото изпълнение за определен период. По този начин се улеснява упражняването на контрол от страна на общинския съвет и гражданските структури, и предприемане на коригиращи и/или превантивни действия.

Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ПИРО се изпращат на председателя на областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното приемане от общинския съвет.

– Публичност и прозрачност на изпълнението на ПИРО 2021–2027 г.

Отчитането е неразделна част от мониторинга, която включва систематично и своевременно предоставяне на съществена информация на определени времеви интервали. То е част от процеса, чрез който информацията и знанията се разпространяват и използват за оценка на цялостния напредък към постигане на резултатите или за потвърждаване на постигането на резултатите.

Кметът на община Елин Пелин и Общинският съвет осигуряват информация и публичност на ПИРО в съответствие със своите компетенции, съгласно чл. 25 от ППЗРР.

Общински съвет Елин Пелин, като орган с най-широки правомощия по наблюдението на изпълнението на плана, определя и осигурява изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност. Те се отнасят до постигнатите резултати от наблюдението и трябва

да гарантират прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие.

Докладите за наблюдение и оценка изпълнението на ПИРО се публикуват на официалната интернет страница на общината от общинска администрация, като изискване на ЗРР и ППЗРР в рамките на мерките за публичност и прозрачност на документите. В случай, че община Елин Пелин изпълнява проект в качеството си на бенефициент или партньор по конкретна програма, финансирана от фондовете за споделено управление на ЕС, се спазват указанията за публичност на УО на съответната програма.

3.4. Описание на предвидените мерки за комуникация, информация и включване на заинтересованите страни и партньорите в процеса по бъдеща актуализация на Програмата за реализация и идентифициране на нови проектни идеи в плана

Съгласно чл. 22 от ППЗРР, ПИРО се актуализира при наличие на някое от следните обстоятелства:

- При съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
- В резултат на промени в свързаното с него национално законодателство или в правото на ЕС;
- При съществени промени в национални или секторни стратегии, концепции и програми, влияещи върху изпълнението на плана;
- При приемане или изменение на бюджета на общината и утвърждаване на индикативните разчети за средствата от Европейския съюз се актуализира и програмата за реализиране на плана.

Изработването и приемането на актуализирания документ се извършва при условията и по реда за изработване и приемане на ПИРО.

За ефективното и ефикасното изпълнение на плана, програмата за неговата реализация, в която са посочени източниците на финансиране и е съобразена с размера на осигуреното финансиране в тригодишната бюджета прогноза, когато е предвидено такова, може да се

актуализира при необходимост с решение на общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Съгласно чл. 23 от ППЗРР финансирането на процеса на изработване, съгласуване с партньорите и актуализиране на ПИРО се осъществява чрез бюджета на общината и/или чрез средства от фондовете на ЕС и други финансови източници, като кметовете на общини ежегодно планират необходимите за целта финансови ресурси.

В процеса на бъдеща актуализация на Програмата за реализация и идентифициране на нови проектни идеи в плана, следва да се гарантира участието на следните групи заинтересовани страни и партньори, имащи отношение към развитието на територията на общината:

- *Представители на местната власт:* общинска администрация, общински съветници, кметове на населени места на територията на община Елин Пелин;
- *Представители на СГО:* НПО, читалища, училищни настоятелства, клубове и др.;
- *Институции:* представители на държавните институции и ведомства на територията на общината;
- *Представители на бизнеса:* в ролята на партньор на гражданското общество, осигуряващ експертна оценка, финансова и логистична подкрепа;
- *Медии:* представители на медиите за популяризиране на инициативите, оказване на медиен контрол и посредничество при диалога с широката общественост.

Дейностите по информация и публичност в процеса по бъдеща актуализация на Програмата за реализация и идентифициране на нови проектни идеи в ПИРО, ще бъдат осъществени от кмета и общинския съвет на община Елин Пелин в съответствие с техните компетенции.

ЧАСТ IV – ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021–2027 г.:

- *„Зона за прилагане на интегриран подход (Зона за въздействие) е пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове“*
- *„Зоните за прилагане на интегриран подход (Зоните за въздействие) се определят на базата на общи (идентични) характеристики на определена територия и/или общи проблеми или потенциали за развитие“.*

Съгласно цитираните указания, зоните за прилагане на интегриран подход (зоните за въздействие), независимо от функционалното предназначение на тяхната територия, могат да бъдат два вида:

- *Градски зони за въздействие;*
- *Други зони за въздействие със специфични характеристики.*

Определянето на *градски зони за въздействие* се извършва само за градовете от 1^{во}, 2^{ро} и 3^{то} йерархично ниво съгласно НКПР, административни центрове на общини, като определянето на приоритетни градски зони е задължително.

Другите зони за въздействие със специфични характеристики могат също да представляват градски по своята същност зони (да включват територии от урбанизирана градска част, градски покрайнини и функционални зони), но могат да се отнасят до всеки вид населено място или част от територията на общината, както и да включват части от съседни общини.

Определянето на приоритетни зони за въздействие не ограничава инвестициите в попадащите извън тях територии, а отразява идентифицираните при анализа територии с най-голям специфичен потенциал за развитие.

На база резултатите от анализа на силните и слабите страни на територията на община Елин Пелин, както и на установените потенциали за развитие, са определени следните приоритетни зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще се съсредоточи изпълнението на мерките, предвидени в Програмата за реализация на ПИРО:

Зона за въздействие 1: Зона за развитие на гр. Елин Пелин

- устройствените граници на град Елин Пелин съгласно ОУП на община Елин Пелин (предварителен проект)

Зона за въздействие 2: Зона за развитие на селата в община Елин Пелин с нарастваща жилищна функция

- устройствените граници на населените места – села съгласно ОУП на община Елин Пелин (предварителен проект)

Зона за въздействие 3: Зона за индустриално и бизнес развитие

- територии с производствено предназначение, в т.ч. на бившите стопански дворове, на производствените и складовите терени, както и на животновъдните комплекси и ферми съгласно ОУП на община Елин Пелин (предварителен проект)

Зона за въздействие 4: Зона за реализация на екологични проекти и алтернативни форми на туризъм

- рекреационни зони; територии, предназначени за осъществяване на курортни дейности; територии за озеленяване, спорт и атракции; нарушени територии за възстановяване; защитени територии; територии за защита и опазване на културно-историческото наследство съгласно ОУП на община Елин Пелин (предварителен проект)

Най–логично е зоните за въздействие на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. да се обвържат с Общия устройствен план (ОУП) на общината. Тъй като селищата в административните граници на общината се отличават със сходна структура и проблеми, най–подходящият подход е функционално–устройственият. На база функционално–устройствения подход са определени посочените по–горе четири зони за въздействие на територията на община Елин Пелин.

Към момента ОУП на община Елин Пелин е в процес на изработка. Зоните за въздействие са определени при отчитане на различните проблеми от социално и икономическо естество, съпътстващи тяхното развитие, като и при отчитане на техните потенциали за развитие и местни специфики.

ЧАСТ V – ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ

Програмата за реализация на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. има оперативен характер и конкретизира начина, практическите мерки, инвестиционните дейности и проектните идеи за постигане на дефинираните цели на развитието.

На основата на целите и приоритетите за развитие на община Елин Пелин, Програмата за реализация на ПИРО има за задача да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана. Основни структурни елементи на Програмата за реализация са мерките и проектните идеи по съответните стратегически цели на развитието и приоритети за действие на плана.

В актуализираната Програма за реализация на ПИРО е определен пакет от мерки и проектни идеи за реализация на целите и приоритетите за развитие на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г., съответните финансови ресурси, административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите, както и индикаторите за цялостното изпълнение на програмата и на ПИРО.

Програмата за реализация има седем годишен период на действие, като може да бъде актуализирана периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на ПИРО с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при неговото изпълнение и постигане на дефинираните цели и приоритети за развитие на общинската територия.

Програмата за реализация на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. предвижда мерки и дейности/проектни идеи, отнасящи се към дефинираните четири стратегически цели на развитието.

– Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана

Прилагането на интегриран подход, широко партньорство и териториално сътрудничество ще осигури позитивно въздействие върху развитието на територията на община Елин Пелин.

Реализацията на ПИРО ще постигне синергичен ефект, посредством координирането и изпълнението на различните местни секторни политики и интервенции на местно териториално ниво. Заедно, техните ефекти ще надхвърлят добавената стойност на всеки проект по отделно, в случай, че същите са изпълнени самостоятелно. Независимо от подялбата на територията на общината на зони за въздействие, ефектите от реализираните проекти засягат цялата общинска територия. Някои от ползите се изразяват посредством финансови измерения – напр. намалени разходи за експлоатация и поддръжка, но по-значимите са т.нар. нетарифни ползи, изразяващи се в намалено време и енергия за единица услуга, подобро ниво на услугите, предлагане на нови услуги и др.

Голяма част от проектите включват подобряване параметрите на различни видове инфраструктура в населени места от община Елин Пелин – транспортна, ВиК инфраструктура, телекомуникационна, енергийна, инфраструктура за спорт в свободното време. В областта на околната среда са дефинирани мерки, чиято реализация е насочена към съхраняване елементите на околната среда и развитие на инфраструктурата на управление на отпадъците. Заложени са и множество проекти, насочени към повишаване качеството на предлаганите различни високочначими обществени услуги на територията на общината в областта на здравеопазването, образованието, социалните услуги, дейностите в областта на културата. Предвидените интервенции следва да доведат до качествено изменение на селищната среда, посредством реализацията на проекти за благоустрояване на населени места в община Елин Пелин, както и до подобряване на показателите за условията на живот. Проектите са ориентирани към подобряване на достъпността, енергийната ефективност, интегриране на социалните общности, създаване на реални възможности за реализация на ПЧП. Последното условие следва да разнообрази финансовите източници на ПИРО на община Елин Пелин и да подпомогне общината с по-оперативен финансов мениджмънт на важни обекти.

ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. цели да създаде следните допълнителни синергични ефекти:

- Повишаване конкурентоспособността на местната икономика чрез насърчаване на иновативни и интелигентни икономически дейности;
- Съхранение и развитие на човешкия капитал посредством предоставянето на висококачествени общественостнозначими услуги;

- Повишаване качеството на селищната среда чрез подобряване параметрите на техническата инфраструктура и съхраняване елементите на околната среда;
- Участие на Община Елин Пелин в съвместни инициативи за териториално сближаване и сътрудничество.

Възприетият и приложен подход за интегрирани действия има за цел да постигне следните очаквани резултати от прилагането на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г.:

- По-добре активизиран потенциал на определените зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) и съхранена околната среда;
- Подобро възможности за оползотворяване на потенциала за развитие на различни традиционни и алтернативни видове туризъм на територията на общината;
- Подобро състояние на здравната, образователната, социалната, културната и спортната инфраструктури. Подобро качество на животна среда за живот;
- Подобро капацитет на местната администрация в управлението на проекти за интегрирано развитие на община Елин Пелин;
- Подобро условия за социално включване на уязвими обществени групи в социално-икономическия живот на общината;
- Подобро енергийна ефективност на публичните и частните сгради в зоните за въздействие;
- Подобро стойности на общи социално-икономически показатели на местно ниво – заетост, доходи, качество на живот на населението;
- Подобро ниво на сътрудничество на различни териториални нива в сферата на ключови области на общественото развитие.

Предвидените мерки и дейности за реализацията на приоритетите на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г. са представени в **Приложение 1 – Мерки в Програмата за реализация.**

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021–2027 г., Приложение 1 съдържа: конкретните мерки за реализацията на приоритетите на ПИРО; отделните дейности към всяка мярка (в случай че мярката е по-обща и следва да се изпълни с повече от една дейност); административните структури, отговорни за управление изпълнението на мерките/дейностите; източниците на финансиране и сроковете за изпълнение.

- **Индикативен списък на важни за общината проекти, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата (Приложение №1А)**

Съгласно цитираните Методически указания, Програмата за реализация на ПИРО съдържа изготвен и актуализиран по образец **Индикативен списък на важни за общината проекти** (Приложение № 1А). Списъкът с проекти, които са от по-голяма важност за развитието на общината и за постигане целите на ПИРО, представлява неразделна част от Програмата за неговата реализация. В Методическите указания се посочва, че тъй като по своята същност проектите могат да представляват мерки или част от мерки за реализация на отделните приоритети, включените в Приложение №1А проекти по съответните мерки могат да фигурират и в Приложение №1.

Важно уточнение относно индикативния списък на важни за общината проекти, е свързано със следните условия за включване на конкретни проектни идеи по дадена мярка в Приложение №1А:

- Общината съвместно с партньорите са преценили, че съответният проект е от особена важност за развитието на общината и следва да бъде реализиран приоритетно;
- Съответният проект има известна степен на проектна готовност.

В тази връзка, в Методическите указания се посочва, че е възможно на етапа на изготвяне на ПИРО общината да няма готовност със списък съгласно Приложение №1А, а такъв да бъде добавен по-късно, при актуализация на Програмата за реализация на плана.

- **Индикативна финансова таблица**

Индикативната финансова таблица представлява обща оценка на необходимите ресурси за реализация на приоритетите на ПИРО и описва финансовата рамка на поетите ангажименти по неговото изпълнение от страна на всички партньори в местното развитие – при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация. Този компонент на Програмата за реализация се актуализиран по образец на **Приложение № 2 – Индикативна финансова таблица**.

ЧАСТ VI – МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021–2027 г., в процеса на разработване на документа следва да се вземе под внимание разработеният проект на „Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие“. Посоченият документ очертава стратегическата рамка и приоритетни направления за адаптация към изменението на климата на национално и секторно ниво в периода до 2030 г. Дефинирани са възможни мерки за намаляване уязвимостта на страната от климатичните промени и за подобряване капацитета за адаптиране на природните, социалните и икономическите системи към проявяващите се въздействия от изменението на климата.

В разработения План за действие са предложени конкретни дейности по сектори, които биха могли да намерят отражение в ПИРО, като е представена информацията относно техния приоритет, показатели за изпълнение, отговорни институции, партньори и др.

Тематичната насоченост на предложените в Плана за действие дейности обхваща осем сектора:

- Сектор „Селско стопанство“
- Сектор „Биологично разнообразие и екосистеми“
- Сектор „Енергетика“
- Сектор „Гори“
- Сектор „Човешко здраве“
- Сектор „Транспорт“
- Сектор „Градска среда“
- Сектор „Води“

В резултат на извършения преглед на предложените в Плана за действие конкретни дейности, отнасящи се към осемте сектора, за целите на ПИРО са определени онези от тях, чието изпълнение е приложимо, реалистично и ресурсно обезпечено за територията на община Елин Пелин. Тези дейности са включени в актуализираното **Приложение № 1 – Мерки в Програмата за реализация** на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г.

ЧАСТ VII – НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

Системата за наблюдение и оценка на ПИРО цели осигуряването на неговото ефективно изпълнение и постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на предвидените дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на дефинираните в плана стратегически цели на развитието и приоритети за действие на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на включените в Програмата за реализация мерки и проекти, и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО са посочени в актуализираното **Приложение № 3 – Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на ПИРО на община Елин Пелин за периода 2021–2027 г.** С цел осигуряване на необходимата информация за процеса на наблюдение, за всеки индикатор са посочени:

- Мерни единици, в които ще се измерва съответния индикатор;
- Източници на информация;
- Периодичност на събиране на информация;
- Базова стойност към началото на периода (за отчитане изменението на всеки от индикаторите);
- Целева стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на ПИРО.

В процеса на разработване и прилагане на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО на община Елин Пелин са взети предвид общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2021–2027 г.

Списък с тези общи индикатори е представен в актуализираното **Приложение № 3а – Списък на общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез ЕСИФ за периода 2021–2027 г.** към Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021–2027 г.

За целите на плана са използвани два вида индикатори – за продукт и за резултат.

Индикатори за продукт => измерват напредъка по отношение на приоритетите и мерките

- Отнасят се до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината
- Дефинираните индикатори за количествено измерими

Индикатори за резултат => измерват напредъка по отношение на стратегическите цели

- Отчитат изпълнението на стратегическите цели
- Имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за обхванатия период
- Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори

Съставено по: Методически указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021–2027 г.

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021–2027 г., е възможно за даден приоритет да се формулира както индикатор за продукт, така и индикатор за резултат. Индикаторите за резултат се формулират само по отношение на целите.

В съответствие с възприетия основен подход на спазване принципа на партньорство, в процеса на наблюдение и оценка участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива за период 2022-2032 г. Достъпна на: <https://www.elinpelin.org/currentNews-7508-newitem.html>

Закон за регионалното развитие. Достъпно на: <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135589285>

Изпълнителна агенция по околна среда. Регистър на защитените територии и защитените зони в България, <http://eea.government.bg/zpo/bg/>

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен регион за периода 2021–2027 г. Достъпно на: <http://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5045>

Информационна система за защитени зони от екологична мрежа Натура 2000. Достъпно на: <http://natura2000.moew.government.bg/>

Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива за период 2022-2025 г. Достъпна на: <https://www.elinpelin.org/currentNews-7507-newitem.html>

Методически указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021–2027 г. Достъпно на: <https://www.mrrb.bg/bg/regionalno-razvitie/strategichesko-planirane/metodicheski-ukazaniya/>

Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Достъпно на: <http://www.mrrb.bg/>

Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ). Достъпно на: <http://weather.bg/0index.php?koiFail=RM2bulg1&lng=0>

Национален статистически институт на Република България – НСИ. Достъпно на: <http://www.nsi.bg/>

Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013–2025 г. – актуализация 2019 г. Достъпно на: <http://www.strategy.bg/FileHandler.ashx?fileId=19679>

Национална почвена служба. Достъпно на: <http://nationalsoils.com>

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие. Достъпно на: <https://www.moew.government.bg/bg/klimat/mejdunarodni-pregovori-i-adaptaciya/adaptaciya/>

Областна стратегия за развитие на Област София за периода 2014–2020 г.

Общински план за развитие на Община Елин Пелин 2014–2020 г.

Общински план за развитие на община Елин Пелин за периода 2014–2020 г.

Официален сайт на община Елин Пелин. Достъпно на: <https://www.elinpelin.org/home.html>

Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие. Достъпно на: <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2137204747>

Предварителен проект на Общ устройствен план на община Елин Пелин. Достъпен на: <https://www.elinpelin.org/currentNews-7384-newitem.html>

Природно-географска подялба на България. Достъпна на: <https://www.tourism.government.bg/sites/tourism.government.bg/files/uploads/raionirane/p6.pdf>

Програма по Енергийна ефективност за период 2022-2032 г. на Община Елин Пелин. Достъпна на: <https://www.elinpelin.org/currentNews-7509-newitem.html>

Регионален доклад на РИОСВ – София за състоянието на околната среда през 2023 г. Достъпен на: https://www.riew-sofia.org/files/tzveta/Doklad_2023.pdf

Регионална здравна инспекция – София област. Достъпна на: <https://rzi-sfo.bg>

Регионално управление на образованието – София област. Достъпно на: <https://www.ruo-sfo.bg/news>

Слънчеви ресурсни карти на България. Достъпни на: <https://solargis.com/maps-and-gis-data/download/bulgaria>

Социално-икономически анализ на районите в Република България (Втори етап – част I). Достъпно на: <https://www.eufunds.bg/bg/oprd/node/2816>

Хидроложка информация и прогнози на НИХМ. Достъпна на: <http://hydro.bg/>